

ΑΣΤΗΡ της ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Πάντα δοκιμάζετε, το Καλόν κατέχετε

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ. Εκδίδεται από το 1858

www.gec.gr/astir

ISSN 1106-4250

Στο τεύχος αυτό

Το Άγιο Πνεύμα και η Ερμηνεία της Αλήθειας της Γραφής	163
Ισραήλ και Εκκλησία: σχέση παρένθεσης ή εκπλήρωσης;	166
Η Αύξηση της Εκκλησίας	170
Το Ποτήρι του Μεσσία	172
Επαναφέροντας το Ευαγγέλιο	176
Το Αρμόνιο - Μια Μικρογραφία του Εκκλησιαστικού Οργάνου	179
Τα Γεγονότα της Τουρκίας	182

ΣΚΕΨΕΙΣ

ΣΥΝ ΧΡΙΣΤΩ

Είναι αξιοσημείωτη η συζήτηση που δημιουργήθηκε για το βιβλίο της ιστορίας της έκτης δημοτικού. Η Ακαδημία Αθηνών συνέγραψε ένα υπόμνημα και το προώθησε στο Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, το οποίο τελικώς θα ληφθεί υπόψιν από τους συγγραφείς ώστε να διορθωθούν τα λάθη και οι παραλείψεις.

Πολύ πρόσφατα μία καλή φίλη του περιοδικού, που πηγαίνει στην τρίτη δημοτικού(...) μας έδωσε το βιβλίο των θρησκευτικών αυτής της τάξεως. Υπάρχει στο βιβλίο μία βάση από βιβλικά και άλλα κείμενα, αλλά και ένας σχολιασμός προς την καλή κατεύθυνση, με την προβολή προτύπων φιλίας, οικογένειας κλπ. Στο ίδιο βιβλίο υπάρχει η σχετική δόση φιλοπατρίας, εθίμων και λοιπών λαογραφικών στοιχείων. Το σημείωμά μας όμως δεν είναι η αποτίμηση της ύλης αυτού του βιβλίου. Αυτό είναι κάτι που θα επιχειρηθεί πιστεύουμε σε κάποια φάση από την σχετική επιτροπή της Συνόδου μας.

Στο κεφάλαιο 13 του βιβλίου με τίτλο «Όταν η ζωή μας κινδυνεύει» υπάρχει η ιστορία των Ισραηλιτών στην έρημο και τονίζεται το γεγονός ότι «σε κάθε δύσκολη στιγμή αυτής της μεγάλης κι επικίνδυνης πορείας είχαν την αγάπη τη βοήθεια και την προστασία του Θεού». Ο Μωυσής, το μάννα, η ράβδος, που χτύπησε το βράχο και έτρεξε νερό είναι η συνέχεια του κεφαλαίου. Στο τέλος υπάρχουν τετράγωνα με ερωτήσεις, με το νόημα του κεφαλαίου κλπ και στο κεντρικό τετράγωνο της σελίδας 43 υπάρχει το εξής:

«Συν Χριστώ πανταχού, φόβος ουδαμού»

Απόδοση στη νεοελληνική γλώσσα: Με το Χριστό κοντά μας πάντοτε, κανένας φόβος δεν υπάρχει.

«Ο Γέροντ Πορφύριος»
Γ.Κρουσταλάκης

Στο βιβλίο αυτό εξιστορείται η ζωή ενός πολύ ευσεβούς ανθρώπου, μοναχού, του γέροντος Προφυρίου (κατά κόσμον Ευάγγελου Μπαϊρακτάρη),

που σε όλη του τη ζωή είχε μία βαθιά πίστη στον Χριστό και αυτή η πίστη του ακτινοβολούσε σε όλους τους γύρω του. Τιμάται ως φαίνεται από πολλούς ορθοδόξους, πολύ πιθανόν δε να ανακηρυχτεί σε άγιο. Στο βιβλίο αναφέρεται ότι συχνά έλεγε την παραπάνω φράση «Συν Χριστώ πανταχού, φόβος ουδαμού». Πώς τα λόγια ενός ευαγγελικού ύμνου, του 302, βρίσκονταν στο στόμα αυτού του ορθοδόξου αγίου, είναι άγνωστο. Αν όμως κάποιος καταγράψει τους ευαγγελικούς ύμνους που υπάρχουν στα βιβλία ύμνων των διαφόρων ορθοδόξων οργανώσεων, πόσους ευαγγελικούς ύμνους έχουν μάθει στα κατηχητικά, τουλάχιστον μιας άλλης εποχής, θα εντυπωσιαστεί, όπως εντυπωσιάστηκε και ο γράφων, σε σχετική έρευνα. Τι ήταν, τι είναι οι ευαγγελικοί ύμνοι; Χριστοκεντρικοί, με ιστορία και στόχο στο περιεχόμενό τους, οπωσδήποτε διδακτικοί όπως άλλωστε όλη η ευαγγελική λατρεία, πολλές φορές ποιητικοί, μία αληθινή κληρονομιά, που ακόμα ακούγεται στις εκκλησίες μας. Ο 302 λέει τα εξής:

‘Συν Χριστώ παντού υπάγω
ασφαλώς,
‘Όπου μ’ οδηγεί ποιμήν μου ο καλός
Τέρψεις φθίνουν και χαράι χωρίς
Χριστού

Συν αυτώ θαρρών υπάγω πανταχού’

Η διεθνής, μάλλον αμερικανική, τακτική έχει αλλάξει και οι ύμνοι που συχνότατα ψάλλονται στις υπερατλαντικές ευαγγελικές εκκλησίες έχουν έναν εφήμερο χαρακτήρα, δηλαδή αλλάζουν συνεχώς με τους ύμνους της προηγούμενης χρονιάς να μπαίνουν στο χρονοντούλαπο, το δε περιεχόμενό των ύμνων είναι απλοϊκό και μονότονο με επαναλαμβανόμενες φράσεις δοξολογίας ή ευχαριστίας των προσώπων της Αγίας Τριάδας. Τα ίδια συμβαίνουν συχνά και στην Ελλάδα. Δεν ξέρω αν, αλλά δεν νομίζω ότι οι σύγχρονη παραγωγή ύμνων θα κατορθώσει να ευλογήσει ευρύτερους κύκλους, όπως αυτό είχε γίνει στο παρελθόν, παράδειγμα του οποίου αναφέραμε.

ΑΣΤΗΡ

της

ΑΝΑΤΟΛΗΣ

Εκδίδεται από το 1858

"Πάντα δοκιμάζετε
το καλόν κατέχετε"

Α' Θεσσα. 5: 21

www.gec.gr/astir

Λεωφ. Αμαλίας 50, 105 58 Αθήνα
Τηλ: 210 3231079 - Fax: 210 3316 577
email: astir@gec.gr

ΙΔΙΟΚΤΗΤΗΣ:
ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΥΑΓΓΕΛΙΚΗ ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΕΚΔΟΤΗΣ - ΑΡΧΙΣΥΝΤΑΚΤΗΣ:
Ιωάννης Τσεβάς

ΙΔΡΥΤΗΣ:
Μιχ.Δ.Καλοποθάκης (1858-1911)

ΔΙΑΤΕΛΕΣΑΝΤΕΣ ΕΚΔΟΤΕΣ:
Δημ. Μ. Καλοποθάκης (1911-1946)
Μιχ. Β. Κυριακάκης (1946-1989)
Γ. Τασιόγλου (1989-1990)
Φ. Β. Καμπουρόπουλος (1991-2002)

ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ:
Γ. Αδάμ, Τιμ. Αναστασιάδης,
Ε. Αντωνιάδου, Παν. Κανταριτζής,
Αντ. Κουλούρης, Μελ. Μελετιάδης,
Ευαγ. Μπίτιπης, Παρ. Παπαγεωργίου,
Ιω. Σακινίδου, Ιωάν. Τσεβάς

ΕΠΙΜΕΛΗΤΕΣ:
Σειράς «Λόγος»: Λ. Κολλάρος
Σειράς «Παλαιά Διαθήκη»: Γ. Αδάμ
Σειράς «Καινή Διαθήκη»: Στ. Δεληγιάννης
Ειδικών αφιερωμάτων: Μελ. Μελετιάδης
Ποίηση, Προσευχές: Λιλ. Βαλαή

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΤΗΣ: Στέλιος Παπαβασιλείου

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΚΟ: Παναγιώτης Τας

ΣΕΛΙΔΟΠΟΙΗΣΗ: Μυρτώ Σακινίδου

ΔΙΕΚΠΕΡΑΙΩΣΗ: Γιώργος Σώκος

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ-ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ: Μαίρη Αλάγιαλη
Λεωφ. Αμαλίας 50 - 105 58 Αθήνα
ΑΡΙΘΜ. ΛΟΓ. ΤΡΑΠΕΖΑΣ ΑΡΗΦΑ:
149-00-2786-004611 (Ι. Εμμανουήλ)

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ:
Θεσ/νίκης: Δημήτρης Σοφός
Κατερίνης: Πάρις Παπαγεωργίου
Κέρκυρας: Βέτα Παντελιού
Χαλκίδας: Νίκος Παντελής
Βοστώνης: Τάκης Τσανικλίδης

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ: Εσωτερικό & Κύπρος € 10
Ευρώπη: € 26 - ΗΠΑ USD 30
Καναδάς, Αυστραλία κ.λπ. Δολ. 40

ΤΙΜΗ ΤΕΥΧΟΥΣ: € 1,00

ISSN 1106-4250

Τα ενυπόγραφα άρθρα απηχούν τις απόψεις των συγγραφέων. Η σύνταξη του περιοδικού διασπείρει το δικαίωμα να κάνει συντομεύσεις ή αλλαγές στα προς δημοσίευση κείμενα. Τα χειρόγραφα δεν επιστρέφονται.

Το Άγιο Πνεύμα και η Ερμηνεία της Αλήθειας της Γραφής

του κ. Λ. Κολλάρου

«Όταν έλθη Εκείνος, το Πνεύμα της αληθείας,
θέλει σας οδηγήσει εις πάσαν την αλήθειαν»

Ιωά. ις' 13

Δεν θα γνωρίζαμε ούτε την πιο απλή αλήθεια της Αγίας Γραφής εάν προηγουμένως το Άγιο Πνεύμα δεν την φανέρωνε στη διάνοια της ψυχής. Το έργο του είναι να διερμηνεύει πράγματα που είναι κρυμμένα για τις ανθρώπινες δυνατότητες και να σκορπίζει τα σκοτάδια της διάνοιας φέρνοντας ακτίνες φωτός που πλάγια πέφτουν από τον ουρανό και διαπερνώντας το παραθυράκι της φυλακής φωτίζουν με το χρυσό χρώμα τους το κελί της ανθρώπινης ψυχής. Λίγες μόνο από τις πάρα πολλές θα είναι οι αλήθειες που θα θίξουμε στο άρθρο αυτό τις οποίες ο ουράνιος διερμηνέας φανερώνει στα μάτια του πιστού. Η πρώτη έχει να κάνει με το πώς το Πνεύμα φανερώνει στα μάτια των πιστών την πολυτιμότητα του ευαγγελιστή, εκείνων δηλαδή των ανθρώπων που ο Θεός χρησιμοποιεί για να οδηγήσει ψυχές στον Χριστό και για να κηρυχθεί το μήνυμα της σωτηρίας στον κόσμο αυτό. Η δεύτερη αλήθεια έχει να κάνει με τον έλεγχο που ο Θεϊκός νόμος φέρνει στην αφυπνισμένη ψυχή, το πώς ο νόμος ξυπνάει μέσα μας το φοβερό αίσθημα της αμαρτίας και της ενοχής, και μας πείθει για την καταδίκη μας, αλλά και πώς το ευαγγέλιο εμπνέει ειρήνη σε αυτούς που θα πιστέψουν στη χάρη του Θεού εν Χριστώ Ιησού. Η τρίτη αλήθεια που μας ερμηνεύει το Άγιο Πνεύμα έχει να κάνει με την διαφορά ανάμεσα στους κοσμικούς ανθρώπους και τους αληθινούς Χριστιανούς. Η τέταρτη αλήθεια έχει να κάνει με το πώς το έργο της χάριτος διατηρείται μέσα στον εσωτερικό μας άνθρωπο παρά τις λυσσώδεις προσπάθειες του διαβόλου να το σβήσει. Η πέμπτη έχει να κάνει με την αποστασία εκείνων που ομολογούν ότι είναι αναγεννημένοι και την βλασφημία του Αγίου Πνεύματος. Και τέλος την φοβερή αλήθεια της μέλλουσας κρίσης. Εδώ θα παραθέσω το πώς ένας Πουριτανός συγγραφέας, ο Ιωάννης Βουνιάνος (1628-1688), παρουσιάζει το έργο του Αγίου Πνεύματος στο μνημειώδες έργο του Το Μεγάλο Ταξίδι (The Pilgrim's Progress), στο οποίο περιγράφει τον Χριστιανό σαν έναν οδοιπόρο και την Χριστιανική ζωή σαν ένα μεγάλο ταξίδι από την πόλη της καταστροφής προς την ουράνια Σιών. Σε ένα σημείο λοιπόν μας λέει τα εξής:

«Προχώρησε λοιπόν (ο Χριστιανός) ώσπου έφτασε στο σπίτι του Διερμηνέα, που είναι το Άγιο Πνεύμα. Χτύπησε μερικές φορές και παρουσιάστηκε κάποιος στη πόρτα ρωτώντας ποιος είναι.

‘Κύριε, είμαι οδοιπόρος, Ένας φίλος... με οδήγησε να έλθω εδώ για το καλό μου. Θα ‘θελα να μιλήσω με το νοικοκύρη.’ Σε λίγο ήρθε ο νοικοκύρης και τον ρώτησε τι θέλει. ‘Κύριε, είτε ο Χριστιανός, είμαι ένας άνθρωπος που έρχομαι από την πόλη της Απώλειας και πάω για το βουνό Σιών. Ο άνθρωπος που στέκει στην Πύλη, στην αρχή του δρόμου, μου είπε να έλθω εδώ για να μου δείξετε σπουδαία πράγματα και χρήσιμα για την πορεία μου.’ ‘Έλα μέσα, είτε ο Διερμηνέας, θα σου δείξω ό,τι σου χρειάζεται.’ Έδωσε ύστερα διαταγή στον άνθρωπό του ν’ ανάψει το λυχνάρι κι είπε στο Χριστιανό να τον ακολουθήσει. Τον έφερε σ’ ένα ιδιαίτερο δωμάτιο και ζήτησε από τον υπηρέτη του ν’ ανοίξει κάποια πόρτα από κει μέσα ο Χριστιανός είδε κρεμασμένη στον τοίχο την εικόνα κάποιου σοβαρού προσώπου. Τα μάτια του ανθρώπου που ήταν ζωγραφισμένος στην εικόνα ήταν υψωμένα προς τον ουρανό, και στα χέρια του κρατούσε το καλύτερο βιβλίο του κόσμου. Ο νόμος της αλήθειας ήταν γραμμένος στα χείλη του κι ο κόσμος φαινόταν πίσω του. Στεκόταν έτσι σαν να συμβούλευε τους ανθρώπους. Στο κεφάλι του ήταν ένα χρυσό στεφάνι. Ο Χριστιανός ρώτησε, ‘Τι σημαίνει αυτή η εικόνα;’ ‘Ο άνθρωπος που είναι ζωγραφισμένος σ’ αυτήν την εικόνα, είπε ο Διερμηνέας, είναι κάποιος που διακρίνεται ανάμεσα σε πολλές χιλιάδες. Αυτός μπορεί και γεννά παιδιά (Α΄Κορ.δ΄15) να υποφέρει γι αυτά και να τα τρέφει μετά που θα γεννηθούν. Κοιτάζει κατά τον ουρανό, κρατάει το καλύτερο βιβλίο στα χέρια του κι έχει το νόμο της αληθείας γραμμένο στα χείλη του για να δείξει πως η δουλειά του είναι να εξηγήει στους αμαρτωλούς μυστήρια άγνωστα, όπως και τον βλέπεις να μιλάει στους ανθρώπους. Ο κόσμος είναι από πίσω του και το στεφάνι στο κεφάλι του. Αυτό δείχνει πως δεν λογαριάζει τα υλικά πράγματα του κόσμου για την αγάπη που βρει στην υπηρεσία του Κυρίου του. Περιμένει με βεβαιότητα πως στην άλλη ζωή θ’ αμειφθεί με δόξα....’

»Έπειτα τον πήρε από το χέρι και τον έφερε σε ένα μεγάλο σαλόνι γεμάτο σκόνη γιατί δεν είχε ποτέ σκουπιστεί. Αφού το κοιτάξε, ο Διερμηνέας φώναξε κάποιον να το σκουπίσει. Σαν άρχισε ο άνθρωπος να σκουπίζει σηκώθηκε τόση σκόνη που ο Χριστιανός λίγο έλειψε να πνιγεί. Τότε ο Διερμηνέας είπε σε μια κόρη που έστεκε εκεί κοντά, να φέρει νερό και να ραντίσει. Σαν έγινε κι αυτό σκουπίστηκε το σαλόνι

χωρίς καμία ενόχληση. 'Τι πάει να πει αυτό;', ρώτησε ο Χριστιανός. Θα σου το εξηγήσω, είπε ο Διερμηνέας. 'Το μεγάλο αυτό σαλόνι είναι η καρδιά του ανθρώπου, που ποτέ δεν καθαρίστηκε με τη γλυκιά χάρη του ευαγγελίου. Η σκόνη είναι το προπατορικό αμάρτημα και το εσωτερικό μίasma που μολύνουν τον άνθρωπο. Εκείνος που πήρε τη σκούπα για να σκουπίσει είναι ο Νόμος. Η κόρη που έφερε το νερό και ράντισε είναι το Ευαγγέλιο. Η σκόνη που είδες να γεμίζει το σαλόνι, όταν άρχισε ο πρώτος άνθρωπος να σκουπίζει και κόντεψε να πνιγεί, φανερώνει πως ο Νόμος, αντί να καθαρίζει την καρδιά, φουρνώνει την αμαρτία, κάνει τον άνθρωπο να την προσέξει και να την νοιώσει, και κάνει την αμαρτία να γεμίζει όλη την ψυχή (Ρωμ.ζ'9, ε'20). Και αυτό διότι ο Νόμος φανερώνει την αμαρτία και την καταδικάζει, μα δεν μπορεί να δώσει δύναμη στον άνθρωπο για να την εξαλείψει από τη ζωή του. Καθώς είδες την κόρη να ραντίζει με το νερό το σαλόνι κι έτσι δεν σηκώθηκε σκόνη, με τον ίδιο τρόπο έρχεται το Ευαγγέλιο, και με τη γλυκιά και πολύτιμη επιρροή του στην καρδιά του ανθρώπου, αυτή καθαρίζεται και υποτάσσεται. Κι αφού η ψυχή με την πίστη καθαριστεί, είναι πια έτοιμη και κατάλληλη για να έλθει ο Βασιλέας της δόξης και να μείνει μέσα της (Ιωά.ιε'3, Εφεσ. ε'26, Πράξ.ιε'9, Ρωμ. ισ'25,26).'

»Είδα ακόμη στ' όνειρό μου, πως ο Διερμηνέας πήρε πάλι το Χριστιανό από το χέρι και τον έφερε σ' ένα μικρό δωμάτιο. Εκεί επάνω σε δύο καρέκλες καθόντουσαν δύο μικρά παιδιά. Το μεγαλύτερο ήταν ο Ανυπόμονος και το μικρότερο ο Υπομονετικός. Ο Ανυπόμονος φαινότανε πολύ ανήσυχος, μα ο Υπομονετικός ήταν ήσυχος.

Ο Χριστιανός ρώτησε: 'Γιατί είναι έτσι ανήσυχος ο Ανυπόμονος; Διότι, αποκρίθηκε ο Διερμηνέας, ο κηδεμόνας τους θέλει να περιμένουν ύστερα από ένα χρόνο ν' απολαύσουν ορισμένα πράγματα, μ' αυτός τα θέλει όλα τώρα. Αντίθετα, όπως βλέπεις, ο Υπομονετικός έχει τη διάθεση να περιμένει.' Είδα τότε πως κάποιος πλησίασε φέρνοντας στον Ανυπόμονο μια σακούλα γεμάτη χρυσάφι που την άδειασε στα πόδια του. Ο Ανυπόμονος έσκυψε μονομιάς και το πήρε γεμάτος χαρά και περιγελούσε τον Υπομονετικό που περίμενε. Είδα όμως πως σε λίγο ξόδεψε όλο το χρυσάφι και δεν του μείνανε παρά μόνο τα κουρέλια του. Τότε ο Χριστιανός ζήτησε από τον Διερμηνέα να του εξηγήσει κάπως καλύτερα τα όσα είχε δει. 'Τα δύο αυτά παιδιά, παριστάνουν το ένα τους κοσμικούς ανθρώπους και το άλλο τους πνευματικούς. Όπως βλέπεις, ο Ανυπόμονος θέλει να τα έχει όλα τώρα σ' αυτόν τον κόσμο. Έτσι είναι οι κοσμικοί άνθρωποι. Τώρα θέλουν να χαίρονται όλα τους τα αγαθά. Δεν μπορούν να περιμένουν για να πάρουν μερίδα στην

αίωνια ζωή.... Αλλά καθώς είδες ο Ανυπόμονος τα σπατάλησε όλα πολύ γρήγορα και δεν του απόμεινε τίποτα παρά μόνο τα κουρέλια του. Αυτό θα πάθουν όλοι οι κοσμικοί άνθρωποι όταν θα έρθει η συντέλεια του κόσμου.... Πρόσθεσε ακόμη και τούτο: η ουράνια δόξα είναι αιώνια, δεν σβήνει ποτέ. Τα καλά αυτού του κόσμου χάνονται πολύ γρήγορα. Ο Ανυπόμονος δεν έχει καθόλου δίκιο που γελά με τον Υπομονετικό επειδή δεν έχει τα αγαθά του αμέσως.... Τα πρόσκαιρα φεύγουν, κι έρχονται τα αιώνια. Αυτά όμως τα αιώνια μένουν γιατί δεν υπάρχει τίποτ' άλλο να τα εκτοπίσει. Όποιος λοιπόν πάρει το μερίδιό του τώρα πρέπει να το ξοδέψει. Όποιος περιμένει τελευταίος θα έχει το δικό του μερίδιο για πάντα (Λουκ.ις'25).'

'Καταλαβαίνω τώρα, είπε ο Χριστιανός, πως το καλύτερο είναι να μη ζητάς τα παρόντα, αλλά να περιμένεις τα μέλλοντα.' Αυτή είναι η αλήθεια, γιατί τα βλεπόμενα είναι πρόσκαιρα, μα εκείνα που δεν βλέπουμε είναι αιώνια (Β' Κορ.δ'18). Μα κι έτσι που είναι, επειδή τα πρόσκαιρα είναι ενωμένα με τις σαρκικές

μας επιθυμίες ενώ τα μελλοντικά, αιώνια αγαθά δεν έχουν καμία σχέση με τις σαρκικές μας αισθήσεις, γι αυτό, τα πρόσκαιρα συμφιλιώνονται με τη σάρκα μας, μα τα αιώνια είναι πάντα σε διάσταση με τη σάρκα (Ρωμ.ζ'15-25).'

»Είδα ύστερα το Διερμηνέα που πήρε από το χέρι το Χριστιανό και τον πήγε σ' ένα άλλο μέρος όπου έκαιγε φωτιά σ' ένα τζάκι. Κοντά εκεί έστεκε κάποιος, που συνέχεια έριχνε νερό στη φωτιά για να τη σβήσει. Μα η φωτιά φούντωνε με μεγαλύτερες φλόγες. 'Τι πάει να πει αυτό;', Ρώτησε ο Χριστιανός. 'Η φωτιά, αποκρίθηκε ο Διερμηνέας (το

Άγιο Πνεύμα), είναι το έργο που άναψε η χάρις του Θεού στην καρδιά του ανθρώπου. Αυτός που ρίχνει νερό για να το σβήσει είναι ο διάβολος. Τώρα γιατί, όπως βλέπεις, η φωτιά αντί να σβήσει φουρνώνει, θα σου το εξηγήσω.' Τον πήρε τότε από την άλλη μεριά του τοίχου, πίσω από το τζάκι, και εκεί είδε κάποιον που κρατούσε ένα δοχείο γεμάτο λάδι κι σιγά-σιγά το έριχνε στη φωτιά – κρυφά όμως. 'Τι πάει να πει αυτό;', Ρώτησε πάλι ο Χριστιανός. 'Αυτός είναι ο Χριστός', αποκρίθηκε ο Διερμηνέας. 'Εκείνος με το λάδι της χάριτός Του, συνεχίζει το έργο που άρχισε στην καρδιά του ανθρώπου. Έτσι ό,τι και να κάμει ο διάβολος, οι ψυχές των δικών Του (του Χριστού) εξακολουθούν ν' απολαμβάνουν τη χάρη Του (Β' Κορ.ιβ'9). Κι όπως βλέπεις, στέκει άρατος πίσω από τον τοίχο. Εκείνος συντηρεί την φωτιά και γι αυτό ο Χριστιανός, που αντιμετωπίζει πειρασμούς, δεν βλέπει πως γίνεται το έργο της χάριτος να κρατάει μέσα στην ψυχή του.'

»Είδα έπειτα πως ο Διερμηνέας οδήγησε τον

Δεν θα γνωρίζαμε ούτε την πιο απλή αλήθεια της Αγίας Γραφής εάν προηγουμένως το Άγιο Πνεύμα δεν την φανέρωνε στη διάνοια της ψυχής. Το έργο του είναι να διερμηνεύει πράγματα που είναι κρυμμένα για τις ανθρώπινες δυνατότητες και να σκορπίζει τα σκοτάδια της διάνοιας φέρνοντας ακτίνες φωτός που πλάγια πέφτουν από τον ουρανό και διαπερνώντας το παραθυράκι της φυλακής φωτίζουν με το χρυσό χρώμα τους το κελί της ανθρώπινης ψυχής

Χριστιανό σ' ένα ευχάριστο μέρος μπροστά σ' ένα μεγάλο και όμορφο παλάτι. Επάνω στο δώμα του παλατιού, είδε μερικούς ντυμένους με χρυσά να περπατάνε. [Λόγω του περιορισμένου χώρου παραλείπω μερικά συμβάντα] Τον πήρε λοιπόν από το χέρι ξανά και τον έφερε σ' ένα πολύ σκοτεινό δωμάτιο. Εκεί βρισκόταν κάποιος κλεισμένος μέσα σ' ένα σιδερένιο κλουβί. Ο άνθρωπος αυτός φαινόταν πολύ θλιμμένος. Τα μάτια του ήταν καρφωμένα κάτω στο πάτωμα, τα χέρια σταυρωμένα κι αναστέναζε βαθιά σαν να κόντευε η καρδιά του να σπάσει. Ο Χριστιανός ρώτησε: 'Τι είναι αυτό;' Ο Διερμηνέας του αποκρίθηκε. 'Μίλησε εσύ μοναχός σου μ' αυτόν τον άνθρωπο.' Ο Χριστιανός ρώτησε τον άνθρωπο: 'Ποιος είσαι;' 'Είμαι όπως κάποτε δεν ήμουν.' 'Και τι δεν ήσουν κάποτε;' 'Κάποτε, κατά τη δική μου ιδέα και την ιδέα που είχαν οι άλλοι για μένα, ήμουν ένας καλός Χριστιανός, κατάλληλος για την ουράνια πολιτεία, και χαιρόμουν μάλιστα που θα έφθανα εκεί.' 'Καλά και τώρα τι είσαι;' 'Τώρα είμαι ένας άνθρωπος χωρίς ελπίδα και βρίσκομαι κλεισμένος μέσα σ' αυτό το σιδερένιο κλουβί της απελπισίας. Δεν μπορώ να βγω. Δεν θα μπορέσω ποτέ!' 'Μα πως κατάντησες έτσι;' 'Δεν πρόσεξα να αγρυπνώ και να φυλάγομαι. Άφησα ελεύθερες τις επιθυμίες μου. Αμάρτησα στο φως του λόγου του Θεού και στην αγαθότητα Του. Λύπησα το Πνεύμα Του, κι αυτό μ' άφησε. Καλόπιασα τον πειρασμό κι ο διάβολος με πλησίασε... Η καρδιά μου έγινε τόσο σκληρή που δεν μπορώ πια να μετανοήσω.' Ο Χριστιανός τότε είπε στον Διερμηνέα: 'Μα δεν υπάρχει καμία ελπίδα για τέτοιους;' 'Ρώτησέ τον.' Αποκρίθηκε ο Διερμηνέας. 'Δεν υπάρχει λοιπόν καμία ελπίδα για σένα, άνθρωπέ μου, και πρέπει να μένεις πάντα σ' αυτό το κλουβί της απελπισίας;' 'Δυστυχώς δεν υπάρχει καμία ελπίδα.' 'Μα γιατί;' Ο Υιός του Ευλογητού είναι πολύ σπλαχνικός.' 'Τον ξανασταύρωσα στον εαυτό μου (Εβρ.ς'6, Λουκ.ιθ'14). Περιφρόνησα το πρόσωπό Του και τη δικαιοσύνη Του. Το αίμα Του δεν το λογάριασα τίποτα· το θεώρησα κοινό. (Εβρ.ι'29). Έβρισα το Πνεύμα της χάριτος, κι έτσι αποξενώθηκα από όλες τις ευλογίες. Δεν μου μένει τίποτ' άλλο παρά φοβερή, προσδοκία για κρίση, φωτιά ξαναμμένη, που θα μ' αφανίσει γιατί στάθηκα ενάντιος (Εβρ.ι'27). 'Πώς τα κατάφερες να καταντήσεις έτσι;' 'Οι επιθυμίες, τα πάθη, τα υλικά συμφέροντα, απ' αυτά περιμένα να βρω την ευτυχία μου. Τώρα όλα αυτά με δαγκώνουν και με τρώνε σαν φαρμακερά σκουλήκια.'.... Τότε είπε ο Διερμηνέας στον Χριστιανό: 'Να θυμάσαι πάντα τη κατάντια αυτού του ανθρώπου και να φυλάγεσαι.' 'Αλήθεια, είπε ο Χριστιανός, αυτό είναι τρομερό! Θεέ μου βοήθη με να είμαι πάντα αγρυπνος, συγκρατημένος και να προσεύχομαι πάντα για να ξεφύγω από την άθλια αυτή κατάσταση. Δεν είναι πια καιρός, κύριε, να προχωρήσω στη πορεία μου;' 'Περίμενε να σου δείξω κάτι ακόμα κι ύστερα θα φύγεις.'

»Τον πήρε πάλι από το χέρι και τον έφερε σ' ένα δωμάτιο όπου ήταν κάποιος που σηκωνόταν από το κρεβάτι του. Καθώς προσπαθούσε να ντυθεί έτρεμε ολόκληρος. 'Γιατί τρέμει αυτός;' Ρώτησε ο Χριστιανός. Ο Διερμηνέας τον πρόσταξε να εξηγήσει

ο ίδιος στο Χριστιανό γιατί έτρεμε έτσι. Ο άνθρωπος τότε είπε: 'Τη περασμένη νύχτα, καθώς κοιμόμουν, είδα στον ύπνο μου πως ο ουρανός σκοτείνιασε πολύ. Άστραφτε και βροντούσε τόσο φοβερά που μ' έσφιξε η αγωνία. Καθώς κοίταξα, μέσα στ' όνειρό μου, είδα τα σύννεφα ν' αναταράζονται. Ύστερα άκουσα τον αντίλαλο μιας δυνατής σάλπιγγας και είδα έναν άνδρα να κάθεται απάνω στα σύννεφα και να τον ακολουθάνε οι χιλιάδες του ουρανού. Ολόκληρος ο ουρανός ήταν μέσα στις φλόγες. Άκουσα τότε μια μεγάλη φωνή να λέει: «Σηκωθείτε οι πεθαμένοι κι ελάτε στην κρίση!» Σαν ακούστηκε η φωνή τα βουνά σχίστηκαν, οι τάφοι ανοίξανε, και βγαίνανε οι πεθαμένοι. Μερικοί απ' αυτούς χαιρόντουσαν και κοιτάζανε κατά τον ουρανό. Άλλοι προσπαθούσαν να κρυφτούν κάτω από τα βουνά. Είδα τότε τον άνδρα που καθόταν απάνω στα σύννεφα ν' ανοίγει κάποιο βιβλίο και πρόσταξε τον κόσμο να τον πλησιάσει. Καθώς όμως έβγαине μια δυνατή φλόγα που τον περιζώνε, ανάμεσα σ' αυτόν και τον κόσμο έμεινε ένας αδειανός χώρος σαν εκείνον που πάντα υπάρχει ανάμεσα σε δικαστές και κατηγορούμενους. (Α' Κορ. ιε', Α' Θεσ. δ' 19, Ιουδ. 15, Ιωά. ε' 28, 29, Β' Θεσ. α' 8, Αποκ. κ' 11-14, Ησα. κς' 21, Μιχ. ζ' 16, 17, Ψαλμ. ω' 1-3, Μαλαχ. γ' 2-3, Δανιήλ ζ' 9, 10.). Άκουσα τότε να προστάζει τα ασκέρια του ουρανού τριγύρω του, να συνάξουν τα ζιζάνια, το άχυρο και την καλαμιά και να τα ρίξουν μέσα στη λίμνη της φωτιάς (Ματ. γ' 12, ιη' 30, κδ' 30, Μαλαχ. δ' 1). Και ξαφνικά η απύθμενη άβυσσος άνοιξε μπροστά μου κι από κει ξεπήδησε καπνός πολυς, και κάρβουνα αναμμένα με κρότους φοβερούς μαζί. Άκουσα και μια ακόμα προσαγή που δόθηκε στα ίδια ουράνια ασκέρια: «Συνάξτε το στάρι μου στην αποθήκη» (Λουκ. γ' 17). Μονομιάς είδα τότε πολλούς να αρπάζονται και να ανεβαίνουν επάνω στα σύννεφα, μα εγώ αφέθηκα πίσω εδώ κάτω (Α' Θεσ. δ' 16-17). Προσπάθησα τότε να κρυφτώ, μα δεν μπορούσα γιατί εκείνος που καθόταν απάνω στο σύννεφο είχε τα μάτια του απάνω μου. Θυμήθηκα τότε όλες τις αμαρτίες μου κι η συνειδήσή μου με τάραξε απ' όλες τις μεριές (Ρωμ. β' 14). Μ' αυτό ξύπνησα.' 'Μα τι σ' έκανε να φοβηθείς τόσο πολύ γι αυτά που είδες;' Ρώτησε ο Χριστιανός. 'Τρόμαξα γιατί νόμισα πως ήλθε κιόλας η ημέρα της κρίσεως κι εγώ δεν βρέθηκα έτοιμος. Πιο πολύ τρόμαξα γιατί οι άγγελοι σύναξαν πολλούς κι εμένα μ' αφήσανε εδώ κάτω. Η συνειδήσή μου με βασάνιζε και, καθώς νόμιζα, ο Κριτής είχε το βλέμμα του καρφωμένο απάνω μου, γεμάτος οργή.' Είπε τότε ο Διερμηνέας στο Χριστιανό: 'Σκέφτηκες καλά τι σημαίνουν όλα αυτά;' 'Μάλιστα και με βάλανε σ' ελπίδα και φόβο μαζί.' 'Κράτησε όλ' αυτά στο νου σου για να σε κεντρίζουν στην πορεία σου και να προχωράς.' Ο Χριστιανός τότε άρχισε να σφίγγει τη ζώνη του και να ξεκινά να συνεχίσει το ταξίδι του. Ο Διερμηνέας του είπε: 'Ο Παράκλητος να είναι πάντα μαζί σου, καλέ Χριστιανέ, να σε οδηγήσει στο δρόμο που θα σε φέρει στην ουράνια πόλη.' Έτσι ο Χριστιανός ξεκίνησε πάλι ψάλλοντας και φέρνοντας στο νου του τα όσα είχε δει».

Ο κ. Λ. Κολλάρος είναι κήρυκας του Ευαγγελίου στην Ε.Ε.Ε. Ιωαννίνων.

Ισραήλ και Εκκλησία:

σχέση παρένθεσης ή εκπλήρωσης; / 10

του Αιδ. Γεωργίου Αδάμ

Ποιος "Ισραήλ" είναι ο εκλεκτός λαός του Θεού;

Συνέχεια από το προηγούμενο

Η νύφη (ή η γυναίκα) του Θεού

Στον Ησαΐα 54:5-6 λέει, «Διότι ο ανήρ σου είναι ο ποιητής σου, το όνομά αυτού είναι ο Κύριος των δυνάμεων... Διότι ο Κύριος σε εκάλεσεν ως γυναίκα εγκαταλελειμμένη και τεθλιμμένη το πνεύμα και γυναίκα νεότητος αποβεβλημένη λέγει ο Θεός σου.» Την ίδια εικόνα δίνει και ο Ιερεμίας στο 2:2 γράφοντας, «Υπαγε και βόησον εις τα ώτα της Ιερουσαλήμ, λέγων, ούτω λέγει Κύριος, Ενθυμούμαι περί σου την προς σε ευμένειάν μου εν τη νεότητί σου, την αγάπην της νυμφεύσεως σου, ότε με ηκολούθηεις εν τη ερήμω, εν γη ασπάρτω.»

Στον Ιεζεκιήλ 16:32 πάλι αναφέρεται ο Ισραήλ ως «γυνή» αλλά δυστυχώς ως «γυνή μοιχαλίσ αντί του ανδρός αυτής δεχομένη ξένους.» Στον Ιερεμία τώρα στο 3:8 διαβάζουμε πως ο Θεός έχει χωρίσει τον ανυπάκουο Ισραήλ (!), «Και είδον ότι, ενώ (επειδή Ισραήλ η αποστάτις εμοίχευσεν) εγώ απέπεμψα αυτήν, και έδωκα εις αυτήν το γράμμα του διαζυγίου αυτής.» Και στον Ωσηέ 2:2 αναφέρεται, «Κρίθητε μετά της μητρός σας, κρίθητε, διότι αυτή δεν είναι γυνή μου, και εγώ δεν είμαι ανήρ αυτής.»

Ερχόμενοι στην Καινή Διαθήκη μαθαίνουμε πως η Εκκλησία είναι η νύφη του Χριστού. Γράφει στην Β' Κορινθίους 11:2, «...σας ηρραβώνισα με ένα άνδρα, δια να σας παραστήσω παρθένον αγνήν εις τον Χριστόν.» Και στην Εφεσίους 5:31-32 διαβάζουμε πως «Διά τούτο θέλει αφήσει ο άνθρωπος τον πατέραν αυτού και την μητέρα και θέλει προσκολληθεί εις την γυναίκα αυτού και θέλουσιν είσθαι οι δύο εις σάρκαν μίαν. Το μυστήριον τούτο είναι μέγα, εγώ δε λέγω τούτο περί Χριστού και περί της Εκκλησίας».

Τα τέκνα του Αβραάμ

Οι Ισραηλίτες αποκαλούνται τα τέκνα του Αβραάμ στα παρακάτω εδάφια: Δεν είσαι συ ο Θεός ημών, ο εκδιώξας τους κατοίκους της γης ταύτης έμπροσθεν του λαού σου Ισραήλ, και δους αυτήν εις το σπέρμα του Αβραάμ του αγαπητού σου εις τον αιώνα; (Β' Χρονικών 20:7), σπέρμα Αβραάμ του δούλου αυτού, υιοί Ιακώβ, οι εκλεκτοί αυτού. (Ψαλμός 105:6), Αλλά συ, Ισραήλ, δούλέ μου, Ιακώβ, εκλεκτέ μου, το σπέρμα Αβραάμ του αγαπητού μου, (Ησαΐας 41:8).

Επίσης οι ανυπάκουοι Ισραηλίτες δεν είναι παι-

διά του Αβραάμ σύμφωνα με την Καινή Διαθήκη: Απεκρίθησαν και είπον προς αυτόν· Ο πατήρ ημών είναι ο Αβραάμ. Λέγει προς αυτούς ο Ιησούς· Εάν ήσθε τέκνα του Αβραάμ, τα έργα του Αβραάμ ηθέλετε κάμνει (Ιωάν. 8:39), Αλλά δεν είναι δυνατόν ότι εξέπεσεν ο λόγος του Θεού. Διότι πάντες οι εκ του Ισραήλ δεν είναι ούτοι Ισραήλ (Ρωμ. 9:6), Διότι το Άγαρ είναι το όρος Σινά εν τη Αραβία, και ταυτίζεται με την σημερινήν Ιερουσαλήμ, είναι δε εις δουλείαν μετά των τέκνων αυτής... Αλλά τι λέγει η γραφή; Έκβαλε την δούλην και τον υιόν αυτής· διότι δεν θέλει κληρονομήσει ο υιός της δούλης μετά του υιού της ελευθέρας (Γαλάτες 4:25, 30).

Αντίθετα οι χριστιανοί αποκαλούνται παιδιά του Αβραάμ στην Καινή Διαθήκη: Εξεύρετε λοιπόν ότι οι όντες εκ πίστεως, ούτοι είναι υιοί του Αβραάμ (Γαλ. 3:7), εάν δε ήσθε του Χριστού, άρα είσθε σπέρμα του Αβραάμ και κατά την επαγγελίαν κληρονόμοι (Γαλ. 3:29), Ημείς δε, αδελφοί, καθώς ο Ισαάκ επαγγελίας τέκνα είμεθα (Γαλ. 4:28).

Η περιτομή

Στην Παλαιά Διαθήκη οι Ισραηλίτες ήταν οι περιτμημένοι, «η περιτομή»: Αύτη είναι η διαθήκη μου την οποίαν θέλετε φυλάξει, αναμέσον εμού και υμών και του σπέρματός σου μετά σέ· παν άρσεν υμών θέλει περιτέμνεσθαι... θέλει εξάπαντος περιτέμνεσθαι ο γεγεννημένος εν τη οικία σου, και ο αργυρώνητός σου· και θέλει είσθαι η διαθήκη μου επί της σαρκός υμών εις διαθήκην αιώνιον (Γέν. 17:10, 13). Επίσης στους Κριτές 15:18, Και διψήσας σφόδρα, εβόησε προς τον Κύριον και είπε, Συ έδωκας διά χειρός του δούλου σου την μεγάλην ταύτην σωτηρίαν· και τώρα να αποθάνω υπό δίψης και να πέσω εις την χείρα των απεριτμητών; Επίσης όμως, στην Παλαιά Διαθήκη ο ανυπάκουος Ισραήλ δεν είναι περιτμημένος! Ιδού, έρχονται ημέραι, λέγει Κύριος, και θέλω κάμει επίσκεψιν επί πάντας τους περιτετμημένους μετά των απεριτμητών· επί την Αίγυπτον και επί τον Ιουδαίαν και επί τον Εδώμ και επί τους υιούς Αμμών και επί τον Μωάβ και επί πάντας τους περικείμενους την κόμην, τους κατοικούντας εν τη ερήμω· διότι πάντα τα έθνη είναι απεριτμητα και πας ο οίκος Ισραήλ απεριτμητος την καρδίαν (Ιερ. 9:25-26). Η ίδια εκτίμηση για τον ανυπάκουο Ισραήλ υπάρχει και την Καινή Διαθήκη: Επειδή ωφελεί μεν η περιτομή, εάν εκτελής τον νόμον· εάν όμως ήσαι παραβάτης του νόμου, η περιτομή σου έγινε εν ακροβυστία... Διότι Ιουδαίος δεν είναι ο εν τω φανερώ Ιουδαίος, ουδέ περιτομή η εν τω φανερώ η γινομένη

εν σαρκί (Ρωμαίους 2:25, 28), Προσέχετε τους κύνας, προσέχετε τους κακούς εργάτας, προσέχετε την κατατομήν (Φιλιπ. 3:2).

Εκτός όμως από την κρίση για τον ανυπάκουο Ισραήλ, η Καινή Διαθήκη ξεκάθαρα αποκαλεί περιττημένους τους χριστιανούς. Υπάρχει η έμμεση αναφορά στο Ρωμαίους 2:29, αλλ' Ιουδαίος είναι ο εν τω κρυπτώ Ιουδαίος, και περιτομή η της καρδιάς κατά πνεύμα, ουχί κατά γράμμα, του οποίου ο έπαινος είναι ουχί εξ ανθρώπων, αλλ' εκ του Θεού. Επίσης οι δύο πολύ γνωστές αναφορές: διότι ημείς είμεθα η περιτομή, οι λατρεύοντες τον Θεόν εν Πνεύματι και καυχόμενοι εις τον Χριστόν Ιησούν και μη έχοντες την πεποιθήσιν εν τη σαρκί (Φιλιπησίους 3:3) και εις τον οποίον και περιετμήθητε με περιτομήν χειροποίητον, απεκδυθέντες το σώμα των αμαρτιών της σαρκός διά της περιτομής του Χριστού (Κολοσσαείς 2:11). Οι χριστιανοί λοιπόν, είναι οι περιττημένοι και αυτό έχει γίνει με την περιτομή του Χριστού!!

Ισραήλ

Δεν χρειάζεται νομίζουμε να παραθέσουμε εδάφια που να λένε ότι το έθνος του Ισραήλ είναι ο Ισραήλ. Αυτό είναι αυτονόητο. Στο σημείο αυτό θα αναφερθούμε μόνο στό ότι οι ανυπάκουοι Ισραηλίτες δεν ήταν Ισραηλίτες σύμφωνα με τα παρακάτω εδάφια: Αλλά δεν είναι δυνατόν ότι εξέπεσεν ο λόγος του Θεού. Διότι πάντες οι εκ του Ισραήλ δεν είναι ούτοι Ισραήλ, ουδέ διότι είναι σπέρμα του Αβραάμ, διά τούτο είναι πάντες τέκνα, αλλ' εν τω Ισαάκ θέλει κληθή εις σε σπέρμα. Τουτέστι, τα τέκνα της σαρκός ταύτα δεν είναι τέκνα Θεού, αλλά τα τέκνα της επαγγελίας λογίζονται διά σπέρμα (Ρωμ. 9:6-8). Οι χριστιανοί αντίθετα, είναι ο Ισραήλ: Δεν θέλω δε να αγνοήτε, αδελφοί, ότι οι πατέρες ημών ήσαν πάντες υπό την νεφέλην, και πάντες διά της θαλάσσης διήλθον (Α' Κορ. 10:1). Ο Παύλος απευθύνεται σε εθνικούς χριστιανούς και τους λέει για τους «πατέρες» τους αναφερόμενους στους Ισραηλίτες. Επίσης, Διότι εν Χριστώ Ιησού ούτε περιτομή ισχύει τι ούτε ακροβυστία, αλλά νέα κτίσις. Και όσοι περιπατήσωσι κατά τον κανόνα τούτον, ειρήνην επ' αυτούς και έλεος, και επί τον Ισραήλ του Θεού (Γαλ. 6:15-16). Ο Ισραήλ του Θεού είναι η εκκλησία στο σημείο αυτό, είναι αυτοί που περπατούν στον κανόνα της πίστης του Ιησού Χριστού. Διά τούτο ενθυμείσθε ότι σεις οι ποτέ εθνικοί κατά σάρκα, οι λεγόμενοι ακροβυστία υπό της λεγομένης περιτομής της χειροποίητου εν τη σαρκί, ότι ήσθε εν τω καιρώ εκείνω χωρίς Χριστού, απηλλοτριωμένοι από της πολιτείας του Ισραήλ και ξένοι των διαθηκών της επαγγελίας, ελπίδα μη έχοντες και όντες εν τω κόσμω χωρίς Θεού. Τώρα όμως διά του Ιησού Χριστού σεις οι ποτέ όντες μακράν εγείνετε πλησίον διά του αίματος του Χριστού. Διότι αυτός είναι η ειρήνη ημών, όστις έκαμε τα δύο εν και έλυσε το μεσότοιχον του φραγμού, καταργήσας την έχθραν εν τη σαρκί αυτού, τον νόμον των εντολών των εν τοις διατάγμασι, διά να κτίση εις εαυτόν τους δύο εις ένα νέον άνθρωπον, φέρων ειρήνην, και να συνδιαλλάξη αμφοτέρους εις εν σώμα προς τον Θεόν διά του σταυρού, θανατώνσας δι' αυτού την έχθραν. Και ελθών εκήρυξεν ευαγγέλιον ειρήνης εις εσάς τους μακράν και εις τους πλησίον, διότι δι' αυτού έχομεν αμφότεροι την είσοδον προς τον Πατέρα δι' ενός Πνεύματος. Αρα λοιπόν δεν είσθε πλέον ξένοι

και πάροικοι αλλά συμπολίται των αγίων και οικείοι του Θεού (Εφεσίους 2:12, 19). Οι εθνικοί, λοιπόν, που ήταν μακριά, έχουν έρθει κοντά, και τώρα αποτελούν ένα λαό, ο Ισραήλ και η Εκκλησία αποτελούν ένα «νέο άνθρωπο», ένα «σώμα».

Ελιά

Στην Παλαιά Διαθήκη ο Ισραήλ αποκαλείται «ελιά»: Ο Κύριος εκάλεσε το όνομά σου, Ελαίαν αειθαλή, ώραίαν, καλλίκαρπον· μετ' ήχου θορύβου μεγάλου εξήφθη πυρ επ' αυτήν και οι κλάδοι αυτής συνεθλάσθησαν. Διότι ο Κύριος των δυνάμεων, όστις σε εφύτευσεν, επρόφερε κακόν εναντίον σου, διά την κακίαν του οίκου Ισραήλ και του οίκου Ιούδα, την οποίαν έπραξαν καθ' εαυτών, ώστε να με παροργίσωσι θυμίζοντες εις τον Βάαλ (Ιερεμίας 11:16-17). Επίσης στον Ωσηέ 14:5-6. Θέλω είσθαι ως δρόσος εις τον Ισραήλ· ως κρίνον θέλει ανθήσει και θέλει εκτείνει τας ρίζας αυτού ως δένδρον του Λιβάνου. Οι κλάδοι αυτού θέλουσιν εξαπλωθή και η δόξα αυτού θέλει είσθαι ως ελαίας και η οσμή αυτού ως του Λιβάνου.

Πηγαίνοντας στην Καινή Διαθήκη στη Ρωμαίους 11:17-24 διαβάζουμε τα εξής:

"Αλλ' εάν τινές των κλάδων απεκόπησαν, συ δε αγριελαία ούσα ενεκεντρίσθης μεταξύ αυτών και έγινες συγκοινωνός της ρίζης και της παχύτητος της ελαίας, μη κατακαυχάσαι εναντίον των κλάδων· εάν δε κατακαυχάσαι, συ δεν βαστάζεις την ρίζαν, αλλ' η ρίζα σε. Θέλεις ειπέι λοιπόν· Απεκόπησαν οι κλάδοι, διά να εγκεντρισθώ εγώ. Καλώς· διά την απιστίαν απεκόπησαν, συ δε διά της πίστεως ίστασαι· μη υψηλοφρόνει, αλλά φοβού· διότι εάν ο Θεός δεν εφείσθη τους φυσικούς κλάδους, πρόσεχε μήπως δεν φεισθή μηδέ σε. Ιδέ λοιπόν την χρηστότητα και την αυστηρότητα του Θεού, επί μεν τους πεσόντας την αυστηρότητα, επί σε δε την χρηστότητα, εάν επιμείνης εις την χρηστότητα· διότι άλλως και συ θέλεις αποκοπή. Και εκείνοι δε, εάν δεν επιμείνωσιν εις την απιστίαν, θέλουσιν εγκεντρισθή· διότι δυνατός είναι ο Θεός πάλιν να εγκεντρίση αυτούς. Επειδή εάν συ απεκόπησ από της φυσικής αγριελαίας και παρά φύσιν ενεκεντρίσθης εις καλλιελαίαν, πόσω μάλλον ούτοι οι φυσικοί θέλουσιν εγκεντρισθή εις την ιδίαν αυτών ελαίαν".

Σύμφωνα με την περικοπή αυτή η ελιά είναι ξεκάθαρα ο Ισραήλ γιατί αυτοί εγκεντρίζονται εις την ιδίαν αυτών ελαίαν. Προσοχή όμως, οι χριστιανοί εξ εθνών είναι μέρος της ελιάς (Ισραήλ) ενώ οι Ιουδαίοι που δεν έχουν πίστη στον Χριστό έχουν αποκοπέι. Παρατηρεί λοιπόν κάποιος πως για να είναι αληθινός, γνήσιος Ισραηλίτης στα μάτια του Θεού, αυτό εξαρτάται από το αν έχει πίστη και δεν έχει καμία σχέση με την καταγωγή του / της.

Η Ιερουσαλήμ

Στην Παλαιά Διαθήκη η Ιερουσαλήμ είναι η πόλη και η μητέρα του Ισραήλ: (Ψαλμός 149:2) Ας ευφραίνεται ο Ισραήλ εις τον Ποιητήν αυτού· οι υιοί της Σιών· ας αγάλλωνται εις τον Βασιλέα αυτών, (Ησαίας 12:6) Αγάλλου και ευφραίνου, κάτοικε της Σιών· διότι ο Άγιος του Ισραήλ είναι μέγας εν τω μέσω σου, (Ησαίας 49:14-22) Αλλ' η Σιών είπεν, Ο Κύριος με εγκατέλιπε και ο Κύριός μου με ελησμόνησε. Δύναται γυνή να λησμονήση το θηλάζον βρέφος αυτής, ώστε

να μη ελεήσει το τέκνον της κοιλίας αυτής; αλλά και αν αύται λησμονήσωσιν, εγώ όμως δεν θέλω σε λησμονήσει. Ιδού, επί των παλαμών μου σε εξωγράφισα· τα τείχη σου είναι πάντοτε ενώπιόν μου. Τα τέκνα σου θέλουσιν ελθεί μετά σπουδής· οι δε καταστρέφοντές σε και ερημούνοντές σε θέλουσιν εξέλθει από σου. Ύψωσον κύκλω τους οφθαλμούς σου και ιδέ· πάντες ούτοι συναθροίζονται ομού, έρχονται προς σε. Ζω εγώ, λέγει Κύριος, ότι συ θέλεις ενδυθή πάντας τούτους ως κόσμημα, και ως νόμφη θέλεις στολισθή αυτούς. Διότι οι ηφανισμένοι σου και οι ηρημωμένοι σου τόποι και η γη σου η κατεφθαρμένη θέλουσιν είσθαι τώρα παραπολύ μάλιστα στενοί διά τους κατοίκους σου· εκείνοι δε, οίτινες σε κατέτρωγον, θέλουσι μακρυνθή από σου. Τα τέκνα, τα οποία θέλεις αποκτήσει μετά την ατεκνίαν σου, θέλουσιν ειπέ προσέτι εις τα ώτα σου, Στενός είναι ο τόπος δι' εμέ· κάμε εις εμέ τόπον διά να κατοικήσω. Τότε θέλεις ειπέ εν τη καρδιά σου, Τις εγέννησεν εις εμέ ταύτα, ενώ εγώ ήμην ητεκνωμένη και έρημος, αιχιμάλωτος και μεταφερομένη; ταύτα δε τις εξέθρεψεν; ιδού, εγώ είχον εγκαταλειφθή μόνη· ταύτα που ήσαν; Ούτω λέγει Κύριος ο Θεός· Ιδού, θέλω υψώσει την χείρα μου προς τα έθνη και στήσει την σημαίαν μου προς τους λαούς, και θέλουσι φέρει τους υιούς σου εν ταις αγκάλαις και αι θυγατέρες σου θέλουσι φερθή επ' ώμων, (Ησαΐας 51:17-18) Εξεγέρθητι, εξεγέρθητι, ανάστηθι, Ιερουσαλήμ, ήτις έπιες εκ της χειρός του Κυρίου το ποτήριον του θυμού αυτού· έπιες, εξεκένωσας και αυτήν την τρυγίαν του ποτηρίου της ζάλης. Εκ πάντων των υιών, τους οποίους εγέννησε, δεν υπάρχει ο οδηγών αυτήν· ουδέ είναι εκ πάντων των υιών, τους οποίους εξέθρεψεν, ο πιάνων αυτήν εκ της χειρός. Στα εδάφια αυτά η Σιών αποκτά παιδιά από τα έθνη, απο τους λαούς. Αποκτά άλλα παιδιά, μετά την ατεκνία της, η Ιερουσαλήμ και της φέρνουν τα παιδιά αυτά στην αγκαλιά και στους ώμους. Την ίδια εικόνα έχουμε και στο 54:1 του Ησαΐα παρόλο που δεν ονομάζεται εκεί η Σιών· Ευφράνηθι, στείρα, η μη τίκτουσα· αναβόησον εν αγαλλιάσει και τέρπου, η μη ωδίνουσα· διότι πλειότερα είναι τα τέκνα της ηρημωμένης παρά τα τέκνα της εχούσης τον άνδρα, λέγει Κύριος. Τέλος, (Θρήνοι 4:2-3) Οι ένδοξοι υιοί της Σιών, οι εκτιμώμενοι ως το καθαρόν χρυσίον, πως ελογίσθησαν ως αγγεαί πήλινα, έργον χειρός κεραμέως. Έτι και τα κήτη προσφέρουσι μαστούς και θηλάζουσι τα τέκνα αυτών· η δε θυγάτηρ του λαού μου εσκληρύνθη ως αι στρουθοκάμηλοι εν ερήμω.

Στην Καινή Διαθήκη όμως, η ουράνια Ιερουσαλήμ είναι η πόλη και η μητέρα των χριστιανών! Είπατέ μοι οι θέλοντες να ήσθε υπό νόμον· τον νόμον δεν ακούετε; Διότι είναι γεγραμμένον ότι ο Αβραάμ εγέννησε δύο υιούς, ένα εκ της δούλης και ένα εκ της ελευθέρας. Αλλ' ο μεν εκ της δούλης εγεννήθη κατά σάρκα, ο δε εκ της ελευθέρας διά της επαγγελίας· Τα οποία είναι κατά αλληγορίαν· διότι αύται είναι αι δύο διαθήκαι, μία μεν από του όρους Σινά, η γεννώσα προς δουλείαν, ήτις είναι η Άγαρ. Διότι το Άγαρ είναι το όρος Σινά εν τη Αραβία, και ταυτίζεται με την σημερινήν Ιερουσαλήμ, είναι δε εις δουλείαν μετά των τέκνων αυτής· η δε άνω Ιερουσαλήμ είναι ελευτέρα, ήτις είναι μήτηρ πάντων ημών. Διότι είναι γεγραμμένον· Ευφράνηθι, στείρα η μη τίκτουσα, έκβαλε φωνήν και βόησον, η μη ωδίνουσα· διότι τα τέκνα της ερήμου είναι πλειότερα παρά τα τέκνα της εχούσης τον άνδρα (Γαλάτες 4:21-27). Ο απόστολος Παύλος λοιπόν, θεω-

ρεί πως η προφητεία του Ησαΐα 54:1 και του 49: 14-22 εκπληρώνονται στην Εκκλησία. Στην Εβραίουσ 12:18-24 επίσης μαθαίνουμε ότι η δική μας πόλη στην οποία προσερχόμαστε είναι η ουράνια Ιερουσαλήμ· Διότι δεν προσήλθετε εις όρος ψηλαφώμενον και καιόμενον με πυρ και εις ζόφον και σκότος και ανεμοστρόβιλον και εις σάλπιγγος ήχον και φωνήν λόγων, την οποίαν οι ακούσαντες παρεκάλεσαν να μη λαληθή πλέον προς αυτούς ο λόγος· διότι δεν υπέφερον το προσταπτόμενον· Και ζών εάν εγγίση το όρος, θέλει λιθοβοληθή ή με βέλη θέλει κατατοξευθή· και τίσον φοβερόν ήτο το φαινόμενον, ώστε ο Μωϋσής είπε· Κατάφοβος είμαι και έντρομος· αλλά προσήλθετε εις όρος Σιών και εις πόλιν Θεού ζώντος, την επουράνιον Ιερουσαλήμ, και εις μυριάδας αγγέλων, εις πανήγυριν και εκκλησίαν πρωτοτόκων καταγεγραμμένων εν τοις ουρανοίς, και εις Θεόν κριτήν πάντων, και εις πνεύματα δικαίων οίτινες έλαβον την τελειότητα, και εις νέας διαθήκης μεσίτην Ιησούν, και εις αίμα καθαρισμού το οποίον λαλεί καλύτερα παρά το του Άβελ.

Ιουδαίοι

Σε ορισμένα σημεία της Παλαιάς Διαθήκης οι Ισραηλίτες αποκαλούνται «Ιουδαίοι». Για παράδειγμα στον Έσδρα 5:1, Τότε προεφήτευσαν ο προφήτης Αγγαίος και Ζαχαρίας ο υιός του Ιδών, προς τους Ιουδαίους τους εν Ιουδαία και Ιερουσαλήμ, προφητεύοντες προς αυτούς εν ονόματι του Θεού του Ισραήλ. Επίσης στον Ιερεμία 34:8-17 (αναφέρουμε μόνο τα εδάφια 8-9) Ο λόγος ο γενόμενος προς τον Ιερεμίαν παρά Κυρίου, αφού ο βασιλεύς Σεδεκίας έκαμε συνθήκην μετά παντός του λαού του εν Ιερουσαλήμ, διά να κηρύξη εις αυτούς άφεσιν· ώστε να αποπέμψη έκαστος τον δούλον αυτού και έκαστος την δούλην αυτού, Εβραίον ή Εβραίαν, ελευθέρους, διά να μη έχη μηδείς δούλον Ιουδαίον αδελφόν αυτού. Τέλος στον Ζαχαρία 8:18-23 γράφει, Και έγεινε λόγος του Κυρίου των δυνάμεων προς εμέ, λέγων, Ούτω λέγει ο Κύριος των δυνάμεων· Η νηστεία του τετάρτου μηνός και η νηστεία του πέμπτου και η νηστεία του εβδόμου και η νηστεία του δεκάτου θέλουσιν είσθαι εις τον οίκον Ιούδα εν χαρά και εν ευφροσύνη και εν ευθύμοις εορταίς· όθεν αγαπάτε την αλήθειαν και την ειρήνην. Ούτω λέγει ο Κύριος των δυνάμεων· Έτι θέλουσιν ελθεί λαοί και οι κατοικούντες πόλεις πολλές· και οι κάτοικοι της μιας θέλουσιν υπάγει εις την άλλην, λέγοντες, Ας υπάγωμεν σπεύδοντες διά να εξιλεώσωμεν το πρόσωπον του Κυρίου και να εκζητήσωμεν τον Κύριον των δυνάμεων· θέλω υπάγει και εγώ. Και λαοί πολλοί και έθνη ισχυρά θέλουσιν ελθεί διά να εκζητήσωσι τον Κύριον των δυνάμεων εν Ιερουσαλήμ και να εξιλεώσωσι το πρόσωπον του Κυρίου. Ούτω λέγει ο Κύριος των δυνάμεων· Εν ταις ημέραις εκείναις δέκα άνδρες εκ πασών των γλωσσών των εθνών θέλουσι πιάσει σφιγκτά, ναι, θέλουσι πιάσει σφιγκτά το κράσπεδον ενός Ιουδαίου, λέγοντες· θέλομεν υπάγει με σάς· διότι ηκούσαμεν ότι ο Θεός είναι με σας.

Στην Καινή Διαθήκη όμως, μαθαίνουμε πως οι ανυπακούοι Ισραηλίτες δεν είναι Ιουδαίοι· Εάν λοιπόν ο απερίτμητος φυλάττη τα διατάγματα του νόμου, η ακροβυστία αυτού δεν θέλει λογισθή αντί περιτομής; και ο εκ φύσεως απερίτμητος, εκτελών τον νόμον, θέλει κρίνει σε όστις, έχων το γράμμα του νόμου και την περιτομήν, είσαι παραβάτης του νόμου. Διότι

Ιουδαίος δεν είναι ο εν τω φανερώ Ιουδαίος, ουδέ περιτομή η εν τω φανερώ η γινομένη εν σαρκί, αλλ' Ιουδαίος είναι ο εν τω κρυπτώ Ιουδαίος, και περιτομή η της καρδιάς κατά πνεύμα, ουχί κατά γράμμα, του οποίου ο έπαινος είναι ουχί εξ ανθρώπων, αλλ' εκ του Θεού (Ρωμ. 2:26-29). Στην Αποκάλυψη επίσης σε δύο εδάφια έχουμε την ίδια εικόνα: Εξεύρω τα έργα σου και την θλίψιν και την πτωχείαν· είσαι όμως πλούσιος· και την βλασφημίαν των λεγόντων εαυτούς ότι είναι Ιουδαίοι και δεν είναι, αλλά συναγωγή του Σατανά (Αποκ. 2:9) και Ιδού, θέλω κάμει τους εκ της συναγωγής του Σατανά, οτινες λέγουσιν εαυτούς ότι είναι Ιουδαίοι, και δεν είναι, αλλά ψεύδονται Ιδού, θέλω κάμει αυτούς να έλθωσι και να προσκυνήσωσιν ενώπιον των ποδών σου και να γνωρίσωσιν ότι εγώ σε ηγάπησα. (Αποκ. 3:9).

Αν τώρα, προχωρήσουμε λίγο τη σκέψη πως ο ανυπάκουος Ισραηλίτης δεν λογίζεται Ιουδαίος, αυτό συνεπάγεται πως ο χριστιανός λογίζεται Ιουδαίος, γιατί Ιουδαίος είναι ο εν τω κρυπτώ Ιουδαίος, και περιτομή η της καρδιάς κατά πνεύμα, ουχί κατά γράμμα, του οποίου ο έπαινος είναι ουχί εξ ανθρώπων, αλλ' εκ του Θεού (Ρωμ. 2:28-29). Οι χριστιανοί είναι αυτοί που έχουν περιτομή καρδιάς σύμφωνα με το Πνεύμα του Θεού, καθώς έχουν περιτιμηθεί στον Χριστό (Κολ. 2:11).

Η Νέα Διαθήκη

Θα τελειώσουμε αυτή την αναδρομή στην Αγία Γραφή με τις αναφορές πρώτα της Παλαιάς Διαθήκης και μετά της Καινής στη νέα διαθήκη που υποσχέθηκε ο Θεός να συνάψει με τον λαό Του. Σύμφωνα με τον Ιερεμία 31:31-34 η διαθήκη αυτή αφορά τον Ισραήλ: Ιδού, έρχονται ημέραι, λέγει Κύριος, και θέλω κάμει προς τον οίκον Ισραήλ και προς τον οίκον Ιούδα διαθήκην νέαν· ουχί κατά την διαθήκην, την οποίαν έκαμον προς τους πατέρας αυτών, καθ' ην ημέραν επίασα αυτούς από της χειρός διά να εξαγάγω αυτούς εκ γης Αιγύπτου· διότι αυτοί παρέβησαν την διαθήκην μου και εγώ απεστράφην αυτούς, λέγει Κύριος· αλλ' αυτή θέλει είσθαι η διαθήκη, την οποίαν θέλω κάμει προς τον οίκον Ισραήλ· μετά τας ημέρας εκείνας, λέγει Κύριος, θέλω θέσει τον νόμον μου εις τα ενδόμυχα αυτών και θέλω γράψει αυτόν εν ταις καρδίαις αυτών· και θέλω είσθαι Θεός αυτών και αυτοί θέλουσιν είσθαι λαός μου. Και δεν θέλουσι διδάσκει πλέον έκαστος τον πλησίον αυτού και έκαστος τον αδελφόν αυτού, λέγων, Γνωρίσατε τον Κύριον· διότι πάντες ούτοι θέλουσι με γνωρίζει από μικρού αυτών έως μεγάλου αυτών, λέγει Κύριος· διότι θέλω συγχωρήσει την ανομίαν αυτών και την αμαρτίαν αυτών δεν θέλω ενθυμείσθαι πλέον.

Η Καινή Διαθήκη όμως διδάσκει πως αυτή η διαθήκη εκπληρώνεται με τη θυσία του Χριστού. Στην Εβραίους 8:6-13 διαβάζουμε, Τώρα όμως ο Χριστός έλαβεν εξοχωτέραν λειτουργίαν, καθόσον είναι και ανωτέρας διαθήκης μεσίτης, ήτις ενομοθετήθη με ανωτέρας επαγγελίας. Διότι εάν η πρώτη εκείνη ήτο άμεμπτος, δεν ήθελε ζητηέσθαι τόπος διά την δευτέραν. Διότι μεμφόμενος αυτούς λέγει· Ιδού, έρχονται ημέραι, λέγει Κύριος, και θέλω συντελέσει επί τον οίκον του Ισραήλ και επί τον οίκον του Ιούδα διαθήκην καινήν, ουχί κατά την διαθήκην, την οποίαν έκαμον προς τους πατέρας αυτών, καθ' ην ημέραν επίασα

αυτούς από της χειρός διά να εξαγάγω αυτούς εκ γης Αιγύπτου· διότι αυτοί δεν ενέμειναν εις την διαθήκην μου, και εγώ ημέλησα αυτούς, λέγει Κύριος. Διότι αυτή είναι η διαθήκη, την οποίαν θέλω κάμει προς τον οίκον του Ισραήλ μετά τας ημέρας εκείνας, λέγει Κύριος· θέλω δώσει τους νόμους μου εις την διάνοιαν αυτών, και θέλω γράψει αυτούς επί της καρδιάς αυτών, και θέλω είσθαι εις αυτούς Θεός, και αυτοί θέλουσιν είσθαι εις εμέ λαός. Και δεν θέλουσι διδάσκει έκαστος τον πλησίον αυτού και έκαστος τον αδελφόν αυτού, λέγων· Γνωρίσον τον Κύριον· διότι πάντες θέλουσι με γνωρίζει από μικρού έως μεγάλου αυτών· διότι θέλω είσθαι ίλεως εις τας αδικίας αυτών, και τας αμαρτίας αυτών και τας ανομίας αυτών δεν θέλω ενθυμείσθαι πλέον. Λέγων δε καινήν, έκαμε παλαιάν την πρώτην· το δε παλαιούμενον και γηράσκον είναι πλησίον αφανισμού. Ξεκάθαρα λοιπόν, σύμφωνα με τον συγγραφέα της προς Εβραίους η διαθήκη στην οποία εμείς οι χριστιανοί τώρα ζούμε είναι η εκπληρωση της διαθήκης που υποσχέθηκε ο Θεός μέσω του Ιερεμία.

Το ίδιο αποδεικνύουν και τα λόγια του Χριστού όταν καθιέρωσε το Κυριακό Δείπνο, ο οποίος συνεχώς μιλάει για την Καινή Διαθήκη (Λουκάς 22:19-20) και τα λόγια του απόστολου Παύλου (Α' Κορινθίους 11:23-26 & Β' Κορινθίους 3:4-6)

Ολοκληρώνοντας το σημερινό άρθρο συστήνουμε στους αναγνώστες να μελετήσουν μόνοι τους τις παρακάτω συγκεκριμένες περικοπές της Παλαιάς Διαθήκης οι οποίες αναφέρονται στον Ισραήλ αλλά χρησιμοποιούνται στην Καινή για την Εκκλησία:

1.	Λευιτικό 26:3-12/ Ιεζεκιήλ 37:21-28	Β' Κορινθίους 6:14-16
2.	Δευτερονόμιο 30:12-14	Ρωμ. 10:6-8
3.	Δευτερονόμιο 31:6	Εβραίους 13:5
4.	Δευτερονόμιο 32:36, Ψαλμός 135:14	Εβραίους 10:30
5.	Ψαλμός 22:22	Εβραίους 2:12
6.	Ψαλμός 42:22	Ρωμ. 8:36
7.	Ψαλμός 95:7-11	Εβραίους 3:7-11
8.	Ψαλμός 130:8	Τίτος 2:14
9.	Ησαΐας 28:16	Ρωμ. 10:11, Εφ. 2:20, Α' Πέτ. 2:6
10.	Ησαΐας 49:1-21	Β' Κορινθίους 6:2
11.	Ησαΐας 52:7	Ρωμ. 10:15
12.	Ησαΐας 54:1	Γαλάτες 4:27
13.	Ιερεμίας 31:31-34	Εβραίους 8:8-12
14.	Ωσηέ 1:10, 2:23	Ρωμ. 9:25-26, Α' Πέτρου 2:10
15.	Ωσηέ 13:14 Ιωήλ 2:32	Α' Κορινθίους 15:55 Ρωμ. 10:13

Ο αιδ. Γ. Αδάμ είναι ποιμένας της Β' Ε.Ε.Ε. Αθηνών.

Η Αύξηση της Εκκλησίας

του αιδ. Στ. Δεληγιάννη

Εφesoίους 4:1-16

Σύμφωνα με την έως τώρα διδασκαλία του απ. Παύλου, επειδή ο Θεός πραγματοποίησε ένα τέτοιο μοναδικό έργο αγάπης, όπως αυτό της ένωσης και συμφιλίωσης στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού κάθε τι που βρίσκεται στον ουρανό και στη γη, με το Θεό (1:10), γι' αυτό διάλεξε και προόρισε τους παραλήπτες της επιστολής αυτής (και το εν γένει πλήρωμα της Εκκλησίας) να τους *ευλογήσει* με κάθε πνευματική ευλογία, δηλαδή: **1.** να τους *υιοθετήσει* και να τους κάνει παιδιά Του και Αυτός να είναι Θεός τους, **2.** να τους *συγχωρέσει* και *λυτρώσει* από την αμαρτία και τα δεσμά της, **3.** να τους *γνωστοποιήσει* το «μυστήριο» του αγαθού θελήματός της εν Χριστώ σωτηρίας, συμφιλίωσης και ένωσης τόσο με τον εαυτό Του όσο και μεταξύ τους, σε ένα σώμα, την Εκκλησία, και **4.** να τους *σφραγίσει* με το Άγιο Του Πνεύμα, κάνοντάς τους δικούς Του.

Τώρα, κατόπιν όλων αυτών, ο απ. Παύλος στρέφεται από το δογματικό (κεφ. 1-3) στο πρακτικό σκέλος (κεφ. 4-6), θέλοντας αφενός να επισημάνει στους παραλήπτες της επιστολής του την κρισιμότητα της ενότητας μέσα στην Εκκλησία και αφετέρου να καταδείξει το πώς αυτό μπορεί πρακτικά να επιτευχθεί. Είναι σαν να τους λέει, «*επειδή τώρα γνωρίζετε το μεγαλειώδες και υπερκόσμιο αυτό σχέδιο της σωτηρίας του Θεού, της συμφιλίωσης, ενότητας και αποκτάστασης μεταξύ αυτού και εσάς και μεταξί σας, γι' αυτό λοιπόν να ζείτε με τρόπο αντίξιο αυτού του θελήματος, ώστε να το φανερώσετε παντού, μαζί με τη μεγαλειώδη νίκη του Θεού ενάντια στις δυνάμεις του σκότους, του χάους και της διαίρεσης. Γι' αυτό, να ζείτε μετά πάσης ταπεινοφροσύνης και πραύτητος, μετά μακροθυμίας, ανεχόμενοι αλλήλων εν αγάπη, σπουδάζοντες τηρείν την ενότητα του πνεύματος εν τῷ συνδέσμῳ τῆς εἰρήνης· και αυτά να τα επιδιώκετε για επτά συγκεκριμένους – θείους – λόγους: ἐν σώμα καὶ ἐν πνεύμα, καθὼς καὶ ἐκλήθητε ἐν μιᾷ ἐλπίδι τῆς κλήσεως ὑμῶν· εἰς κύριος, μία πίστις, ἐν βάπτισμα, εἰς θεὸς καὶ πατὴρ πάντων, ὁ ἐπὶ πάντων καὶ διὰ πάντων καὶ ἐν πᾶσιν».*

Ο απ. Παύλος γνωρίζει πως όταν οι πιστοὶ ζουν ενωμένοι με τους δεσμούς της εν Χριστώ σωτηρίας, τότε δύσκολα μπορεί να διαταραχθεί η ενότητα μεταξύ τους, την οποία απεργάζεται το Άγιο Πνεύμα. Όμως, καθώς έρχεται να μιλήσει και δείξει το πώς αυτή η ενότητα μπορεί πρακτικά να επιτευχθεί, τότε συμβαίνει κάτι το φαινομενικά οξύμωρο. Μιλά για *διαφορετικότητα*: για τα χαρίσματα και για τα επί μέρους άτομα. Ωστόσο, εκεί ακριβώς έγκειται το μεγαλείο του θείου θελήματος ως προς την ενότητα: αυτό που φαντάζει οξύμωρο, 'διαιρετικό,' δηλ. η έμφαση που δίνεται στα *επί μέρους* χαρίσματα και άτομα-μέλη του ενός σώματος της Εκκλησίας, είναι, κατ' ουσίαν,

η μοναδική φανέρωση της θείας χάρης και νίκης στο πρόσωπο του Χριστού, δια των οποίων ο Θεός ασκεί την κυρίαρχη εξουσία του στην Εκκλησία με σκοπό την ενότητα εν Χριστώ.

Θα ήθελα, τώρα, να στραφούμε στο πώς το θείο αυτό σχέδιο έγινε και είναι εφικτό στη ζωή της Εκκλησίας, με απώτερο σκοπό την αύξηση της Εκκλησίας.¹

Νίκη και Χαρίσματα (4:7-13)

Στο επίκεντρο της περικοπής μας βρίσκονται τα εδ. 7-13 και ιδιαίτερα τα εδ. 7-10, των οποίων ο ρόλος θεωρείται κρίσιμος για την κατανόηση όλης της περικοπής. Σε αυτά, λοιπόν, θα επικεντρώσουμε την προσοχή μας.

Ἐνὶ δὲ ἑκάστῳ ἡμῶν ἐδόθη ἡ χάρις κατὰ τὸ μέτρον τῆς δωρεᾶς τοῦ Χριστοῦ. διὸ λέγει, Ἄναβας εἰς ὕψος ἠχμαλώτευσεν αἰχμαλωσίαν, ἔδωκεν δόματα τοῖς ἀνθρώποις. τὸ δὲ Ἄνεβη τί ἐστίν, εἰ μὴ ὅτι καὶ κατέβη εἰς τὰ κατώτερα [μέρη] τῆς γῆς; ὁ καταβάς αὐτός ἐστιν καὶ ὁ ἀναβάς ὑπεράνω πάντων τῶν οὐρανῶν, ἵνα πληρώσῃ τὰ πάντα.

Τα λόγια αυτά προέρχονται από τον Ψαλμό 68, που είναι ένας ύμνος ενθύμησης και δοξολογίας για τις λυτρωτικές πράξεις του Γιάχβε προς το λαό του Ισραήλ, ο Οποῖος και σκιαγραφείται από το Δαβίδ να ανέρχεται θριαμβευτικά στο όρος Σιών. Συγκεκριμένα, ο ψαλμωδός θυμάται στον Ψαλμό 68 τις νίκες του Γιάχβε στο πεδίο των μαχών και τις λυτρωτικές Του πράξεις για χάρη του λαού Του Ισραήλ κατά την Έξοδό του από την Αίγυπτο, προκειμένου να τον φέρει στη γη Χαναάν. Σκοπός της αναφοράς των λυτρωτικών ενεργειών του Γιάχβε για χάρη του Ισραήλ είναι να καταδείξει ότι Αυτός κυρίαρχα και από αγάπη εκλέγει τον Ισραήλ για να κατοικεί και βασιλεύει μεταξύ τους, ώστε να τους οδηγήει στην ευημερία και την ευλογία (εδ.7-18). Η παρουσία του Γιάχβε μεταξύ του λαού Του αποτελεί τη βάση της πεποίθησης του Ισραήλ ότι ο Θεός θα ενεργήσει με παρόμοιο τρόπο υπέρ του λαού Του και πάλι και στο παρόν και στο μέλλον (εδ.1-6, 19-35), κάτι που, ουσιαστικά, δίνει τη δυνατότητα στον απ. Παύλο να το αναπτύξει εδώ, στο Εφeso. 4.

Ο απ. Παύλος, προσεγγίζοντας το συγκεκριμένο Ψαλμό *τυπολογικά*, βλέπει διάφορες (τυπολογικές) αντιστοιχίες μεταξύ του Γιάχβε και του Ιησού Χριστού και του ρόλου τους υπέρ του λαού τους. Συγκεκριμένα:

1. Όπως ο Γιάχβε πήρε μία μεγαλειώδη νίκη στο πεδίο της μάχης ενάντια στους εχθρούς του Ισραήλ, έτσι ακριβώς και ο Ιησούς, πέτυχε με το θάνατο και την αναστάσή του, μία μεγάλη νίκη στο πεδίο της μάχης ενάντια στο σατανά και το θάνατο.

2. Όπως ακριβώς ο Γιάχβε επέφερε φυσική λύτρωση στον Ισραήλ μέσω αυτής της μεγαλειώδους νίκης του στο παρελθόν, έτσι ακριβώς και ο Χριστός, επέφερε πνευματική λύτρωση στην Εκκλησία, από το σατανά και το θάνατο.

3. Όπως ακριβώς η νίκη και λύτρωση του Γιάχβε είχε ως αποτέλεσμα την κυρίαρχη ανάβαση και εγκατοίκησή του μεταξύ του Ισραήλ, στο ναό, στο όρος Σιών, έτσι ακριβώς και η νίκη και λύτρωση του Χριστού είχε ως αποτέλεσμα, με την ανάβαση και την εγκατοίκησή Του ως κυρίαρχου βασιλιά στον ουράνιο ναό (4:10), ο Θεός να αποστείλει το Πνεύμα του για να κατοική στο ναό των πιστών του, την Εκκλησία (Εφεσ. 2:21-22).

4. Όπως ακριβώς η νίκη, η λύτρωση, η ανάβαση και κυρίαρχη εγκατοίκηση του Γιάχβε είχε ως αποτέλεσμα την ευημερία του Ισραήλ, έτσι ακριβώς και η νίκη, η λύτρωση, η ανάβαση και η κυρίαρχη εγκατοίκηση του Χριστού στον ουράνιο ναό του είχε ως αποτέλεσμα την πνευματική ευημερία της Εκκλησίας του. Συγκεκριμένα, ο Χριστός ως κυρίαρχος βασιλιάς στον ουράνιο ναό του, έστειλε το Πνεύμα του να κατοική στον ναό της Εκκλησίας και να χορηγεί στους πιστούς του σε αυτήν, χαρίσματα.

Συνεπώς, ο Χριστός, αφού «κατέβηκε» με την ενσάρκωσή του, *πολέμησε* το σατανά και το θάνατο και *νίκησε*, «*ανέβηκε*» θριαμβευτικά ως μεγάλος νικητής στο θείο ουράνιο ναό και θρόνο του και από εκεί, ως απόλυτα κυρίαρχος βασιλιάς, *ευλογεί* την Εκκλησία Του, *αποστέλλοντας* σε αυτήν δια του Πνεύματός του *χαρίσματα*, τα οποία αποτελούν τον εν γένει σκοπό της «κατάβασής» του. Η αποστολή των χαρισμάτων γίνεται ώστε ο Χριστός να μπορεί να είναι εκείνος που θα «πληροί τα πάντα», πάνω από όλους και όλα, με την κυρίαρχη παρουσία Του (πρβλ. 4:10). Μια τέτοια «πλήρωση» θα επέφερε την *τελική ενότητα* σε ολόκληρο το σύμπαν *εν και υπό* τον Χριστό (πρβλ. 4:10, 13).

Επομένως, βλέπουμε πως δύο γεγονότα έχουν ιδιαίτερη σημασία στην εκπλήρωση του προαιώνιου θελήματος του Θεού να *ενώσει* και *συμφιλιώσει* τα πάντα *εν Χριστώ* (1:10, 20-23). Το πρώτο είναι το τριπλό γεγονός της ανάστασης/νίκης του Χριστού-θριαμβευτικής εξύψωσης κι ενθρόνισής του στον ουράνιο ναό και θρόνο-της κυρίαρχης εξουσίας και βασιλείας Του. Αυτό το γεγονός αποτελεί τη *βάση* της εκπλήρωσης του αιώνιου σχεδίου του Θεού, να *ενώσει* και *συμφιλιώσει* τα πάντα *εν Χριστώ*, και, ως εκ τούτου, τη *βάση* της ενότητας της Εκκλησίας. Από αυτό *πηγάζει* η θεία πνευματική ευλογία και δωρεά των *χαρισμάτων* στην Εκκλησία. Το δεύτερο είναι η παρουσία των *χαρισμάτων* στην Εκκλησία. Ο Χριστός με τη νίκη του έδωσε χαρίσματα στην Εκκλησία ώστε αυτή, καθώς Τον γνωρίζει, να γίνεται το ιδιαίτερο εκείνο σκεύος που *εξαπλώνει* την κυριαρχία Του στον κόσμο και, παράλληλα, *προστατεύεται* από τις πλάνες. Η παρουσία των χαρισμάτων στην Εκκλησία έχει ως απώτερο αποτέλεσμα, αλλά και σκοπό, να οδηγήσει

την Εκκλησία στη *συνικοδομή* και *αύξηση* στην ενότητα και πνευματική ωριμότητα του Νέου Ανθρώπου *εν Χριστώ* (Εφεσ. 4:13-16), κάτι για το οποίο ο απ. Παύλος ήδη έχει μιλήσει ενωρίτερα στην επιστολή (Εφεσ. 2:21-22).

Η Πρόκληση του Εφεσίου 4:1-16 για τη Σημερινή Εκκλησία

1. Χαρίσματα: Συμβολή στην Ενότητα και την Αύξηση για τη Δόξα του Θεού: Σε αντίθεση με την ανθρώπινη λογική, η παρουσία και διαφορετικότητα των χαρισμάτων συμβάλει στην *ενότητα*, *συνικοδομή* και *αύξηση* στην ωριμότητα και ενότητα του σώματος της Εκκλησίας (Εφεσ. 4:7-18, δεξ επίσης Ρωμ. 12:4, Α' Κορ. 12:12-31). Αυτό, διότι η αναγνώριση των-θείας προέλευσης-χαρισμάτων από τα μέλη της Εκκλησίας, ουσιαστικά, ισοδυναμεί με *αναγνώριση* της απόλυτης κυριαρχίας,¹ χάρις και θείας δωρεάς του εξυψωμένου Χριστού τόσο στη ζωή τους (πρβλ. Α' Κορ. 4:7) όσο και στη ζωή της τοπικής τους εκκλησίας. Η Εκκλησία, μέσα από τη διαρκή εξάσκηση των χαρισμάτων στη ζωή των επί μέρους μελών της, αυξάνει και επεκτείνεται *εν Χριστώ* καθ' όλη τη διάρκεια μεταξύ των δύο ελεύσεών του (πρβλ. Εφεσ. 4:13-16), προκειμένου η σώζουσα παρουσία και η 'πολυποίκιλη σοφία' του Θεού να «γνωρισθῆ νῦν ταῖς ἀρχαῖς καὶ ταῖς ἐξουσίαις ἐν τοῖς ἐπουρανίοις διὰ τῆς ἐκκλησίας» (Εφεσ. 3:10).

2. Εν Αγάπη: Αυτό που ιδιαίτερα ξεχωρίζει στις αναφορές της Καινής Διαθήκης στα χαρίσματα, τόσο εδώ όσο και στη Ρωμαίους 12 και στην Α' προς Κορινθίους 13, που μεσολαβεί των κεφ. 12 και 14, είναι η κρίσιμη και ζωτικής σημασίας παρουσία της *αγάπης*. Έχει μάλιστα εύστοχα αναφερθεί πως τα χαρίσματα αποτελούν σημάδι ότι βιώνουμε *ήδη* τις έσχατες ημέρες. Τα χαρίσματα θα πρέπει να εξασκούνται πάντοτε *εν αγάπη*, η οποία, αυτή καθεαυτή είναι αιώνια και επομένως αποτελεί ουσιώδες στοιχείο για την ολοκλήρωση του μέλλοντα αιώνα.

Ο αἰδ. Σταύρος Δεληγιάννης είναι ποιμένας της Ε.Ε.Ε. Βεροίας.

Επιλεγμένη Βιβλιογραφία

Beale, G. K. "Ephesians" (Ανέκδοτες Σημειώσεις στο Μάθημα Exegesis of Ephesians). Gordon-Conwell Theological Seminary, 1999a. "Eden, the Temple and the Church's Mission in the New Creation." *Journal of Evangelical Theological Society* 48 (March 2005): 5-31. **Καραβιδόπουλος, Ι. Δ.** *Αποστόλου Παύλου Επιστολές προς Εφεσίους, Φιλιππισίους, Κολοσσαείς, Φιλήμονα*. Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Π. Πουρναρά, 1992. **Lincoln, A. T.** "The Use of the OT in Ephesians," *Journal for the Study of the New Testament* 14 (1982): 16-57. **Pate, C. M.** *The End of the Age Has Come: The Theology of Paul*. G. Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, 1995.

Υποσημειώσεις

¹ Αναγνώριση της απόλυτης κυριαρχίας του Χριστού στο συγκεκριμένο πλαίσιο σημαίνει *αποδοχή* των *δικών Του* κανόνων και απόμων που Εκείνος δίνει μέσα στην εκκλησία (αποστόλους, προφήτες, ευαγγελιστές, ποιμένες και διδασκάλους - 4:11), *από τον καθένα* μέσα σε αυτήν, και *υποταγή* σε αυτούς τους κανόνες και τα άτομα.

Το ποτήρι του Μεσσία

του αιδ. Α. Πέτρου

Ενα από τα πιο όμορφα, αλλά και δύσκολα λειτουργήματα σ' αυτό τον κόσμο, είναι αυτό του εργάτη του Ευαγγελίου. Είναι όμορφο λειτουργήμα, γιατί έχει να κάνει με το Λόγο του Θεού και με το έργο του Θεού. Είναι ευλογημένο, γιατί γίνεται στο όνομα του Ιησού Χριστού.

Πολλοί νομίζουν ότι η κλήση αυτή είναι δύσκολη, γιατί έχεις να κάνεις με ανθρώπους, που συχνά οι προσδοκίες τους είναι υπερβολικές κι ακατόρθωτες για έναν άνθρωπο. Άλλοι πάλι νομίζουν ότι η υπηρεσία αυτή είναι δύσκολη, γιατί ο εργάτης είναι συνέχεια απροστάτευτος στην κριτική και τα παράπονα των ανθρώπων που έχουν σαν χόμπι ή σαν μοναδική τους απασχόληση να περιεργάζονται τον εργάτη του Ευαγγελίου.

Προσωπικά, πιστεύω ότι οι δυσκολίες αυτές δεν μπορούν να κάνουν την κλήση αυτή πιο δύσκολη από ό,τι ήδη είναι από τη φύση της! Για μένα το έργο του εργάτη του Ευαγγελίου είναι αβάσταχτο όχι από τις απαιτήσεις του κόσμου, αλλά από τις απαιτήσεις του Χριστού. Είναι η μεγαλύτερη ευλογία και η μεγαλύτερη δυσκολία της ζωής μου, γιατί θεωρώ ως κατευθείαν προϊστάμενο μου, πάνω από τους ανθρώπους, τον ίδιο το Χριστό!

Στην περικοπή αυτή συναντούμε καθ' οδόν προς τα Ιεροσόλυμα, τον Κύριο να διδάσκει τους μαθητές Του προσπαθώντας να σμιλέψει απ' αυτούς, τους μελλοντικούς ηγέτες της εκκλησίας. Ο Κύριος, δίνει στους μαθητές Του αλλά και σε μας, ένα μάθημα χριστιανικής υπηρεσίας, αλλά και ηγεσίας. Το μάθημα αυτό μας το δίνει όχι μόνο με τη διδασκαλία Του, αλλά και με το παράδειγμα της ζωής Του, αφού δεν ήρθε στον κόσμο να υπηρετηθεί, αλλά να υπηρετήσει και να δώσει τη ζωή Του για τον κόσμο.

Έτσι λοιπόν θα συμπεράνουμε ότι:

Επειδή ο Μεσσίας δεν ήρθε να δοξασθεί, αλλά να θυσιαστεί, η αποστολή των μαθητών Του δεν είναι οι τιμές και οι δόξες, αλλά η προσφορά και η υπηρεσία!

1. Το ποτήρι του Μεσσία είναι η ταπείνωση και ο θάνατός Του για μας τους ανθρώπους!

«Στο μεταξύ βρίσκονταν στο δρόμο ανεβαίνοντας προς τα Ιεροσόλυμα, κι ο Ιησούς προχωρούσε μπροστά απ' αυτούς. Κι αυτοί ένιωθαν να τα έχουν χαμένα και καθώς τον ακολουθούσαν φοβό-

ντουσαν. Κι αφού ξαναπήρε μαζί του τους δώδεκα, άρχισε να τους λέει τα όσα επρόκειτο να του συμβούν. Έλεγε: "Βλέπετε τώρα ότι ανεβαίνουμε στα Ιεροσόλυμα. Εκεί λοιπόν ο Γιος του Ανθρώπου θα παραδοθεί στους αρχιερείς και στους νομοδιδασκάλους και θα τον καταδικάσουν σε θάνατο και θα τον παραδώσουν στους ειδωλολάτρες, και θα τον χλευάσουν και θα τον μαστιγώσουν και θα τον φτύσουν και θα τον θανατώσουν, και την τρίτη μέρα θα αναστηθεί".¹

Ο Ιησούς με τους μαθητές Του βρίσκεται τώρα πια στον ανηφορικό δρόμο προς τα Ιεροσόλυμα. Ο κόσμος που είναι γύρω από τον Ιησού, γεμίζει δέος αντικρίζοντας τη σκηνή του Ιησού να οδηγεί μπροστά τους μαθητές Του. Στο πρόσωπο του Ιησού διαβάζεις την απόφασή Του να εκπληρώσει το θέλημα του Θεού

στα Ιεροσόλυμα. Τα μάτια Του πλανώνται στο χώρο, θαρρείς και διαπερνούν την πόλη κι αντικρίζουν το σταυρό.² Τα βήματα του Ιησού είναι βαριά, οι ώμοι Του είναι πεσμένοι, παρόλ' αυτά προχωράει μπροστά και οδηγεί τους μαθητές Του με συγκεκριμένη κατεύθυνση και καθορισμένο σκοπό.

Οι μαθητές γεμίζουν θυμασμό και φόβο, χωρίς να καταλαβαίνουν πού θα τους βγάλει ο δρόμος, συναισθάνονται την κρισιμότητα της ώρας. Χωρίς καν να καταλαβαίνουν τι θα συμβεί, αισθάνονται την κοσμοϊστορική σημασία της πορείας αυτής στα Ιεροσόλυμα!³

Ο Κύριος για άλλη μια φορά, τρίτη, μαζεύει γύρω Του τους μαθητές για να εξηγήσει το σκοπό του ταξιδιού Του. Κάθε φορά που τους μιλά όλο και πιο ξεκάθαρα περιγράφει το πάθος και την ανάστασή Του. Εδώ ξεκάθαρα προλέγει την παράδοσή Του στους αρχιερείς και Γραμματείς, την καταδίκη Του σε θάνατο απ' αυτούς και την παράδοσή Του μετά στους Ρωμαίους για να Τον κοροϊδέψουν, να Τον μαστιγώσουν, να Τον φτύσουν και τελικά να Τον θανατώσουν και την ανάστασή Του την τρίτη μέρα.⁴

Το έργο Του έχει φτάσει στον προορισμό του! Ο Ιησούς δέχτηκε το ρόλο Του κι εκζητά να τον εκπληρώσει στην εντέλεια! Σαν ηγέτης του λαού του Θεού δε φοβάται που είναι μόνος. Προχωράει θαρρετά μπροστά από τον κόσμο, για να τον οδηγήσει. Σαν ποιμένας του λαού του Θεού εμπνέει θάρρος στους πανικόβλητους μαθητές του. Βρίσκει δύναμη από το Θεό, καθώς πήρε την απόφασή Του να εκπληρώσει το θέλημα του Πατέρα. Σαν υπηρέτης του λαού του Θεού παίρνει την ευθύνη να προχωρήσει και είναι έτοιμος, μόνος Του να σηκώσει τις συνέπειες της απόφασής

Του που θα ξεσπάσουν επάνω Του.

Ήξερε ότι θα υποφέρει.

Συμπέρασμα: όσοι θέλουν να υπηρετήσουν στο έργο του Θεού πρέπει: πρώτον να είναι προετοιμασμένοι να μείνουν ακόμα και μόνοι τους, γιατί πολύ εύκολα μπορεί να σ' εγκαταλείψουν όλοι, δεύτερον να το λέει η καρδιά τους, γιατί το έργο είναι μία πνευματική μάχη με τις σκοτεινές δυνάμεις του εχθρού, και τέλος τρίτον να είναι έτοιμοι για κόστος, για θυσία, για να υποφέρουν για χάρη του Χριστού. Αυτά τα χαρακτηριστικά προσπαθεί εδώ και ο Κύριος να σφυρηλατήσει στους μαθητές Του, εντυπώνοντας στο μυαλό τους όχι μόνο το γεγονός του πάθους Του, αλλά και τις συνέπειες του πάθους αυτού για τη ζωή και τη διακονία τους.⁵ Όμως αντί να καταλάβουν ότι αφού ο Κύριός τους θα μείνει μόνος και θα διωχθεί, κατά συνέπεια κι αυτοί θα μείνουν μόνιμοι και θα διωχθούν, αυτοί ζητούν αξιώματα! Το ποτήρι του Μεσσία είναι η ταπείνωση και ο θάνατος για τη σωτηρία μας.

2. Το ποτήρι των Μαθητών είναι η υπηρεσία και η θυσία για τους αδελφούς.

«Τον πλησιάζουν τότε ιδιαίτερως ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης, οι γιοι του Ζεβεδαίου, και του λένε: "Δάσκαλε, θέλουμε αυτό που θα σου ζητήσουμε να μας το κάνεις". "Τι θέλετε να σας κάνω;" τους ρώτησε εκείνος. Κι εκείνοι του είπαν: "Δώσε μας το προνόμιο να καθίσουμε ο ένας στα δεξιά σου και ο άλλος στα αριστερά σου στη δόξα σου". Τότε ο Ιησούς τους είπε: "Δεν ξέρετε τι ζητάτε. Μπορείτε να πιείτε το ποτήρι που εγώ πίνω, και το βάπτισμα που εγώ βαπτίζομαι να βαπτιστείτε; "Μπορούμε" του απάντησαν εκείνοι. Κι ο Ιησούς τους είπε: "Το ποτήρι που εγώ πίνω θα το πιείτε βέβαια και το βάπτισμα που εγώ βαπτίζομαι θα βαπτιστείτε. Το προνόμιο όμως να καθίσετε στα δεξιά μου και στ' αριστερά μου, δεν είμαι εγώ που θα αποφασίσω να σας το δώσω, αλλά θα δοθεί σ' εκείνους για τους οποίους έχει ετοιμαστεί". Κι όταν τ' άκουσαν οι δέκα, άρχισαν να αγανακτούν για τον Ιάκωβο και τον Ιωάννη. Τους κάλεσε τότε ο Ιησούς κοντά του και τους λέει: "Το ξέρετε πως εκείνοι που έχουν την πρόθεση να είναι οι άρχοντες των εθνών επιβάλλουν την κυριαρχία τους πάνω σ' αυτά, και οι μεγάλοι απ' αυτούς, επιβάλλουν πάνω τους την εξουσία τους. Μ' εσάς όμως δε θα είναι το ίδιο, αλλά όποιος θέλει να γίνει μεγάλος ανάμεσά σας, θα είναι υπηρέτης σας. Και όποιος από σας θέλει να είναι πρώτος, θα είναι δούλος όλων. Αφού και ο Γιος του Ανθρώπου δεν ήρθε για να υπηρετηθεί, αλλά για να υπηρετήσει και να προσφέρει τη ζωή του

λύτρο για χάρη πολλών".⁶

Ο Ιωάννης και ο Ιάκωβος απέτυχαν να καταλάβουν το νόημα της διδασκαλίας του Χριστού για τα πάθη Του. Βλέπουν τον Ιησού να πηγαίνει στα Ιεροσόλυμα, καταλαβαίνουν ότι έχουν φτάσει στην αποκορύφωση τα πράγματα και ζητούν θέσεις δόξας! Ακούνε τα λόγια του Ιησού ότι την τρίτη μέρα θ' αναστηθεί, και νομίζουν ότι σημαίνει ότι θ' αποκαταστήσει τη δόξα του πεσμένου θρόνου του Δαβίδ και θα εγκαθιδρύσει την παγκόσμια βασιλεία Του που θα έχει σίγουρα κέντρο τα Ιεροσόλυμα. Ζητούν λοιπόν να πάρουν τις πιο σεβαστές θέσεις μετά το Βασιλιά, τη θέση στα αριστερά και τα δεξιά του.

Προσπαθούν να υποσκελίσουν τους συμμαθητές τους και να γίνουν αυτοί οι «αντιβασιλείς» στη Βασιλεία του Χριστού. Η φιλοδοξία τους και η αντιζηλία τους μας δείχνουν εδώ, ότι ο Κύριος σμίλευε τους ηγέτες της εκκλησίας Του από υλικό τόσο σαθρό όσο και το δικό μας! Η ανθρωπίνη ματαιοδοξία πάντοτε

εκδηλώνεται στο κυνήγι των θέσεων και των πρωτείων. Η δόξα και η δύναμη είναι οι μεγαλύτεροι πειρασμοί των ηγετών και τέτοιοι ηγέτες μεταξύ των μαθητών ήταν ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης. Όμως ο Κύριος τους επιπλήττει:

«Δεν ξέρετε τι ζητάτε! Δεν καταλαβαίνετε ότι για να διεκδικείτε τέτοιες θέσεις στη δόξα μου, πρέπει να συμμερισθείτε τον φοβερό προορισμό μου, το πάθος μου! Κανένας σας δεν μπορεί να δοκιμάσει το πάθος μου, γιατί εγώ είμαι ο Κύριος που προσφέρω τη ζωή μου για τη σωτηρία του κόσμου. Ό,τι και να προσφέρετε δεν μπορεί να συγκριθεί με τη θυσία μου

για να διεκδικήσετε θέσεις στη Βασιλεία του Θεού. Μπορείτε να πιείτε το ποτήρι του πάθους που θα πω εγώ ή να βαπτιστείτε με το βάπτισμα με το οποίο θα βαπτιστώ εγώ;»

Το ποτήρι και το βάπτισμα του Χριστού για τον Κύριο είναι το πάθος Του και η εθελοντική Του θυσία για τις αμαρτίες του κόσμου! Το ποτήρι είναι εικόνα της Π. Δ. για την οργή και την κρίση του Θεού πάνω στην αμαρτία του ανθρώπου.⁷ Το ποτήρι λοιπόν για το Χριστό είναι η θεϊκή κρίση για την αμαρτία του κόσμου που θα σηκώσει πάνω στο σταυρό. Γι' αυτό ο Ιησούς προσευχήθηκε στη Γεθσημανή «...γλύτωσέ με από αυτό το ποτήρι· ας μη γίνει όμως το δικό μου θέλημα αλλά το δικό σου». ⁸

Κατά τον ίδιο τρόπο το βάπτισμα του Ιησού είναι εικόνα ολοκληρωτικής συμφοράς και καταστροφής.⁹ Το πάθος Του ο Κύριος το περιγράφει ως ένα βάπτισμα που έπρεπε να περάσει,¹⁰ βάπτισμα της κρίσης του Θεού πάνω στην αμαρτία. Έτσι λοιπόν και το ποτήρι και το βάπτισμα του Ιησού είναι η εθελοντική Του θυσία για τις αμαρτίες του κόσμου. Ο Ιωάννης και ο Ιάκωβος όμως νομίζουν ότι ο Ιησούς μιλάει

Όσοι θέλουν να υπηρετήσουν στο έργο του Θεού πρέπει: πρώτον να είναι προετοιμασμένοι να μείνουν ακόμα και μόνοι τους, γιατί πολύ εύκολα μπορεί να σ' εγκαταλείψουν όλοι, δεύτερον να το λέει η καρδιά τους, γιατί το έργο είναι μία πνευματική μάχη με τις σκοτεινές δυνάμεις του εχθρού, και τέλος τρίτον να είναι έτοιμοι για κόστος, για θυσία, για να υποφέρουν για χάρη του Χριστού

για κάποια ηρωική θυσία που πρέπει να κάνουν για χάρη της βασιλείας Του, που θα τους έδινε τη δόξα των εθνικών ηρώων. Γι' αυτό απαντούν στον Κύριο: «Μπορούμε!». Ο Κύριος όμως τώρα κατεβαίνει στο επίπεδο των μαθητών Του και χρησιμοποιεί τους όρους ποτήρι και βάπτισμα όπως αυτοί το κατάλαβαν ως κάποια θυσία και ηρωική πράξη:

«Το ποτήρι που θα πω, θα πιείτε κι εσείς και το βάπτισμα που θα βαπτιστώ θα βαπτιστείτε κι εσείς. Γιατί δεν είναι μαθητής μεγαλύτερος από το δάσκαλο, εμένα εδίωξαν και εσάς θα διώξουν. Το ποτήρι και το βάπτισμα το δικό σας θα είναι η συμμετοχή στο πάθος μου: με τους διωγμούς που θα γευτείτε στο όνομά μου, με τις θλίψεις σας και τις στενοχώριες σας στο έργο μου, με αυταπάρηση και την υπηρεσία προς τους αδελφούς σας και τον κόσμο!».

Ο Λόγος του Θεού κι αλλού μάς προειδοποιεί ότι θα πάσχουμε μέσα στον κόσμο για χάρη του Χριστού, και ότι αυτό είναι η συμμετοχή μας στα πάθη του Χριστού:

«Αντίθετα, να χαίρεστε που συμμετέχετε, λέει ο Πέτρος, στα παθήματα του Χριστού, γιατί έτσι θα γεμίσετε χαρά και αγαλλίαση, όταν αποκαλυφθεί η δόξα του. Τι ευτυχισμένοι που είσθε αν σας ντροπιάσουν για χάρη του Θεού! Να ξέρετε ότι το πνεύμα του Θεού σ' όλη του την μεγαλοπρέπεια αναπαύεται σ' εσάς!»¹¹

Το πιο δύσκολο δεν είναι απλώς να συμμετάσχουμε στα παθήματα του Χριστού, αλλά να συμμετάσχουμε στα παθήματα του Χριστού κατά το παράδειγμα του Χριστού, για τον Οποίο λέει ο Πέτρος:

«... πέθανε για σας, αφήνοντας σας το υπόδειγμα για να βαδίζετε στα χνάρια Του. Αυτός αμαρτία δεν έκανε και δόλος στο στόμα του δε βρέθηκε. Τις κοροϊδίες δεν τις ανταπέδιδε κι όταν έπασχε δεν απειλούσε εμπιστευόταν στον δίκαιο κριτή».¹²

Σαν μαθητές του Χριστού πρέπει να βαδίσουμε στα χνάρια Του, πίνοντας το ποτήρι των παθημάτων Του όπως το ήπια ο Ίδιος! Και το ποτήρι το δικό μας δεν είναι τίποτε σε σύγκριση με το δικό Του ή αυτό των πρώτων χριστιανών που πολλές φορές σήμαινε θάνατο.¹³ Όμως ο Κύριος ξεκαθαρίζει ότι ακόμα κι αν το ποτήρι Του, σημαίνει για μας μαρτυρικό θάνατο, δεν μπορούμε να εξασφαλίσουμε μ' αυτό θέση στη Βασιλεία του Θεού. Οι θέσεις θα δοθούν από το Θεό σ' αυτούς για τους οποίους ετοιμάστηκαν: «Το να καθίσετε όμως στα δεξιά μου και στα αριστερά μου δεν μπορώ να σας το δώσω εγώ, αλλά θα δοθεί σ' αυτούς για τους οποίους έχει ετοιμαστεί».

Οι θέσεις δε μας ανήκουν, αλλά είναι δώρα της χάρις του Θεού. Το μόνο που μπορούμε να προσβλέψουμε στην εκπλήρωσή του, είναι η υπόσχεση του λόγου του Θεού ότι αν «μαζί με το Χριστό πεθάνουμε, μαζί Του και θα ζήσουμε. Αν υπομένουμε μαζί Του και θα βασιλεύσουμε».¹⁴

Όταν οι άλλοι μαθητές κατάλαβαν τι συνέβηκε, αγανάκτησαν, γιατί νόμισαν ότι ο Ιάκωβος και ο Ιωάννης εξασφάλισαν κάποια πρωτιά σε βάρος τους. Η αντιζηλία κινδύνεψε να καταστρέψει τους κόπους του διδασκάλου που είχαν στόχο να σμιλέσουν στους δώδεκα την ενότητα. Για άλλη μία φορά θα προσπαθήσει ο Ιησούς να διδάξει το άλφα-βήτα της πνευματικής υπηρεσίας στους μαθητές Του: «όποιοι θέλει να είναι πρώτος θα πρέπει να γίνει τελευταίος απ' όλους και ο υπηρέτης όλων».¹⁵ Βέβαια

οι ηγέτες των εθνών, οι άρχοντες του κόσμου εκμεταλλεύονται τη θέση τους και καταδυναστεύουν τους υπηκόους τους για να ωφεληθούν, για να κερδίσουν. Αυτό όμως είναι τελείως αταίριαστο για την εκκλησία του Χριστού. Στην εκκλησία που ανήκει στο Θεό δεν υπάρχουν θέσεις ισχύος, αλλά θέσεις υπηρεσίας. Στην εκκλησία που ο Χριστός είναι Κύριος, δεν έχουν θέση οι «πνευματικοί δικτάτορες!» Στην εκκλησία που διοικεί το Άγιο Πνεύμα τα αξιώματα δεν είναι πηγή δύναμης, αλλά αποστολές υπηρεσίας: «Αυτός που φιλοδοξεί να γίνει πρώτος πρέπει να γίνει δούλος πάντων, και αυτός που θέλει να γίνει μέγας θα πρέπει να γίνει υπηρέτης όλων».

Ο Κύριος για άλλη μια φορά ανατρέπει τα κοσμικά δεδομένα για την εξουσία και θέτει ως μοναδική βάση τιμής μέσα στην εκκλησία την υπηρεσία στο όνομά Του! Ο Κύριος προσπαθεί να ξεριζώσει τις κοσμικές τάσεις των μαθητών Του για δόξα, εξουσία και δύναμη για να μπορέσουν να γίνουν σωστοί χριστιανοί ηγέτες.

Το μεγαλείο του κάθε διακόνου της εκκλησίας από τον πρώτο μέχρι τον τελευταίο βρίσκεται στο ότι χρησιμοποιεί τη θέση του όχι για να ικανοποιεί τις φιλοδοξίες του και τις κυριαρχικές του τάσεις, αλλά σαν μέσο για υπηρεσία. Ο πειρασμός

της κατάχρησης της θέσης μας ή της ικανοποίησης των ανθρώπινων φιλοδοξιών μας στη διακονία είναι πάντοτε παρών για όλους τους πιστούς, γι' αυτό πρέπει ν' αγρυπνούμε.¹⁶ Ο Ιησούς, συντρίβει τα μέτρα και τα σταθμά του κόσμου και θεσπίζει το μέτρο της υπηρεσίας για το ανάστημα του πιστού. Γιατί αυτό;

Γιατί ο Ίδιος δεν ήρθε να υπηρετηθεί από τον κόσμο, αλλά να υπηρετήσει τον κόσμο και να προσφέ-

Σαν μαθητές του Χριστού πρέπει να βαδίσουμε στα χνάρια Του, πίνοντας το ποτήρι των παθημάτων Του όπως το ήπια ο Ίδιος! Και το ποτήρι το δικό μας δεν είναι τίποτε σε σύγκριση με το δικό Του ή αυτό των πρώτων χριστιανών που πολλές φορές σήμαινε θάνατο

Στην εκκλησία που διοικεί το Άγιο Πνεύμα τα αξιώματα δεν είναι πηγή δύναμης, αλλά αποστολές υπηρεσίας: «Αυτός που φιλοδοξεί να γίνει πρώτος πρέπει να γίνει δούλος πάντων, και αυτός που θέλει να γίνει μέγας θα πρέπει να γίνει υπηρέτης όλων»

ρει τη ζωή Του λύτρο για όλους!

Αυτός οικειοθελώς άφησε τις τιμές και τα μεγαλεία του ουρανού για να δεχθεί τη μορφή του δούλου, να εκπληρώσει το θέλημα του Θεού και να μας υπηρετήσει μέχρι θανάτου. Ο Ιησούς Χριστός ήρθε να μας υπηρετήσει! Μας πρόσφερε τη μεγαλύτερη υπηρεσία πάνω στο σταυρό! Πέθανε για τις αμαρτίες μας,¹⁷ ώστε εμείς να ελευθερωθούμε από το βάρος και την ενοχή τους! Βάσταξε Αυτός αυτό που έπρεπε να πέσει επάνω μας! Όμως αυτό δημιουργεί τεράστιες ευθύνες για μας που πια ανήκουμε σ' αυτόν για να υπηρετήσουμε με καλά έργα τους αδελφούς μας και τον κόσμο.¹⁸

Στην ίδια γραμμή σκέψης ο Ιωάννης γράφει:

«Εκείνος πρόσφερε την ζωή Του για χάρη μας· έτσι οφείλουμε κι εμείς να προσφέρουμε τη ζωή μας για χάρη των αδελφών μας».¹⁹

Αλήθεια πίνεις το ποτήρι της υπηρεσίας και της θέλησης για τους αδελφούς σου; Πότε ήταν η τελευταία φορά που έπλυνες τα πόδια τους μεταφορικά ασφαλώς, στην ώρα της ανάγκης τους;

Ο Μεσσίας δεν ήρθε να δοξαστεί, αλλά να θυσιαστεί, γι' αυτό η αποστολή των μαθητών Του δεν είναι οι τιμές και οι δόξες, αλλά η προσφορά και η υπηρεσία!

Άραγε τη ζωή σου τη χαρακτηρίζει η προσφορά και η υπηρεσία; Μήπως έρχεσαι στην εκκλησία να υπηρετηθείς αντί να υπηρετήσεις;

Άραγε τη ζωή μας τη χαρακτηρίζει η θυσία για τους αδελφούς μας και για τον κόσμο; Ο Κύριός μας ήπια το ποτήρι της ταπείνωσης και του θανάτου για σένα. Εσύ πίνεις το ποτήρι της υπηρεσίας και της θυσίας για τους αδελφούς σου;

Το ήπιας την εβδομάδα αυτή που πέρασε;

Θα το πιείς την εβδομάδα που έρχεται;

Θα είσαι καλός μαθητής του Κυρίου;

Είσαι αποφασισμένος να πίνεις το ποτήρι Του;

Ο Αιδ. δρ. Αργύρης Πέτρου είναι καθηγητής στην Ελληνική Βιβλική Σχολή.

Υποσημειώσεις

¹ Μάρκος 10:32-34

² Το πρόσωπο του Ιησού έχει σκληρύνει από την αγέρωχη ματιά Του που ήδη αντικρίζει το σταυρό Του! Ακριβώς όπως ο Ησαΐας περιγράφει: «Κύριος ο Θεός θέλει με βοηθήσει· δια τούτο δεν ενετρέπην· δια τούτο έθεσα το πρόσωπον μου ως πέτραν σκληρά και εξεύρω ότι δεν θέλω καταισχυθεί».

³ Όπως ο αναστημένος Ιησούς πήγε πριν από τους μαθητές στη Γαλιλαία (14:28, 16:7), τώρα πάλι Αυτός μπροστά τους οδηγεί προς το σταυρό και το πάθος Του.

⁴ Ο Κύριος ήξερε το μέλλον Του από τις προφητείες της Π. Δ. όπως π. χ. αυτή του Ησαΐα εδάφ. 6 και Ψαλμ. 22:6-8: «Την πλάτη μου έδωκα εις τους μαστιγώνοντες και τους σιαγόνας μου εις τους μαδίζοντας· δεν έκρυψα το πρόσωπόν μου από υβρισμούς και εμπυυσμάτων». Είτε ο Πατέρας Του είχε αποκαλυφθεί τι ακριβώς θα συμβεί είτε ο ίδιος κατάλαβε γνωρίζοντας την ισορροπία των δυνάμεων των Εβραίων και Ρωμαίων στα Ιεροσόλυμα και υπολόγισε με ακρίβεια τι θα συμβεί.

⁵ Την πρώτη φορά που τους δίδαξε τις πρακτικές αυτές συνήθειες του πάθους Του στον τρόπο της ζωής τους και της υπηρεσίας τους πήρε αφορμή από τον Πέτρο που επίπληξε τον ίδιο, γιατί μίλησε για το πάθος του, τη δεύτερη φορά πήρε αφορμή από τον Ιωάννη που θυμώνει μ' έναν εξορκιστή που κάνει έργο στο όνομα του Χριστού, χωρίς ν' ανήκει στους δώδεκα και τώρα την τρίτη φορά παίρνει την αφορμή από τον Ιωάννη και τον Ιάκωβο που ζητούν προνομιακές θέσεις και ιδιαίτερη μεταχείριση!

⁶ Μάρκ. 10:35-45

⁷ Οι προφήτες συχνά μιλούσαν για το ποτήρι αυτό για να φοβίσουν τους εχθρούς του Θεού με τη θεϊκή εκδίκηση. Γι' αυτό λέει και η Αποκάλυψη (14:10): «Όποιος προσκυνήσει το θηρίο... θα πει κι αυτός απ' το κρασί του θυμού του Θεού, που το έχουν βάλει ανάθευτο στο ποτήρι της οργής Του!».

⁸ 14:36

⁹ Το βάπτισμα στο νερό δεν είναι τίποτε άλλο παρά σύμβολο της κρίσης του Θεού πάνω στην αμαρτία. Καθώς βαφτιζόμαστε διακηρύττουμε ταύτιση με το θάνατο του Χριστού που είναι η κρίση του Θεού για την αμαρτία του κόσμου.

¹⁰ Λουκ. 12:50

¹¹ Α' Πέτρ. 4:13-14

¹² Α' Πέτρ. 2:19-23

¹³ π.χ. ο Πολύκαρπος την ώρα του μαρτυρίου φώναξε «Ευλογώ σε, ότι ηξίωσας με... του λαβείν μέρος... των μαρτυριών εν τω ποτηρίω του Χριστού σου!»

¹⁴ Β' Τιμ. 2:11-12

¹⁵ 9:35

¹⁶ π.χ. Ο λόγος του Θεού ζητάει από τους πρεσβύτερους να ποιμαίνουν το ποίμνιο που τους εμπιστεύτηκε ο Θεός με τέτοιο τρόπο, ώστε να μην το καταδυναστεύουν, αλλά να είναι το υπόδειγμα στο ποίμνιό τους (Α' Πέτρ. 5:3).

¹⁷ Ο θάνατός Του είναι απολυτρωτικός, δηλαδή η βάση της απελευθέρωσής μας από τη σκλαβιά της αμαρτίας. Το αίμα Του είναι τα λύτρα της απελευθέρωσής μας! Πλήρωσε εκείνος αυτό που εμείς ποτέ δε θα μπορούσαμε να πληρώσουμε! Όπως ακριβώς προέβλεψε ο Ησαΐας: «Αυτός τώνοντι τας ασθενείας ημών εβάστασε, και τας θλίψεις ημών επεφορτίσθη... Αυτός ετραυματίσθη δια τας παραβάσεις ημών, εταλαιπωρήθη δια τας ανομίας ημών, η τιμωρία ήτις έφερε την ειρήνη ημών ήτο επ' Αυτού».

¹⁸ «Αυτός πρόσφερε τον εαυτό του για μας για να μας λυτρώσει από κάθε ανομία και να μας καθαρίσει κάνοντας μας για τον εαυτό του ένα λαό που θα ανήκει αποκλειστικά σ' αυτόν και θα έχει ζήλο για καλά έργα» (Τίτος 2:14).

¹⁹ Α' Ιωάν. 3:16

Επαναφέροντας το Ευαγγέλιο

του δρος Bradley Nassif

Το μεγαλύτερο μέρος του έργου της ζωής μου, τα προηγούμενα πενήντα ένα χρόνια, έχει αφιερωθεί στην κατανόηση της αλήθειας του Θεού, όπως αυτή έχει γίνει γνωστή στην Ορθόδοξη παράδοση. Έχω αποκτήσει τέσσερα υψηλού ακαδημαϊκού επιπέδου πτυχία στην Καινή Διαθήκη, την Ευρωπαϊκή Ιστορία, τις Ορθόδοξες ποιμαντικές σπουδές και τη διδακτορική μου διατριβή στην Πατρολογία υπό την εποπτεία του αείμνηστου πατέρα Ιωάννη Μέγιεντορφ. Έχω προσκληθεί να μιλήσω σε γνωστά συνέδρια σε όλο τον κόσμο, έχω εργαστεί σε τηλεοπτικά ντοκιμαντέρ, δίδαξα σε πολύ γνωστές θεολογικές σχολές και έγραψα βιβλία τα οποία κυκλοφόρησαν ευρέως. Όλα αυτά όμως, δε σημαίνουν τίποτα αν το πρόσωπο του Χριστού δεν βρίσκεται στο επίκεντρο της ζωής και σκέψης μου. Χωρίς Αυτόν, είμαι ένας αδαής θεολόγος, ένα μεγάλο μηδενικό!

Αυτό είναι επίσης αληθινό για τις Ορθόδοξες εκκλησίες μας στην Αμερική και σε όλο τον κόσμο. Είμαι πεπεισμένος πως η Ορθόδοξη Εκκλησία διατηρεί την πληρότητα της αλήθειας του Θεού, είμαι όμως εξίσου πεπεισμένος πως δεν έχουμε καταστήσει αυτή την αλήθεια κατανοητή και προσβάσιμη στα δικά μας μέλη. Η πιο μεγάλη ανάγκη στον Ορθόδοξο κόσμο σήμερα, είναι η ανάγκη για μια επιθετική «εσωτερική ιεραποστολή» (επανα)μεταστροφής των ανθρώπων μας στον Ιησού Χριστό. Το ευαγγέλιο του Χριστού και η ζωή μας εν Αυτό, πρέπει να επανέλθουν στο επίκεντρο της Εκκλησιαστικής ζωής.

Θρήνος εξαιτίας μη αλλαγμένων ζώων

Όλοι γνωρίζουμε πως η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει μια πολύ πλούσια και όμορφη θεολογική κληρονομιά. Λίγοι θα αμφισβητούσαν την αρχιτεκτονική ομορφιά των ναών μας, την καλλιτεχνική ομορφιά της εικονογραφίας μας, ή την έμπνευση που χαρίζουν οι αρχαίοι μας ύμνοι και οι λειτουργίες μας. Η θεολογική μας λογοτεχνία από το παρελθόν συνεχίζει να ορίζει το νόημα της λέξης «ορθοδοξία» για αυτούς που έχουν χάσει το δρόμο τους στο σύγχρονο λαβύρινθο του θεολογικού φιλελευθερισμού, των αιρέσεων ή του μεταμοντερνισμού. Εμείς οι Ορθόδοξοι καλύτερα από τον καθένα έχουμε καταφέρει να διατηρήσουμε την πίστη η οποία μια φορά για πάντα παραδόθηκε στους αγίους (Ιουδα 1:3).

Παρόλα αυτά είναι φανερό από την ελλιπή συμμετοχή στις λειτουργικές μας συνάξεις και από την αδυναμία στην προσωπική ζωή μερικών από τα μέλη μας, πως η Ορθοδοξία αποτυγχάνει να ικανοποιήσει

τις πνευματικές ανάγκες του λαού, στην Αμερική αλλά και στις πατρίδες μας τη Ρωσία, την Ελλάδα, την Ανατολική Ευρώπη, και τη Μέση Ανατολή. Οι ενορίτες έρχονται και φεύγουν στην Εκκλησία με ελάχιστη ορατή αλλαγή στη ζωή τους. Κοντολογίς, δεν γνωρίζουν τον πυρήνα του ευαγγελίου, ή πώς να εναρμονίσουν τη σημασία του ευαγγελίου στην καθημερινότητά τους. Αντιλαμβάνομαι πως αυτά που αναφέρω είναι λυπηρά πράγματα, όμως, μια ορθή διάγνωση προηγείται της κατάλληλης θεραπείας.

Ο λαός μας ευαγγελίζεται, ή παρακολουθεί θρησκευτικές τελετές;

Αυτό που προσπαθώ να πω είναι ότι η σύγχρονη Ορθοδοξία ενώ κατέχει το ευαγγέλιο δεν το ερμηνεύει με τρόπο σχετικό με το σήμερα ώστε να μεταμορφώνει τη ζωή. Η ευκρίνεια του ευαγγελίου δεν τοποθετείται ενσυνείδητα στο κέντρο της λειτουργικής και καθημερινής μας ζωής. Επίσημα, στη λειτουργία, στις τελετές, εικονογραφία, μμνογραφία, πνευματικότητα και θεολογική λογοτεχνία, η Ορθόδοξη Εκκλησία είναι εκπληκτικά Χριστο-κεντρική, στην πράξη όμως, δεν είναι. Το γεγονός πως το ευαγγέλιο κατέχει μεν σημαντική θέση στη ζωή της Εκκλησίας δεν έπεται πως οι Ορθόδοξοι το έχουν κατανοήσει και ενστερνιστεί το μήνυμά του! Οι επίσκοποι και ιερείς πρέπει να καταστήσουν το Ευαγγέλιο ξεκάθαρο και να το τοποθετήσουν στο επίκεντρο των ενοριών μας.

Δεν λέω πως δεν γίνονται κηρύγματα. Γίνονται και συχνά είναι εύγλωττα. Συχνά όμως, αυτό που κηρύττουν οι ιερείς δεν είναι η ζωή, ο θάνατος και η ανάσταση του Χριστού και το κάλεσμά Του για απόλυτη αφοσίωση, και τι αυτό σημαίνει στην καθημερινή ζωή και θρησκευτική λειτουργία. Οι ηγέτες μας λανθασμένα θεωρούν πως όλοι γνωρίζουν το περιεχόμενο. Αντί να ακούμε Χριστο-κεντρικά μηνύματα, ακούμε κηρύγματα που ασχολούνται με ηθικές αξίες, κοινωνικά θέματα, οικονομικά, το περιβάλλον, ή την ανάγκη για περισσότερο Εκκλησιασμό, θέματα αδιαχώριστα από το ευαγγέλιο, αλλά τα οποία δεν πρέπει να συγχέονται με τα Καλά Νέα του Ευαγγελίου αυτά καθαυτά. Ως αποτέλεσμα το αυθεντικό ευαγγέλιο αντικαθίσταται από ένα κοινωνικό ή λειτουργικό ευαγγέλιο (λες και το να «πάμε Εκκλησία» είναι το μόνο που χρειάζεται). Συχνά αναρωτιέμαι: «οι άνθρωποι μας ευαγγελίζονται πραγματικά ή απλά παρακολουθούν θρησκευτικές τελετές και μυστήρια;»

Το γνήσιο ευχαριστιακό κήρυγμα θέτει το κήρυγμα στο κέντρο κάθε λειτουργικής πράξης σε κάθε λει-

τουργική εποχή νηστείας και προσευχής. Χωρίς την κεντρικότητα του ευαγγελίου καταλήγουμε να επιβάλλουμε στους ανθρώπους μας το κακό του θρησκευτικού φορμαλισμού και στείρου τελετουργικού. Στην πραγματικότητα αυτό δεν είναι μια αληθινή αλλά ψεύτικη Ορθοδοξία. Οι επίσκοποι και ιερείς δεν πρέπει να θεωρούν δεδομένο πως όλοι στην Εκκλησία έχουν μεταστραφεί και δεν χρειάζονται να ακούσουν το βασικό μήνυμα του ευαγγελίου. Το μεταμορφωτικό μήνυμα της συγχώρησης των αμαρτιών και της νέας ζωής εν Χριστώ πρέπει ελεύθερα/ενσυνείδητα να χρησιμοποιηθεί στη λειτουργική ζωή της Εκκλησίας. Το Χριστο-κεντρικό κήρυγμα και η Χριστο-κεντρική λατρεία πρέπει με πιστότητα να χρησιμοποιούνται από τους ιερείς και τους επισκόπους μας, εάν επιθυμούν να λατρεύουν το Θεό γνήσια «εν πνεύματι και αληθεία» (Ιωάννης 4).

Επικέντρωση στο Χριστό όχι στην Ορθοδοξία

Εκτός της Ορθοδοξίας, έχετε προσέξει πως οι πιο υγιείς Χριστιανικές κοινότητες ανά τον κόσμο είναι αυτές που κηρύττουν Χριστό και όχι τη δική τους ομολογία; Μιλούν για το Χριστό όχι για τις «Βαπτιστικές», «Μεθοδιστικές» ή «Πεντηκοστιανές» ταυτότητές τους. Κι όμως, αυτό που κυρίως φαίνεται πως ακούμε από τους άμβωνες μας είναι «Ορθοδοξία, Ορθοδοξία, Ορθοδοξία!». Είμαστε κατακυριευμένοι από τον αυτοπροσδιορισμό μας μέσω της άρνησης. Πρόκειται για ένα αρρωστημένο θρησκευτικό εθισμό. Υπερηφανευόμαστε για την ταυτότητά μας ως Ορθόδοξοι, συνεχώς συγκρίνοντας τους εαυτούς μας με τους Ευαγγελικούς ή τους Καθολικούς. Εύχομαι να μπορούσαμε να μιλήσουμε περισσότερο για τη Χριστιανική πίστη και λιγότερο για την «Ορθοδοξία».

Ως θεολόγος γνωρίζω πολύ καλά πως οι διαφορές έχουν σημασία και είναι σημαντικό για τα μέλη μας να τις γνωρίζουν. Δεν πρέπει όμως να αφήσουμε το θρησκευτικό περιβάλλον να υπαγορεύσει την έμφαση που πρέπει να έχει η πνευματική μας ζωή. Διερωτώμαι πόσοι ιερείς και άνθρωποι θα μπορούσαν για ένα ολόκληρο έτος να μην αναφερθούν για το πόσο «διαφορετικοί» είναι από τους Διαμαρτυρόμενους ή Καθολικούς αδελφούς τους; Οι αδελφές Εκκλησίες μας στο Πατριαρχείο Αντιοχείας σε όλη τη Μέση Ανατολή το επιτυγχάνουν πολύ καλύτερα από εμάς στην Αμερική. Έχουν μάθει να ζουν ειρηνικά με άλλους μη-Ορθόδοξους χριστιανούς και Μουσουλμάνους, χωρίς να καταφεύγουν στον φονταμενταλισμό ενός Ορθόδοξου ιερού πολέμου! Σήμερα, ωστόσο, εμείς στην Αμερική ενοχλούμαστε όταν ο ιερέας θέλει να προσκαλέσει ένα μη-Ορθόδοξο ομιλητή ή να ενθαρρύνει μια Βιβλική μελέτη μαζί με άλλους συντηρητικούς χριστιανούς. Όμως, οι ιερείς στη Μέση Ανατολή το κάνουν συχνά.

Σκεφτείτε την εξής πρόταση: Αν το ευαγγέλιο γίνει πιο ξεκάθαρο και καταλάβει πιο κεντρική θέση από αυτή που του δίνουμε στην Εκκλησία, τότε πραγματικά θα είμαστε Ορθόδοξοι στην ουσία και όχι κατ' όνομα μόνο. Δεν προσπαθώ να υπεραπλουστεύσω τα πράγματα ή να μειοδοτήσω, αντιθέτως, επιζητώ να είμαι πιστός στο μέγιστο εύρος του οράματος πίστης της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας. Ο Χριστός είναι το Άλφα και το Ωμέγα, η αρχή και το τέλος όλων

των πραγμάτων και η θεραπεία για όλες τις ασθένειες και αδυναμίες μας.

Έχοντας αυτά υπόψη μας, πολυάριθμες συνέπειες απορρέουν όταν ενσυνείδητα κάνουμε το ευαγγέλιο καθαρά και πιο κεντρικό στην Εκκλησιαστική μας ζωή. Όταν ο Χριστός, μέσα στο πλαίσιο της Αγίας Τριάδας, διακηρύσσεται σε όλα τα μυστήρια και λειτουργίες, τότε το κήρυγμα της Εκκλησίας, η λατρεία, η αποστολή, η εκπαίδευση θα καθρεπτίζει αυτή τη Χριστο-κεντρικότητα. Για παράδειγμα:

- Οι λατρευτικές συνάξεις θα έχουν περισσότερο νόημα γιατί ο ιερέας θα δείχνει πως ο Χριστός μας θεραπεύει μέσα από τα διάφορα μυστήρια.
- Η Θεία Ευχαριστία δεν θα επικεντρώνεται στην Ευχαριστία «μόνο», αλλά στο Χριστό στη λειτουργία του Λόγου και της Θείας Ευχαριστίας, δύο αδιαχώριστε πλευρές της Κυριακάτικης λειτουργίας.
- Η Χριστιανική εκπαίδευση δεν θα είναι απλά εκμάθηση για τη συμβολική σημασία των αμφίων των ιερέων, της χριστιανικής αρχιτεκτονικής κλπ., αλλά για την Αγία Γραφή και για το πώς ο Ιησούς Χριστός και η Αγία Τριάδα είναι ο βασικός στόχος των αμφίων και των καλλιτεχνικών εκφράσεων της θεολογίας.
- Το ιεραποστολικό έργο της Εκκλησίας δεν θα είναι απλά να «ιδρύσει εκκλησίες», αλλά να «μεταστρέψει αμαρτωλούς» στην προσωπική πίστη στο Χριστό διαμέσου της μετάνοιας, πίστης και του βαπτίσματος. Επιπλέον, η εσωτερική αποστολή στους ενορίτες που είναι Ορθόδοξοι κατ' όνομα, μπορεί για πρώτη φορά να οδηγήσει ανθρώπους σε σωτήρια σχέση με το Χριστό, διά της επαναφιέρωσης της ζωής τους στον Κύριο, ως ανανέωση του βαπτίσματος τους.
- Τέλος, στο κήρυγμα της Εκκλησίας, το ευαγγέλιο του Ιησού Χριστού θα βρίσκει εφαρμογή στο χώρο της εργασίας, του σχολείου, της κοινωνικής και οικογενειακής ζωής.

Πολύ απλά, πρέπει να ανακαλύψουμε τις ευαγγελικές διαστάσεις της πίστης της Εκκλησίας (βλέπε το κεφάλαιο που έχω γράψει: «The Evangelical Theology of the Eastern Orthodox Church» [Η Ευαγγελική Θεολογία της Ανατολικής Ορθόδοξης Εκκλησίας] στο βιβλίο, *Three Views on Eastern Orthodoxy and Evangelicalism*, εκδ. υπό James Stamooolis, Zondervan 2004). Πρέπει να κάνουμε τον άμβωνα να συμφωνεί με την αγία τράπεζα. Όσο κι αν ακούγεται παράξενο, το κήρυγμα της Εκκλησίας πρέπει να γίνει πιο Ευχαριστιακό. Γιατί; Επειδή η Ευχαριστία διακηρύττει το ευαγγέλιο! «Καταγγέλει το θάνατο του Κυρίου μέχρι της ελεύσεως αυτού». Ο θάνατος, η ανάσταση, και η δεύτερη έλευση του Χριστού βρίσκονται στον πυρήνα των Καλών Νέων.

Να είσαι ξεκάθαρος για το Ευαγγέλιο και να το κάνεις Πυρήνα της ζωής και της διακονίας σου

Η Ορθόδοξη Εκκλησία έχει τόσο μακρά ιστορία και πλούσια θεολογία που είναι πολύ εύκολο να χάσουμε

το δάσος παρατηρώντας τα δέντρα. Αλλά δεν πρέπει ποτέ να μας διαφύγει η απλότητα του ευαγγελίου με τις συνέπειες του σε κάθε γωνιά της καθημερινής μας ζωής. Για αυτό ενδιαφέρομαι τόσο πολύ να σχετίσω την πίστη της Εκκλησίας με την καθημερινή ζωή του κάθε Χριστιανού. Έχω κάνει σεμινάρια σε εκκλησίες με θέμα «Η πνευματικότητα της ερήμου για τους ανθρώπους της πόλης» προσπαθώντας να συσχετίσω τις αρχές της μοναστικής ζωής (όχι τον τρόπο ζωής τους) με την πνευματική μαθητεία του μέσου Χριστιανού (νηστεία, προσευχή, περισυλλογή, Βιβλική μελέτη). Επίσης διδάσκω στο κολλέγιο ένα μάθημα με τίτλο «Πουλώντας με Ψυχή!» για να βοηθήσω τους χριστιανούς επιχειρηματίες να συσχετίσουν την πίστη τους με τη ζωή στον επιχειρηματικό κόσμο. Πιστεύω πως το ίδιο μπορεί να συμβεί σε όλες τις ενορίες μας αν κρατήσουμε τα μάτια μας στη σχετικότητα που έχει το ευαγγέλιο με τις σύγχρονες απαιτήσεις.

Ολοκληρώνοντας, εάν εμείς οι Ορθόδοξοι επιθυμούμε να κατέχουμε μια γνήσια, ενσάρκωμένη, τριαδική πίστη, πρέπει διαρκώς να ανακαλύπτουμε τα προσωπικά και διαπροσωπικά χαρακτηριστικά του Θεού σε κάθε ζωηφόρο δραστηριότητα της Εκκλησίας. Η αποτυχία να παραμείνει το ευαγγέλιο στο κέντρο θα

συνιστά άρνηση στην πράξη της πίστης μας. Πρέπει να σταματήσουμε το θρησκευτικό μας εθισμό την «Ορθοδοξία» και τις «διαφορές» της με τη Δύση. Χρειαζόμαστε μάλλον να ανακαλύψουμε τις ευαγγελικές διαστάσεις της συνολικής Εκκλησιαστικής ζωής. Η ίδια η λειτουργία μας προτρέπει προς αυτό το στόχο. Τα τέσσερα Ευαγγέλια είναι τα μόνα βιβλία που τοποθετούνται επάνω στην Αγία Τράπεζα γιατί σε αυτά μόνο ακούμε τα Καλά Νέα, όλα τα άλλα στην Εκκλησία είναι υπομνήματα. Η Βίβλος μας οδηγεί και κρίνει την Εκκλησία, όχι το αντίθετο. Έτσι, σύμφωνα με τα λόγια του Αγ. Ιωάννη του Χρυσόστομου, του οποίου το όνομα φέρει η λειτουργία μας, «Η έλλειψη της γνώσης των Γραφών είναι η πηγή όλων των κακών στην Εκκλησία». Φοβάμαι πως πολλοί μετανοημένοι έρχονται στην Εκκλησία μέσω μιας περιστρεφόμενης πόρτας, από όπου ήσυχα φεύγουν επειδή οι ζωές και οι οικογένειές τους δεν τρέφονται αρκετά. Μόνο μια ευαγγελική μεταμόρφωση θα καταστήσει την Ορθόδοξη Εκκλησία αρκετά υγιή ώστε να διατηρήσει τις ζωές των ενοριτών που επιζητούν πνευματική τροφή στις κοινότητες μας.

Μετάφραση: Αιδ. Γιώργος Αδάμ

Ο δρ. Bradley Nassif, εξέχων ορθόδοξος θεολόγος των ΗΠΑ, καταγόμενος από τον Λίβανο (ανήκει στην Ορθόδοξη Χριστιανική Αντιοχειακή Αρχιεπισκοπή Βορείου Αμερικής) είναι καθηγητής Βιβλικών και Θεολογικών Σπουδών στο North Park University του Σικάγο. Είναι εκδότης του *New Perspectives on Historical Theology: Essays in* (Eerdmans, 1996); και συγγραφέας του βιβλίου (το οποίο πρόκειται να εκδοθεί) *Westminster Handbook to Eastern Orthodox Theology* (Westminster John Knox Press, 2008). Ένα από τα θέματα που τον απασχολούν, είναι η προσέγγιση Ευαγγελικών και Ορθόδοξων. Το άρθρο -για το οποίο παραχώρησε ευγενώς την άδεια μεταφράσεως και δημοσίευσέως στο περιοδικό μας-, έχει να κάνει περισσότερο με τους ορθόδοξους παρά με τους ευαγγελικούς αναγνώστες μας. Είναι όμως κάλεσμα σε πνευματική ανανέωση, κάτι που κάθε Έλληνας Ευαγγελικός εύχεται ολόψυχα για την εκκλησία των πατέρων του, αλλά και τη δική του.

ΠΑΡΑΚΛΗΣΗ

Ειδοποιούνται οι αγαπητοί συνδρομητές του "ΑΣΤΕΡΟΣ ΤΗΣ ΑΝΑΤΟΛΗΣ"
να εξοφλήσουν τη συνδρομή τους.

**Με κατάθεση στον αριθμό Λογαριασμού Τραπέζης ALPHA
149-00-2786-004611 (Ιωάννης Εμμανουήλ)**

IBAN: GR53 0140 1490 0278 6004 611 - SWIFT Τραπέζης (BIC): CRBAGRAAXX

ή με ταχυδρομική επιταγή ή στους κατά τόπους αντιπροσώπους.

*Προσοχή!!! Μην αμελήσετε να δώσετε στην τράπεζα το ονοματεπώνυμό σας
ώστε να ενημερωθεί το αρχείο μας.*

Οι συνδρομές για το έτος 2007 παραμένουν ως εξής:

Ελλάδα και Κύπρος: 10 €

Οι συνδρομές του εξωτερικού: Χώρες Ευρωπαϊκής Ενώσεως: 26 €,

ΗΠΑ: 30 δολάρια ΗΠΑ, Καναδάς, Αυστραλία: 40 δολάρια Καναδά ή Αυστραλίας

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΘΕΡΜΑ ΤΟΥΣ ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ ΜΑΣ ΝΑ ΑΠΟΣΤΕΙΛΟΥΝ ΤΟ ΣΥΝΤΟΜΟΤΕΡΟ ΤΙΣ ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ ΤΟΥΣ

Το Αρμόνιο - Μια Μικρογραφία του Εκκλησιαστικού Οργάνου

του κ. Χρ. Παρασκευόπουλου

Η λέξη «αρμόνιο» είναι πολύ γνωστή σε όλους μας. Υπάρχει όμως μια μικρή παρεξήγηση όσον αφορά τον όρο αυτό καθώς και το μουσικό όργανο για το οποίο προορίζεται.

Στις περισσότερες των περιπτώσεων τη χρησιμοποιούμε για να χαρακτηρίσουμε το ηλεκτρονικό μουσικό όργανο που αναπαράγει τους ήχους διάφορων μουσικών οργάνων. Σε άλλες πάλι περιπτώσεις τη χρησιμοποιούν κάποιοι προκειμένου να αναφερθούν στο «συνθετητή» (synthesizer) που είναι ένα ηλεκτρονικό μουσικό όργανο που δημιουργεί ήχους με ηλεκτρονικές κυματομορφές που χρησιμοποιούνται στη σύγχρονη μουσική. Στην καλύτερη των περιπτώσεων μπορεί κανείς να ακούσει να χαρακτηρίζει κάποιος και το εκκλησιαστικό όργανο ενός ναού. Ποιά είναι όμως η αλήθεια για το αρμόνιο; Τι είναι το αρμόνιο;

Το Αρμόνιο με τη μορφή που το γνωρίζουμε σήμερα είναι ένα μουσικό όργανο που κατασκευάστηκε για πρώτη φορά το 1842 από τον Alexandre Debain στο Παρίσι. Ωστόσο παλιότεροι τύποι του οργάνου αυτού χρονολογούνται από προηγούμενους αιώνες. Τα όργανα αυτά κατασκευάστηκαν από διάφορους μηχανικούς μουσικών οργάνων και επιστρατεύτηκαν διάφορα ονόματα προκειμένου να προκαλέσουν το ενδιαφέρον των μουσικών και των συνθετών της εποχής εκείνης.

Ένα παρεμφερές μουσικό όργανο με το αρμόνιο ήταν το Ρεγάλιο (Regal). Το όργανο αυτό εμφανίστηκε στις αρχές του 16^{ου} αιώνα στη Βόρεια Ευρώπη. Ήταν επιτραπέζιο και αποτελούνταν από ένα πληκτρολόγιο και φουσερά τα οποία χειριζόταν είτε ο οργανοπαίκτης είτε κάποιος βοηθός. Τα πλήκτρα άνοιγαν τις βαλβίδες ενός σετ από πλήττους γλωσσίδες, δηλαδή γλωσσίδες που εφάρμοζαν ακριβώς πάνω σε θυρίδες παροχής του αέρα. Οι γλωσσίδες αυτές ήταν τοποθετημένες πάνω σε ένα μικρό θάλαμο αντηχήσεως για να πολλαπλασιάζεται η ένταση του ήχου ενώ σε κάποιες άλλες περιπτώσεις απουσίαζε εντελώς αυτός ο θάλαμος. Το όργανο αυτό ήταν πολύτιμο βοήθημα για μικρές εκκλησίες που δεν είχαν την οικονομική δυνατότητα να έχουν ένα, έστω και μικρό, εκκλησια-

στικό όργανο. Το ρεγάλιο σε πολλές περιπτώσεις είχε τη δυνατότητα να «διπλώνει» στη μέση. Στην περίπτωση αυτή έδιναν στα δύο φουσερά του τη μορφή μια ανοιχτής Βίβλου, οπότε και το όργανο έπαιρνε την επωνυμία Βιβλο-ρεγάλιο (Bible-Regal). Η διαφορά του ρεγαλίου από το αρμόνιο όμως ήταν ότι ενώ το ρεγάλιο είχε πλήττους γλωσσίδες, το αρμόνιο έχει ελεύθερες, δηλαδή οι γλωσσίδες δεν εφαρμόζουν πάνω στις θυρίδες παροχής του αέρα αλλά είναι μικρότερες και ως εκ τούτου πάλλονται ελεύθερα όταν ο αέρας εισρεύσει.

Αρμόνιο με μια σειρά πλήκτρα, δύο μοχλούς για γόνατα, και ποικίλες διακοσμήσεις

Το 1700 ο Ιταλός κατασκευαστής μουσικών οργάνων Filippo Testa κατασκεύασε το Οργανίνο (Organino) του οποίου όμως κανένα δείγμα δε διασώζεται στις ημέρες μας. Το οργανίνο διέθετε ένα σετ από ελεύθερες γλωσσίδες και πλήκτρα. Κάπου μεταξύ του 1782 και του 1789 ο κατασκευαστής εκκλησιαστικών οργάνων Kirschnigk κατασκεύασε ένα παρόμοιο όργανο υβριδικής μορφής πλέον. Το νέο αυτό όργανο ονομάστηκε Οργανοχορδίο (Organochordium) και αποτελούνταν από ένα σετ με ελεύθερες γλωσσίδες και ένα σετ από χορδές με παρόμοιο τρόπο παιξίματος με αυτόν του πιάνου. Το Οργανοχορδίο έδωσε κατόπιν την έμπνευση σε έναν άλλο κατασκευαστή μουσικών οργάνων, το Johann Nepomuk Maelzel να κατασκευάσει το Παναρμόνικον (Panharmonicon). Αυτό ήταν ένα πραγματικό όργανο ορχήστρα. Μέσα σε αυτό το όργανο υπήρχαν τοποθετημένες ελεύθερες γλωσσίδες, πλήττους γλωσσίδες, αυλοί και

κρουστά που προσπαθούσαν να απομιμηθούν τους ήχους των περισσότερων γνωστών μουσικών οργάνων της εποχής εκείνης, όπως το κόρνο, το κλαρινέτο, το όμποε, η τρομπέτα, το φαγγότο, το φλάουτο, το τύμπανο, το κύμβαλο και το τρίγωνο. Ο Μπετόβεν συνέθεσε γι αυτό το μουσικό όργανο τη σύνθεση «Battle Symphony», όπου αργότερα μεταγράφηκε για ορχήστρα.

Το 1810 ο Γάλλος κατασκευαστής οργάνων Gabriel-Joseph Grenié κατασκεύασε το Εκφραστικό Όργανο (Orgue Expressif). Αυτό ήταν ένα μικρό εκκλησιαστικό όργανο με αυλούς, αλλά οι αυλοί αυτοί

ήταν στην πραγματικότητα ελεύθερες γλωσσίδες με αυλούς που χρησιμοποιούνταν σαν αντηχεία για τον πολλαπλασιασμό της έντασης του ήχου. Η επαναστατική καινοτομία που εισήγαγε ο Grenié στο όργανο αυτό ήταν ότι κατάφερε να ενσωματώσει ένα διπλό σύστημα φυσερών και αεραποθηκών έτσι ώστε όταν ο οργανίστας παρείχε περισσότερο αέρα στο όργανο, τότε αυξανόταν αναλογικά και η ένταση του ήχου. Λίγα χρόνια αργότερα, το 1830, ο διάσημος κατασκευαστής εκκλησιαστικών οργάνων Aristide Cavaillé Coll επηρεασμένος από τον Grenié κατασκεύασε το Ποικιλόργανο (*Poikilorgue*). Η αλλαγή που έκανε ο Cavaillé Coll στο νέο αυτό όργανο ήταν ότι πλέον δεν υπήρχαν αυλοί για τον πολλαπλασιασμό της έντασης αλλά ένας μικρός κοινός θάλαμος αντήχησης που τοποθετήθηκαν μέσα όλες οι γλωσσίδες και λειτουργούσε σαν πολλαπλασιαστής της έντασης. Την ίδια εποχή περίπου έγιναν και άλλοι πειραματισμοί πάνω σε αυτά τα όργανα. Το 1829 ο Charles Wheatstone κατασκεύασε την Αιολίνα (*Aeolina*) και το Συμφώνιο (*Symphonium*) και το 1830 ο John Green κατασκεύασε το Βασιλικό Σεραφίνο (*Royal Seraphine*), τα οποία ήταν απλές εξελίξεις παλαιότερων μοντέλων αυτού του μουσικού οργάνου.

Το όργανο αυτό ήταν και ο βασικότερος πρόγονος του Αρμονίου που κατασκεύασε ο Alexandre Debain το 1842.

Το Αρμόνιο κατασκευαζόταν με δύο βασικούς τύπους που στηρίζονταν πάνω στην αρχή λειτουργίας των φυσερών του. Ο πρώτος λειτουργεί με αναρρόφηση αέρα, δηλαδή το φυσερό απορροφά αέρα δια μέσου των γλωσσίδων του οργάνου κι έτσι αυτές ηχούν, ενώ ο δεύτερος στέλνει αέρα προς τις γλωσσίδες και τις αναγκάζει και πάλι να ηχούν. Στη Βόρεια Αμερική ο πρώτος τύπος του οργάνου επεκράτησε να λέγεται Μελόδιον (*Melodeon*) ενώ ο δεύτερος Αρμόνιο (*Harmonium*). Στην Ευρώπη, αντίθετα, και οι δύο τύποι του οργάνου καθιερώθηκαν να λέγονται Αρμόνιο.

Το Αρμόνιο με τη μορφή που έχει από το 1842 είναι ουσιαστικά μια μικρογραφία του Εκκλησιαστικού Οργάνου. Αποτελείται από ένα ή δύο πληκτρολόγια και σε σπανιότητες περιπτώσεις και τρία. Σε κάποιες άλλες επίσης εξαιρετικές περιπτώσεις μπορεί να υπάρχουν και ποδοπληκτρα, οπότε την παροχή του αέρα αναλαμβάνει κάποιος βοηθός που ενεργοποιεί τα φυσε-

Αρμόνιο – Βοκάλιο, υβριδικό μοντέλο με αυλούς εκκλησιαστικού οργάνου, 3 σειρές πλήκτρα και ποδοπληκτρα

ρά με ένα μοχλό σε κάποιο άλλο σημείο του οργάνου. Η παροχή του αέρα εξασφαλίζεται από δύο φαριδιά ποδοπληκτρα στο μέσον του οργάνου που πιέζονται από τα πόδια του οργανοπαίκτη και μετακινούν με ιμάντες τα φυσερά που βρίσκονται στο εσωτερικό του. Όταν το Αρμόνιο λειτουργεί με τον τρόπο της αποστολής αέρα στις γλωσσίδες, τότε από τα φυσερά ως τις γλωσσίδες μεσολαβεί μια αεραποθήκη πίεσης και από την οποία τελικά αποστέλλεται ο αέρας προς τις γλωσσίδες. Αν το Αρμόνιο λειτουργεί με τον τρόπο αναρρόφησης τότε τα φυσερά είναι συνδεδεμένα με έναν απλό αεραγωγό με τις γλωσσίδες μέσω των οποίων απορροφούν τον αέρα.

Πάνω από το πληκτρολόγιο υπάρχουν τα ρετζίστρο. Τα ρετζίστρο του Αρμονίου έχουν σημαντικές διαφορές από τα ρετζίστρο του Εκκλησιαστικού Οργάνου. Η πρώτη βασική διαφορά τους είναι ότι για ένα σετ γλωσσίδων υπάρχουν δύο ρετζίστρο, ένα στο δεξί μέρος κι ένα στο αριστερό. Δηλαδή όπως γίνεται αντιληπτό το πληκτρολόγιο του οργάνου χωρίζεται σε πρίμα και μπάσσα κάπου περίπου

στη μέση. Αυτό μπορεί κάποιος να το συναντήσει και στο Εκκλησιαστικό Όργανο, αλλά σε σπάνιες περιπτώσεις, ενώ στο Αρμόνιο είναι κανόνας. Σε λίγες μόνο περιπτώσεις μπορεί ένα ρετζίστρο να μην είναι χωρισμένο και να αντιπροσωπεύει ολόκληρη την έκταση ενός σετ γλωσσίδων. Υπάρχει επίσης και μια άλλη σημαντικότερη διαφορά η οποία δε συναντιέται ποτέ στο Εκκλησιαστικό Όργανο λόγω της διαφοράς τους ως προς την ηχητική τους πηγή. Στο Αρμόνιο υπάρχει περίπτωση ο αέρας να κατευθύνεται στις γλωσσίδες από διαφορετικές πλευρές. Δηλαδή μπορεί να

προσक्रούει ο αέρας πάνω στη γλωσσίδα είτε από το κάτω μέρος, αλλά είτε και από το επάνω, οπότε υπάρχει μια μικρή διαφοροποίηση στον ήχο της. Στην περίπτωση αυτή υπάρχουν δύο διαφορετικά ρετζίστρο (ένα για κάθε κατεύθυνση του αέρα) και τα οποία είναι επίσης χωρισμένα. Επομένως για ένα μόνο σετ γλωσσίδων μπορεί να υπάρχει πάνω στην κονσόλα μια ομάδα τεσσάρων ρετζίστρο, ανάλογα με την πρόσκρουση του αέρα και επίσης άλλο για τα πρίμα και άλλο για τα μπάσσα. Συνήθως τα Αρμόνια δεν ξεπερνούν τα 5 διαφορετικά σετ γλωσσίδων, αν και σε μερικά μαμμούθ Αρμόνια που κατασκευάστηκαν στο παρελθόν υπάρχει η περίπτωση να ξεπεραστεί ο αριθμός των 5 σετ. Τα ρετζίστρο του Αρμονίου έχουν ένα μόνο κοινό σημείο με αυτά

Αρμόνιο με δύο σειρές πλήκτρα, ποδοπληκτρα και ποδοπληκτρα παροχής αέρα

Οι γλωσσίδες ενός αρμονίου σε παράθεση με υποδεκάμετρο για τη διαπίστωση των μεγεθών τους

του Εκκλησιαστικού Οργάνου. Υπάρχει η περίπτωση να υπάρχει κάποιο σετ γλωσσίδων κουρδισμένο μια οκτάβα πάνω από το βασικό σετ η και μία οκτάβα κάτω, οπότε σε αυτήν την περίπτωση χρησιμοποιείται ονοματολογία και σημειογραφία παρόμοια με αυτή του Εκκλησιαστικού Οργάνου.

Στο Αρμόνιο υπάρχουν επίσης και ορισμένα βοηθήματα, όπως στο Εκκλησιαστικό Όργανο, με τα οποία ο οργανοπαίκτης μπορεί να κάνει διάφορες επιμέρους εργασίες. Υπάρχουν αρμόνια όπου μπορούν να παράγουν ένα είδος vibrato στον ήχο. Κάποια άλλα έχουν μικρά σφυράκια που μπορούν να χτυπούν τις γλωσσίδες και να παράγουν ένα περίεργο «μεταλλικό» ήχο. Τα ρετζίστρο αυτά συνήθως επιγράφονται ως «Riauo», λόγω του ότι θυμίζουν πάρα πολύ την αρχή λειτουργίας του πιάνου. Συνήθως το κεντρικό ρετζίστρο του πίνακα επιγράφεται ως Forte. Αυτό στην πραγματικότητα ενεργοποιεί ένα μοχλό που ανοίγει τη θυρίδα του θαλάμου μέσα στον οποίο είναι τοποθετημένες οι γλωσσίδες και έτσι ελευθερώνεται περισσότερος ήχος και το αρμόνιο ακούγεται δυνατότερα. Τα Αρμόνια έχουν επίσης μοχλούς για τα γόνατα. Συνήθως οι μοχλοί αυτοί χρησιμεύουν για να ανοίξουν την ίδια θυρίδα που ανοίγει το "Forte", αλλά στην προκειμένη περίπτωση την ανοίγουν βαθ-

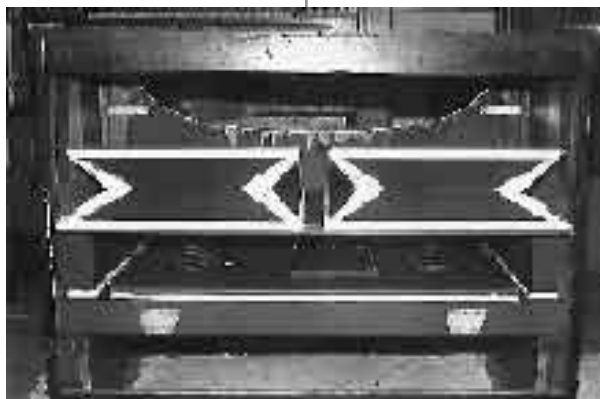

Παραδοσιακό αρμόνιο με πληθώρα ρετζίστρο

μιά. Υπάρχει επίσης η περίπτωση να υπάρχει και δεύτερος μοχλός για τα γόνατα όπου ενεργοποιεί βαθμιαία όλα τα ρετζίστρο του οργάνου έτσι ώστε να δίνεται η εντύπωση ενός crescendo. Σε κάποιες άλλες περιπτώσεις υπάρχει η δυνατότητα για έναν συμπλέκτη οκτάβας μέσα στο πληκτρολόγιο, δηλαδή όταν ένα πλήκτρο πιέζεται ενεργοποιείται αυτόματα και το αντίστοιχο πλήκτρο κατά μια οκτάβα ψηλότερα ή χαμηλότερα.

Ο ήχος του αρμονίου είναι πάρα πολύ ζεστός και εκφραστικός και θυμίζει έντονα αυτόν του ακκορντεόν με το οποίο έχουν πάρα πολλά κοινά στοιχεία. Λόγω του ότι το όργανο αυτό τελειοποιήθηκε σαν κατασκευή στα τέλη του 19^{ου} αιώνα, στερείται ρεπερτορίου. Ελάχιστοι ρομαντικοί συνθέτες έγραψαν κάποια έργα για Αρμόνιο όπως ο Cesar Franck, ο Gioacchino Rossini, ο Max Reger, ο Antonin Dvorak, ο Louis Vierne, ο Paul Hindemith κ.α.

Ο κ. Χρήστος Παρασκευόπουλος είναι Σολίστ Εκκλησιαστικού Οργάνου (LRSM Organ) και Οργανίστας της Christuskirche Αθηνών.

Τα φουσερά ενός αρμονίου που ενεργοποιούνται από τους ποδομοχλούς

Τα Γεγονότα της Τουρκίας

Ο Χραντ Ντινκ ήταν Ευαγγελικός

Από τον παλιό μας φίλο A.R. Kayayan λάβαμε την εξής είδηση:

Απρίλιος 2007

Αγαπητοί Χριστιανοί φίλοι,

Είναι πιθανό μερικοί από εσάς να άκουσαν τον περασμένο Ιανουάριο για τη δολοφονία του Hrant Dink, αρχισυντάκτη μιας Αρμενικής ημερήσιας εφημερίδας στην Κωνσταντινούπολη, από ένα 17χρονο έφηβο, ο οποίος έδρασε υπό την προστασία μιας εξτρεμιστικής εθνικιστικής και ρατσιστικής Τουρκικής μαφίας, σε συνεργασία με αυτή. Ο Hrant είχε κατηγορηθεί πως προσέβαλλε την «τουρκικότητα» και την αξιοπρέπεια της χώρας, μιλώντας ανοιχτά και θαρρετά για την υποχρέωση της σημερινής Τουρκικής κυβέρνησης να αναγνωρίσει τη Γενοκτονία των ανθρώπων του το 1915. Όλος ο κόσμος είναι αγανακτισμένος με αυτό το φρικτό έγκλημα και πολλοί Τούρκοι έχουν επίσης δηλώσει την αγανάκτηση και αποτροπή τους. Έμαθα ότι ο Hrant ήταν Αρμένιος ευαγγελικός Χριστιανός, μέλος της Αρμενικής Ευαγγελικής Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη και ένας από τους πρώην πρεσβυτέρους της. Έτσι, διαμαρτυρόταν με θάρρος όχι μόνο λόγω της Αρμενικής καταγωγής του αλλά και ως Χριστιανός ύψωνε τη φωνή του και χρησιμοποιούσε την πένα του στο όνομα της δικαιοσύνης και της απαραίτητης επανόρθωσης του φρικτού εγκλήματος για το οποίο ευθύνονται οι Τούρκοι.

Μαζί με τους Αρμένιους σε όλον τον κόσμο, θυμόμαστε ξανά αυτόν τον Απρίλιο τη Γενοκτονία του 1915 και συμφωνούμε πως ο Hrant είναι ένα από τα θύματα- το πρώτο του 21^{ου} αιώνα- της ίδιας γενοκτονίας. Προσευχόμαστε ακόμη και αναμένουμε πως μια Δυτική δύναμη, που δεν έχει ως αποκλειστική της επιδίωξη υλικές και πολιτικές σχέσεις με την Τουρκία, να απαιτήσει από τη σημερινή της κυβέρνηση την επίσημη αναγνώριση της ΓΕΝΟΚΤΟΝΙΑΣ ΤΩΝ ΑΡΜΕΝΙΩΝ.

Αιδ. A. R. Kayayan

Μτφρ.: Ειρήνη Τερζάκη

Επιστολή προς την Παγκόσμια Εκκλησία από την Διαμαρτυρόμενη Εκκλησία της Σμύρνης

Αγαπητοί φίλοι,

Η περασμένη εβδομάδα ήταν γεμάτη από θλίψη. Πολλοί θα έχετε ήδη ακούσει για το θλιβερό γεγονός το οποίο συνέβη στην πόλη της Μαλάτειας, μια περιοχή της Τουρκίας 450 χιλιόμετρα βορειοδυτικά από την Αντιόχεια, η πόλη στην οποία οι πιστοί πρώτο-ονομάστηκαν Χριστιανοί (Πράξεις 11.26).

Την Τετάρτη το πρωί, στις 18 Απριλίου 2007, ο 46χρονος Γερμανός ιεραπόστολος και πατέρας τριών παιδιών Τίλμαν Γκέσκε ετοιμάστηκε να πάει στο γραφείο του. Φίλησε αποχαιρετώντας την γυναίκα του και αγκάλιασε τον γιό του δίνοντας του την πολύτιμη ανάμνηση, "Γεια σου, γιέ μου. Σ' αγαπώ".

Ο Τίλμαν νοίκιαζε ένα γραφείο στους χώρους του εκδοτικού οίκου Ζίρβε όπου προετοιμάζε τις σημειώσεις για το νέο εγχειρίδιο μελέτης της Τουρκικής Γραφής. Στους χώρους του εκδοτικού οίκου συστεγαζόταν και το γραφείο της Ευαγγελικής Εκκλησίας της Μαλάτειας. Ο εκδοτικός οίκος αποτελεί διακονία της Εκκλησίας καθώς εκδίδει και διακινεί Χριστιανικά έντυπα στην Μαλάτεια και στις πόλεις της Ανατολικής Τουρκίας. Σε μια άλλη περιοχή της πόλης, ο ποιμένας Νετζατί Αϊντίν, 35

ετών, πατέρας δύο παιδιών, αποχαιρετούσε την γυναίκα του για το γραφείο. Είχαν μια προγραμματισμένη Βιβλική συμμελέτη και προσευχή στην οποία θα συμμετείχαν μερικοί ακόμη πιστοί. Με ανάλογο τρόπο και ο Ουγκούρ Γιουσκέλ πήγε για την Βιβλική συμμελέτη.

Κανείς από τους τρεις άνδρες δεν γνώριζε ότι αυτό που τους περίμενε σ' εκείνη τη Βιβλική συμμελέτη θα ήταν η απόλυτη δοκιμασία και εφαρμογή της πίστης τους, η οποία θα ολοκληρωνόταν με την είσοδό τους στην δόξα για να λάβουν τον στέφανο της δικαιοσύνης από τον Χριστό και την τιμή από όλους τους αγίους οι οποίοι τους περίμεναν στην παρουσία του Κυρίου.

Στην άλλη πλευρά της πόλης, δέκα νέοι όλοι κάτω των 20 ετών, διευθετούσαν τις τελευταίες λεπτομέρειες για την απόλυτη πράξη πίστης, να εκδηλώσουν την έμπρακτη αγάπη τους στον Αλλάχ και το μίσος τους στους άπιστους οι οποίοι, όπως αισθάνονταν, υποβίβαζαν το Ισλάμ.

Την Κυριακή της Ανάστασης, πέντε από αυτούς τους νέους είχαν προσκληθεί προσωπικά σε μια ευαγγελιστική εκδήλωση την οποία ο ποιμένας Νετζατί είχε οργανώσει με τους συνεργάτες του σε ξενοδοχείο της πόλης τους. Οι νέοι ήταν γνωστοί στους υπεύθυνους της εκκλησίας ως "ενδιαφερόμενοι". Κανένας δεν γνωρίζει τι συνέβη στις καρδιές αυτών των νέων καθώς άκουγαν το ευαγγέλιο. Τους άγγιξε το Άγιο Πνεύμα; Ελέγχθηκαν για την αμαρτωλότητα τους; Σήμερα, γνωρίζουμε μόνο την αρχή της ιστορίας τους.

Αυτοί οι νέοι, ένας απ' αυτούς είναι ο γιός ενός δημάρχου της περιοχής της Μαλάτειας, είναι μέλη των ταρικών, δηλαδή "αφοσιωμένοι πιστοί" στο Ισλάμ. Συμμετοχή σε ταρικά θεωρείται κάτι το πολύ σεβαστό στην περιοχή. Μάλιστα, λέγεται ότι κανένας δεν μπορεί να αναλάβει δημόσια θέση εάν δεν είναι μέλος των ταρικών. Ζούσαν στον ίδιο ξενάνα καθώς προετοιμάζονταν για τις εισαγωγικές στο Πανεπιστήμιο.

Οι νέοι πήραν τα όπλα, τα μαχαίρια κουζίνας, τα σχοινιά και τις πετσέτες για την τελευταία τους πράξη απόλυτης πίστης στον Αλλάχ. Γνώριζαν ότι θα υπάρξει πολύ αίμα. Έφτασαν στο σημείο ακριβώς στην ώρα της Βιβλικής συμμελέτης, γύρω στις 10 το πρωί.

Μπήκαν μέσα και η συμμελέτη ξεκίνησε. Σύμφωνα με πληροφορίες, αφού ο Νετζατί διάβασε ένα κεφάλαιο από την Βίβλο ξεκίνησε η επίθεση. Οι νέοι έδεσαν τα χέρια και τα πόδια των Ουγκούρ, Νετζατί και Τίλμαν στις καρέκλες και τους βασάνιζαν για τρεις ώρες ενώ κινηματογραφούσαν την δουλειά τους με τα κινητά τους.

Γείτονες είπαν ότι άκουσαν φωνές από τους χώρους του τυπογραφείου, αλλά θεώρησαν ότι οι ιδιοκτήτες είχαν κάποιο καβγά και γι' αυτό δεν έδωσαν σημασία.

Εν τω μεταξύ, ένας άλλος πιστός, ο Γκιουκχάν, και η γυναίκα του είχαν ένα ήσυχο πρωινό. Γύρω στις 12.30, μαζί με τη γυναίκα του έφτασαν στο γραφείο. Η πόρτα ήταν κλειδωμένη από την εσωτερική πλευρά, ενώ το κλειδί του δεν άνοιγε την κλειδαριά. Τηλεφώνησε κι ενώ είχε σύνδεση το τηλέφωνο μέσα στο γραφείο δεν χτυπούσε. Κάλεσε τα κινητά των αδελφών του και τελικά ο Ουγκούρ του απάντησε. "Δεν βρισκόμαστε στο γραφείο. Πήγαμε στη συνάντηση στο ξενοδοχείο. Είμαστε εκεί. Θα έρθουμε εκεί" είπε. Ενώ ο Ουγκούρ μιλούσε ο Γκιουκχάν άκουσε στο βάθος κλάματα και γρυλίσματα.

Τηλεφώνησε στην αστυνομία η οποία ήρθε μέσα σε πέντε λεπτά. Ο αστυνομικός χτύπησε την πόρτα φωνάζοντας: "Αστυνομία, ανοίξτε!" Στην αρχή ο αστυνομικός νόμιζε ότι ήταν μια οικογενειακή φασαρία. Τότε όμως άκουσαν ένα ακόμη γρύλισμα και βογγητό. Κατάλαβαν ότι ο ήχος αυτός ήταν ανθρώπινος. Ετοίμασε να πυροβολήσει στην πόρτα όταν ένας από τους

ενόχους την άνοιξε για να μπει μέσα ο αστυνομικός και να βρεθεί μπροστά σε μια αποκρουστική θέα.

Ο Τίλμαν και ο Νετζατί σφαγιασθήκαν, σχεδόν αποκεφαλίστηκαν. Παρομοίως και ο Ουγκούρ ο οποίος ζούσε ακόμη.

Τρεις από τους δράστες έριξαν κάτω τα όπλα τους στη θέα της αστυνομίας.

Εν τω μεταξύ ο Γκιокχάν άκουσε φωνές στον δρόμο. Κάποιος είχε πέσει από τον τρίτο όροφο του κτιρίου. Έτρεξε και βρήκε έναν άνδρα στο έδαφος, τον οποίο αργότερα αναγνώρισε, ήταν ο Έμρε Γκιουναϊντίν. Είχε πολλαπλά τραύματα στο κεφάλι και παραδόξως ακόμη ανέπνεε. Είχε προσπαθήσει να διαφύγει κατεβαίνοντας από τον αγωγό των όμβριων αλλά έχασε την ισορροπία του κι έπεσε στο έδαφος. Φαίνεται ότι αυτός ήταν ο αρχηγός της ομάδας. Ένας άλλος βρέθηκε να κρύβεται κάτω από ένα μπαλκόνι.

Για να καταλάβουμε τα τεκταινόμενα πρέπει να πάμε 6 χρόνια πίσω. Τον Απρίλιο του 2001, η Εθνική Επιτροπή για την Ασφάλεια της Τουρκίας (Milli Guvenlik Kurulu) άρχισε να θεωρεί του Ευαγγελικού απειλή για την εθνική ασφάλεια, στο ίδιο επίπεδο με την Αλ Κάιντα και το ΠΚΚ. Δηλώσεις πολιτικών αρχηγών στον τύπο, δημοσιογραφικές αναλύσεις και ρεπορτάζ, πυροδότησαν την έχθρα εναντίον των ιεραποστόλων οι οποίοι κατηγορούνται ότι προσηλυτίζουν επί χρήμασι τους νέους να αλλάζουν την θρησκεία τους.

Μετά απ' αυτήν την απόφαση του 2001, ξεκίνησε μια σειρά επιθέσεων και απειλών εναντίον εκκλησιών και ποιμένων. Βόμβες, φυσικές επιθέσεις, λεκτική και γραπτή βία αποτελούν κάποιους από τους πολλούς τρόπους με τους οποίους απειλούνται οι Χριστιανοί. Η σημαντικότερη είναι η χρήση των μαζικών μέσων επικοινωνίας.

Από τον Δεκέμβριο του 2005, μετά από μια συνάντηση με θέμα την Χριστιανική απειλή, η σύζυγος του πρώην πρωθυπουργού Ετζεβίτ, ο ιστορικός Ιλμπερ Ορταηλί, ο καθηγητής Χασάν Ουνσάλ, ο πολιτικός Αχμέτ Ταν και ο συγγραφέας / προπαγανδιστής Αϊτουίντς Αλτιντάλ, ο καθένας στο χώρο του ξεκίνησε μια εκστρατεία να φέρουν στο προσκήνιο την χριστιανική απειλή η οποία επεδίωκε να "αγοράσει την ψυχή των παιδιών". Με κρυφές κάμερες στις εκκλησίες μετέδωσαν αποσπάσματα τα οποία χρησιμοποίησαν με έντονο συναισθηματισμό για να εντείνουν τον φόβο και τον ανταγωνισμό εναντίον του Χριστιανισμού.

Στη διάρκεια επίσημης τηλεοπτικής εκπομπής, που μεταδόθηκε σε ολόκληρη τη χώρα από την Άγκυρα, ο Υπουργός Εσωτερικών προσπάθησε να διασκεδάσει και να υποβαθμίσει την σοβαρότητα των επιθέσεων. Εν μέσω δημόσιας κατακραυγής και αντιδράσεων υπέρ της θρησκευτικής ελευθερίας και της ελευθερίας της σκέψης, οι δηλώσεις των επισήμων και των μίντια έχουν ένα κοινό υπόγειο μήνυμα, "Ελπίζουμε να πήρατε το μάθημά σας. Δεν θέλουμε Χριστιανούς εδώ".

Διαφαίνεται ότι αυτή ήταν μια οργανωμένη επίθεση καθοδηγούμενη από κάποιο ενήλικα ταρικό γιγάντη. Όπως και στην περίπτωση του Χραντ Ντινκ τον Ιανουάριο του 2007, και του

Καθολικού Ιερέα Αντρέα Σαντόρο το Φεβρουάριο του 2006, χρησιμοποιούνται ανήλικοι για να πραγματοποιηθούν οι θρησκευτικοί φόνοι διότι η δημόσια συμπάθεια για τους ανήλικους είναι έντονη ενώ αντιμετωπίζουν ελαφρότερες ποινές απ' ότι οι ενήλικες που καταδικάζονται για το ίδιο έγκλημα. Η μητέρα του 16χρονου που σκότωσε τον Καθολικό ιερέα Αντρέα Σαντόρο κοίταξε τις κάμερες κατάματα ενώ ο γιός της οδηγείτο στην φυλακή και είπε, "πγαίνεις στη φυλακή για τον Αλλάχ".

Οι τρεις νέοι, που συμμετείχαν στις δολοφονίες, βρίσκονται στα χέρια της Αστυνομίας. Σήμερα δημοσιογραφικές πληροφορίες αναφέρουν ότι θα δικαστούν ως ενήλικες, που σημαίνει ότι η ηλικία τους δεν θα επηρεάσει την απόφαση. Ο κατηγορούμενος Έμρε Γκιουναϊντίν συνεχίζει να βρίσκεται στην εντατική. Η έρευνα συνεχίζεται κι επικεντρώνεται γύρω από τον δικό του ρόλο και των συνεργατών του.

Η Εκκλησία στην Τουρκία ανταποκρίθηκε με τρόπο που δοξάζει τον Θεό καθώς εκατοντάδες πιστοί και πολλοί ποιμένες έφτασαν το συντομότερο δυνατόν για να συμπαρασταθούν την μικρή εκκλησία της Μαλάτειας και να ενθαρρύνουν τους πιστούς, να αναλάβουν τις ποινικές υποθέσεις και να εκπροσωπήσουν τους πιστούς στα μέσα ενημέρωσης.

Όταν η Σουζάννα Τίλμαν εξέφρασε την επιθυμία να ενταφιάσει τον άνδρα της στη Μαλάτεια, ο Κυβερνήτης προσπάθησε να την εμποδίσει, όταν όμως ο τελευταίος κατάλαβε ότι δεν μπορούσε άρχισε να κυκλοφορεί η φήμη ότι "είναι αμαρτία να σκάψεις τάφο για ένα Χριστιανό." Στο τέλος, σε μια προσπάθεια που θα μείνει στην Χριστιανική μνήμη, οι άνδρες από τα Άδανα πήραν τα φτυάρια και άνοιξαν έναν τάφο σ' ένα εγκαταλεημένο Αρμένικο κοιμητήριο.

Τον Ουγκούρ τον έθαψε η οικογένειά του με το τελετουργικό των Αλεβιτών Μουσουλμάνων στην γενέτειρά του, Ελαζίκ, αρνούμενη να δεχτεί την πίστη για την οποία πέθανε. Η Χριστιανή αρραβωνιαστικιά του παρακολουθούσε από μακριά.

Η κηδεία του Νετζατί έγινε στην γενέτειρά του τη Σμύρνη. Στην πόλη όπου πίστεψε. Το σκοτάδι δεν καταλαβαίνει το φως. Ενώ οι Εκκλησίες δήλωσαν ότι συγχωρούν τους εγκληματίες ωστόσο ο κόσμος δυσκολεύεται να εμπιστευτεί τους Χριστιανούς.

Προτού φορτώσουν το φέρετρο στο αεροπλάνο στην Μαλάτεια, το πέρασαν από δύο διαφορετικά συστήματα ακτινογραφιών για να επιβεβαιώσουν ότι δεν ήταν γεμάτο με εκρηκτικά. Αυτή δεν είναι η συνήθης τακτική που ακολουθείται για τα Μουσουλμανικά φέρετρα.

Η κηδεία του Νετζατί ήταν ένα ευλογημένο γεγονός. Σαν μια φευγαλέα απεικόνιση του ουρανού πολλοί Τούρκοι Χριστιανοί και ιεραπόστολοι ήρθαν για να δείξουν την αγάπη τους για τον Χριστό και να τιμήσουν αυτούς τους άνδρες που πέθαναν για τον Χριστό. Η σύζυγος του Νετζατί, Σέμσα είπε στον κόσμο, "Ο θάνατός του ήταν γεμάτος από νόημα, διότι πέθανε για τον Χριστό κι έζησε για τον Χριστό... Ο Νετζατί ήταν ένα δώρο από τον Θεό. Αισθάνομαι τιμή ότι ήταν μέρος της ζωής μου. Θέλω να είμαι αντάξια αυτής της τιμής."

Αριστερά ο Γκουκέλ, στη μέση ο Γκέσκε με την οικογένειά του και δεξιά ο Αϊντίν.

Με θάρρος οι πιστοί πήραν μέρος στην κηδεία του Νετζατί, γνωρίζοντας τον κίνδυνο να εντοπιστούν και ενδεχομένως να αποτελέσουν μελλοντικό στόχο. Όπως ήταν αναμενόμενο η Αντιτρομοκρατική ήταν παρούσα και κατέγραψε με βίντεο όλους όσους παραβρέθηκαν. Η εξόδιος τελετή πραγματοποιήθηκε στην αυλή της Ευαγγελικής Εκκλησίας στην πόλη του Μπουτζά και ενταφιάστηκε στο μικρό Χριστιανικό κοιμητήριο στα προάστια της Σμύρνης.

Δύο αναπληρωτές Κυβερνήτες της Σμύρνης βρέθηκαν εκεί και σιωπηλά παρακολούθησαν την τελετή. Πολλά ειδησεογραφικά πρακτορεία κατέγραφαν τα τεκταινόμενα. Ποιός γνωρίζει τι αποτελέσματα η κηδεία αυτή μπορεί να έχει σε αυτούς που βρέθηκαν εκεί; Αυτή είναι η αρχή της δικής τους ιστορίας. Προσεύχεστε γι' αυτούς.

Σε μια πράξη που κατέλαβε τα πρωτοσέλιδα των εφημερίδων της Τουρκίας, η Σουζάννα Τίλμαν σε μια τηλεοπτική συνέντευξη εξέφρασε την συγχώρησή της. Δεν θέλει εκδίκηση, είπε στους δημοσιογράφους. "Ω Κύριε, συγχώρεσε τους διότι δεν γνωρίζουν τι κάνουν", είπε, χρησιμοποιώντας τα λόγια του Ιησού Χριστού πάνω στο Γολγοθά (Λκ. 23.34).

Σε μια χώρα όπου η βεντέτα είναι τόσο αυτονόητη όσο και η αναπνοή, ήρθαν παρά πολλές πληροφορίες στην εκκλησία για τον τρόπο με τον οποίο αυτή η δήλωση της Σουζάννας Τίλμαν άλλαξε ζωές. Ένας δημοσιογράφος έγραψε, "Είπε μέσα σε μία φράση ό,τι 1000 ιεραπόστολοι δεν μπορούσαν μέσα σε 1000 χρόνια να κάνουν".

Οι ιεραπόστολοι μάλλον θα φύγουν από την Μαλάτεια επειδή τώρα οι ίδιοι και οι οικογένειές τους έχουν γίνει δημόσια αναγνωρίσιμα πρόσωπα κι ενδεχομένως μελλοντικοί στόχοι. Σε μια εχθρική πόλη, οι εναπομείναντες 10 πιστοί κρύβονται. Τι θα απογίνει αυτή η εκκλησία, αυτό το φως μέσα στο σκοτάδι; Μάλλον θα βρεθεί υπό διωγμό. Προσεύχεστε για σοφία, για Τούρκους πιστούς από άλλες πόλεις να πάνε και να βοηθήσουν. Δεν πρέπει να πονάμε γι' αυτήν την μεγάλη πόλη της Μαλάτειας, μια πόλη που δεν γνωρίζει τι κάνει; (Ιωάν. 4.1).

Όταν ο ποιμένας μας Φικρέτ Μποτζέκ πήγε μ' έναν αδελφό στην διεύθυνση Ασφάλειας την Δευτέρα τους οδήγησαν στο τμήμα της Αντι-τρομοκρατικής Υπηρεσίας. Στον τοίχο υπήρχε ένας μεγάλος χάρτης της πόλης όπου ήσαν σημειωμένα όλα τα τρομοκρατικά κέντρα της Σμύρνης. Σημειωμένες ήσαν όλες οι Ευαγγελικές Εκκλησίες. Το σκοτάδι δεν καταλαβαίνει το φως. "Αυτοί που αναστάτωσαν την οικουμένη ήρθαν κι εδώ" (Πράξεις 17.6).

Παρακαλούμε προσευχηθείτε για την Εκκλησία στην Τουρκία. "Μην προσεύχεστε ενάντια στο διωγμό, προσευχηθείτε να μείνουμε πιστοί", παρακαλεί ο ποιμένας Φικρέτ Μποτζέκ.

Η Εκκλησία κερδίζει με την θυσία των αδελφών μας, με τον καρπό στη ζωή μας, με την αναζωογόνηση της πίστης, με την επιθυμία να διαδώσουμε το Ευαγγέλιο που μόνο αυτό μπορεί να διώξει το σκοτάδι από την Μαλάτεια. Προσεύχεστε να σταθούμε δυνατοί στην επίθεση που προέρχεται είτε από εξωτερικούς είτε από εσωτερικούς παράγοντες όπως είναι η αμαρτία, η αιτία που μας αδυνατίζει.

Τούτο τουλάχιστον γνωρίζουμε. Ο Ιησούς Χριστός ήταν εκεί όταν οι αδελφοί μας έδιναν την ζωή τους γι' Αυτόν. Αυτός ήταν εκεί όπως και με τον Στέφανο όταν τον λιθοβολούσαν στην παρουσία του Σαούλου από την Ταρσό.

Κάποια ημέρα το βίντεο από το θάνατο των αδελφών μας ίσως να μας αποκαλύψει κάτι από την δύναμη που γνωρίζουμε ότι ο Χριστός τους έδωσε για να υποφέρουν τον τελευταίο τους σταυρό, για την ειρήνη με την οποία το Πνεύμα του Θεού τους πλημμύρισε για να υποφέρουν για τον αγαπημένο Σωτήρα τους. Γνωρίζουμε ότι δεν τους εγκατέλειψε. Γνωρίζουμε ότι το μυαλό τους ήταν γεμάτο από τον Λόγο Του που τους ενίσχυε να αντέξουν, καθώς το σκοτάδι προσπαθούσε να σβήσει το άσβεστο φως του Ευαγγελίου. Γνωρίζουμε ότι με οποιοδήποτε τρόπο ήταν δυνατόν ο ένας ενθάρρυνε τον άλλο να αντέξουν το μαρτύριο. Ξέρουμε ότι γνώριζαν ότι σύντομα θα ήσαν με τον Χριστό.

Δεν γνωρίζουμε τις λεπτομέρειες. Δεν γνωρίζουμε το είδος της δικαιοσύνης που θα ή που δεν θα επιβληθεί.

Όμως, προσευχόμαστε – και σας παρακαλούμε να προσεύχεστε – ότι κάποια ημέρα τουλάχιστον ένα απ' αυτά τα πέντε αγόρια θα πιστέψει εξ αιτίας της μαρτυρίας του θανάτου του Τίλμαν Γκέσκε, που έδωσε την ζωή του ως ιεραπόστολος για τους αγαπημένους του Τούρκους, και τις μαρτυρίες των θανάτων του Νετζατί Αϊντίν, και Ουγκούρ Γιουκσέλ, των πρώτων μαρτύρων του Χριστού της Τουρκικής Χριστιανικής Εκκλησίας.

Της Νταρλίν Μποτζέκ (24 Απριλίου 2007)
Μετάφραση: Αιδ. Μελέτης Β. Μελετιάδης

Μυστική Μαρτυρία του Υποπτού Δολοφόνου Διαρρέει στον Τουρκικό Τύπο

Ο κατηγορούμενος κατονομάζει και άλλον ποιμένα που σχεδίαζε να σκοτώσει

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΗ, 22 Μαΐου. Οι τουρκικές εφημερίδες έχουν αρχίσει να αποκαλύπτουν εκτενείς λεπτομέρειες από τη μυστική αστυνομική ανάκριση του τελευταίου εκ των πέντε υπόπτων που κατηγορήθηκε για τη δολοφονία τριών Χριστιανών στη Μαλάτεια τον προηγούμενο μήνα.

Σε μία από τις πιο ανησυχητικές αναφορές που δημοσιεύτηκε την Κυριακή 20 Μαΐου ο κατηγορούμενος ως δολοφόνος Εμρέ Γκιουναιτίν είπε στους ανακριτές ότι σχεδίαζε να δολοφονήσει κι άλλον Διαμαρτυρόμενο ποιμένα μετά την επίθεση της Μαλάτειας.

Το παρ' όλignon θύμα αναγνωρίστηκε σε ρεπορτάζ των ειδήσεων από την πόλη του και το χαρακτηριστικό μικρό του όνομα. Ζήτησε το όνομά του να παραμείνει κρυφό σε αυτό το ρεπορτάζ. Οι παράνομες αποκαλύψεις ακολούθησαν το εξιτήριο από το νοσοκομείο και φυλάκιση του Gunaydin. Σύμφωνα με το δημοσιογράφο Tolga Sardan, ο ύποπτος επέμενε πως ένας Τούρκος Χριστιανός που είχε γνωρίσει στο Διαδίκτυο του είπε πως "πίσω" από αυτές τις ενέργειες του ποιμένα, τον οποίο ήθελε να σκοτώσει, βρίσκονται οι κυβερνήσεις των Ηνωμένων Πολιτειών και του Ισραήλ.

"Στην Τουρκία, όλα αυτά είναι αρκετά για να τον ξεχωρίσουν ως στόχο για επίθεση", είπε ο ποιμένας της Κωνσταντινούπολης Carlo Madrigal. Τρεις εβδομάδες πριν, το στοχευόμενο θύμα δέχτηκε την αστυνομική προστασία που του προσφέρθηκε από το κράτος.

"Δεν περιμέναμε δύο από τις μεγαλύτερες εφημερίδες της Τουρκίας να δημοσιεύσουν κάτι τέτοιο", είπε ο ποιμένας της Άγκυρας Ihsan Ozbek. Ο Ozbek είπε πως έγραψε και έστειλε επιστολή διαμαρτυρίας στις ημερήσια Milliyet, τόσο για την καταπάτηση του νόμου όσο και για την εσκεμμένο «στιγματισμό» μεμονωμένων Χριστιανών.

"Πώς μπορεί ο Τούρκικος τύπος να πάρει αυτές τις μυστικές πληροφορίες;" ρώτησε ο στοχευόμενος ποιμένας που ζήτησε ανωνυμία, προτιμώντας να μιλήσει από το σπίτι του, το οποίο τα Τουρκικά μέσα έχουν υπερπροβάλει από τις 20 Μαΐου. Ο ανακριτής Huseyin Sari Omeroglu από τη Μαλάτεια πάντως, επέμεινε πως "οι ανακρίσεις μας είναι μυστικές".

Αν και ο Omeroglu επέμενε πως η κατάθεση παρέμεινε απολύτως εμπιστευτική με δικαστική εντολή, απέφυγε να σχολιάσει το πώς εθνικές εφημερίδες μπόρεσαν να προμηθευτούν αντίγραφο του εγγράφου.

Ο υπεύθυνος των ειδήσεων μιας τοπικής εφημερίδας που δημοσίευσε το επώνυμο και τη φωτογραφία του πάστορα-στόχου, του ανέφερε "Όλες οι εφημερίδες το γράφουν. Αυτή είναι πληροφορία που δόθηκε από την αστυνομία". Η ίδια εφημερίδα ανέφερε σύλληψη του νεαρού Χριστιανού τον οποίο ο Gunaydin προσδιόρισε με το όνομά του, ως επαφή του στο Διαδίκτυο. Όταν ρωτήθηκε ο υπεύθυνος

της ειδησεογραφίας, είπε πως η αστυνομία ενημέρωσε την εφημερίδα του για τη σύλληψη του νεαρού άνδρα. Απ'όσο ήξερε, είπε, κρατούταν ακόμα υπό επιτήρηση. Αλλά μέλος τοπικής εκκλησίας δήλωσε πως ο νεαρός άνδρας κρατήθηκε μόνο μία ημέρα για ανάκριση.

Καθάρη Θρησκευτικά Κίνητρα

Στην αναφερόμενη κατάθεσή του, ο Gunaydin επανειλημμένα τόνισε τα θρησκευτικά του κίνητρα για το σχεδιασμό και εκτέλεση της επίθεσης. Νωρίτερα εκείνο το πρωινό, είπε, οι άνδρες έγραψαν αποχαιρετιστήρια σημειώματα στις οικογένειές του και έκαναν "μια προσευχή ευχαριστίας" μαζί πριν επιτεθούν στο γραφείο Zirne.

"Η πρόθεσή μου ήταν απλώς να τους τρομάξω για να μην κάνουν Χριστιανική προπαγάνδα", γράφτηκε πως είπε στην εφημερίδα Sabah. "Αλλά όταν αυτός ο άπιστος είπε «θα δοξάζουμε όλοι τον Ιησού», έχασα τον έλεγχο. Μετά δε θυμάμαι τι έκανα. Είδα πως τα τελευταία χρόνια το Χριστιανικό έργο είχε εξελιχθεί στη Μαλάτεια", είπε ο Gunaydin στους ανακριτές του. "Σκέφτηκα πως κάποιος έπρεπε να πει «σταματήστε!», σε αυτούς που ασχολούνται με ιεραποστολικές δραστηριότητες".

Σύμφωνα με ένα άρθρο στην εφημερίδα Hurriyet, ο Gunaydin συστήθηκε στον Αϊντίν ως άθρησκος. Δήλωσε πως ο Αϊντίν του είπε: "το Ισλάμ εξαπλώθηκε με το σπαθί, ενώ η ουσία του Χριστιανισμού είναι η αγάπη". Ο Gunaydin συνέχιζε υποστηρίζοντας "Ο Γερμανός και ο Αϊντίν δυσφήμιζαν την κυβέρνηση μας και τη θρησκεία μας".

Τα τελετουργικά μαχαίρωματα φάνηκε πως ήταν μια μελετημένη πιστή πραγματοποίηση της οδηγίας του Κορανίου να "σπείρουν τον τρόμο στις καρδιές των απίστων" χτυπώντας τους πάνω από το λαιμό και σε κάθε δάχτυλο (Σούρα 8:12)*. Οι άκρες των δακτύλων των θυμάτων κόπηκαν σε κομμάτια και οι αναπνευστικοί τους σωλήνες και οισοφάγοι κατακρεουργήθηκαν.

Αν και ο Gunaydin παραδέχτηκε πως είχε σχεδιάσει την επίθεση της Μαλάτειας, αρνήθηκε πως σκότωσε τα θύματα μόνος του, επιμένοντας πως οι συνεργοί του ήταν αυτοί που έκοψαν τους λαιμούς των Χριστιανών. Την ώρα που ο Gunaydin ήταν ακόμη σε κώμα, οι συνεργοί του είπαν φανερά πως αυτός ήταν που πραγματικά έκανε τις δολοφονίες. "Οι δολοφονίες δεν ήταν μέρος του σχεδίου" είπε ο Gunaydin. «Παρ'όλα αυτά, όταν ο Geske έβρισε την αδερφή μου, βγήκα εκτός εαυτού". Χρησιμοποιώντας τυπική υπερεθνικιστική γλώσσα σε όλη τη διάρκεια της δήλωσής του, ο Gunaydin κατηγορούσε τους Χριστιανούς-θύματα πως είχαν στενές σχέσεις με την ΡΚΚ, μια Κουρδική τρομοκρατική οργάνωση, πως χρησιμοποιούσαν ένα κύκλωμα πορνείας για να παγιδεύσουν τις Τουρκάλες ώστε να υποστηρίξουν τις δραστηριότητες της εκκλησίας τους. Και οι δύο ισχυρισμοί βασίζονταν μόνο σε φήμες.

Η διαρροή της κατάθεσης ήταν ξεκάθαρη παρανομία, καθώς ο τουρκικός νόμος απαγορεύει τη δημοσιοποίηση των εγγράφων της αρχικής ανάκρισης σε όλες τις περιπτώσεις εγκλημάτων που συνδέονται με τρομοκρατία. Σύμφωνα με τον Orham Kemal Cengiz, ένα δικηγόρο που εκπροσωπεί την Τουρκική Ένωση Διαμαρτυρόμενων Εκκλησιών, οι αρχές της Μαλάτειας αρνούνται να του δώσουν ένα αντίγραφο της μαρτυρίας του Gunaydin.

Στη Μαλάτεια, όταν η χήρα Σέμσα Αϊντίν ζήτησε να είναι παρούσα στην αυτοψία του θανόντος συζύγου της, της το αρνήθηκαν, λέγοντας ότι έπρεπε να παραμείνει μυστική επειδή ήταν περίπτωση τρομοκρατίας.

Προφανής Ανταγωνισμός των Μέσων

Τα προκλητικά ρεπορτάζ αυτόν τον καιρό οφείλονται στην ανταγωνιστικότητα των τουρκικών μέσων, με αποτέλεσμα η

ενημέρωση να είναι παραπλανητική κατά των Χριστιανών.

Μόλις τρεις ημέρες μετά τις δολοφονίες στη Μαλάτεια, η εφημερίδα Sabah έβαλε σε στόχο ένα Βρετανό Χριστιανό που ζει στη Μαλάτεια, δημοσιεύοντας ολόκληρο το όνομά του και τη διεύθυνση του σπιτιού του...

Αλλά ο «στοχευόμενος» Βρετανός είπε ότι οι αναφορές της Sabah ήταν γεμάτες ψέματα. «Ακριβώς πριν την κηδεία του Τίλμαν, ο ρεπόρτερ ήρθε στην πόρτα μου και ζήτησε συνέντευξη. Του είπα όμως ότι δεν ήθελα. Τότε εκείνος είπε 'Αν δε μας μιλήσεις, τότε δε θα είμαστε εμείς υπεύθυνοι. Μη μας κατηγορήσεις για ό,τι θα γράψουμε'».

Οι Απειλές και οι Επιθέσεις Συνεχίζονται

Μία πληθώρα απειλών και συμβάντων βίας εναντίον των Τούρκων Διαμαρτυρόμενων και των τόπων λατρείας τους έχουν σημειωθεί τις εβδομάδες μετά τις δολοφονίες στη Μαλάτεια.

Οι απειλές ποικίλουν από e-mail, τηλεφωνήματα, και ταχυδρομικά μηνύματα μέχρι και πρόσωπο-προς-πρόσωπο προειδοποιήσεις. Οι πιο πολλοί από αυτούς τους Χριστιανούς ζήτησαν να μην αναφερθούν δημόσια τα περιστατικά.

Ο ποιμένας Ahmet Guveneg είπε στον Τύπο "Συγκεκριμένα πρόσωπα μας θέτουν συνεχώς σε κίνδυνο. Το ξέρω πως θα με σκοτώσουν".

Δύο επιθέσεις έχουν αναφερθεί από τη μέρα των δολοφονιών στη Μαλάτεια εναντίον της Διαμαρτυρόμενης Εκκλησίας στην Κωνσταντινούπολη. Τα παράθυρα στο δεύτερο όροφο του κτιρίου έσπασαν και αρκετές βόμβες μολότοφ εκτοξεύθηκαν προς την εκκλησία. Ένα αυτοκίνητο σταθμευμένο δίπλα στην εκκλησία έπιασε φωτιά, αλλά οι γείτονες κατάφεραν να τη σβήσουν. Η τοπική αστυνομία ήδη περιφρουρούσε την εκκλησία λόγω μιας άλλης επίθεσης την προηγούμενη βδομάδα, όμως οι φύλακες την άφησαν απροστάτευτη όταν κλήθηκαν να επέμβουν σε μια άλλη ταραχή που ξέσπασε εκείνη τη νύχτα.

"Παρατηρείται μια παθητική στάση εκ μέρους των αρχών, που είναι απασχολημένοι με τις εκλογές στις 22 Ιουλίου", είπε ο αιδ. Madrigal. "Η αδιαφορία τους αυτή θα έχει κακή επίδραση σε όλη την κοινωνία".

Σε μία επίσημη δήλωση, η έδρα των Διαμαρτυρομένων της Κωνσταντινούπολης εξέφρασε την εκπλήξη της για την "απερίγραπτη ανευθυνότητα" που φάνηκε με τη διαρροή της κατάθεσης του Gunaydin, την αθέμιτη συνεργασία της αστυνομίας με τον Τύπο και κατ'επέκταση, τη "έκθεση αθώων ανθρώπων σε κίνδυνο, με ψέματα".

Μετά από τρεις ημέρες ανακρίσεων, τις οποίες συντόνιζε 24μελής επιτροπή ειδικών από ένα τμήμα της Τουρκικής Ασφάλειας που ασχολείται με θέματα τρομοκρατίας, ο Gunaydin παρουσιάστηκε στο Κακουργιοδικείο στις 19 Μαΐου. Οδηγήθηκε σε κράτηση αναμένοντας δίκη με τις κατηγορίες "του σχηματισμού τρομοκρατικής ομάδας, του σχεδιασμού πράξεων με σκοπό τη δολοφονία ανθρώπων και της προσπάθειας αφαίρεσης της ελευθερίας αυτών".

Σύμφωνα με μια εφημερίδα, το δικαστήριο έδωσε εντολή για ψυχιατρική εξέταση του Gunaydin, ώστε να καθοριστεί η διανοητική του κατάσταση.

Μτφρ.: Ειρήνη Τερζάκη

*ΣτΜ: «Είπε τότε ο Κύριος προς τους αγγέλους αυτού: εγώ εμὶ μεθ' ὑμῶν πορευθέντες ἰσχυροποιήσατε τοὺς πιστοὺς. Θα ἐνοπείρω φρίκην εἰς τὰς καρδίας τῶν ἀπίστων, οὗς τύπτετε ἐπὶ τοῦ τραχήλου καὶ ἐπὶ τῶν ἄκρων τῶν δακτύλων αὐτῶν».

Κοράνιον, μεταφρασθέν εκ του αραβικού
υπό Γ. Πεντάκη, Αθήνα 1886

αλληλο γραφία

Ο Αστὴρ τῆς Ανατολῆς ευχαριστῶς δημοσιεύει ἐπιστολές ἀναγνωστών. Οἱ ἐπιστολές πρέπει νὰ εἶναι σύντομες, καθαρογραμμένες, σχετικές με δημοσιεύματα τοῦ περιοδικοῦ (ποῦ νὰ υποστηρίζουν καὶ νὰ συμπληρῶνουν ἢ νὰ ἀντιτίθενται σε κάποιο δημοσίευμα, με ἐπαρκῆ δικαιολόγησι καὶ βιβλιογραφικές ἀναφορές) ἢ ἐρωτήσεις, χωρὶς καμία προσωπική ἀναφορά σχετικά με τὸν ἀρθρογράφου ἢ ἄλλα πρόσωπα. Δὲν δημοσιεύονται ἐπιστολές ἀνυπόγραφες ἢ με ὕψος ποῦ δὲν ταίριαζει στο περιοδικό. Θὰ καταβάλεται προσπάθεια νὰ υπάρξει ἀπάντησι τοῦ ἀρθρογράφου. Ἐπιστολές μπορεῖ νὰ ἀποσταλούν καὶ με ηλεκτρονικό ταχυδρομεῖο στη διεύθυνσι: astir@gec.gr

ΣΕΙΣ ΟΜΩΣ ΟΥΧΙ ΟΥΤΩΣ (Λουκ. 22, 26)

31/5/07

Αγαπητέ κ. Τσεβά,

Εἶναι αὐτονόητον, ὅτι διαφωνοῦντες οἱ πιστοί, ἀφοῦ δὲν εἶναι πάντοτε ἐφικτή ἡ συμφωνία σε ὅλα, διατηροῦν τὴν ἀγάπη «εν τῷ συνδέσμῳ, τῆς εἰρήνης», γιατί ἀγαποῦν «εν Χριστῷ» καὶ ἀκόμη καὶ διαφωνοῦντες, κατὰ τὸ μέτρον τῆς γνώσεως ποῦ ἔχουν, διατηροῦν καὶ κάποιες ἀμφιβολίες γιὰ τὴν ὀρθότητα τῶν ἀποψέων τους, ποῦ δὲν σχετίζονται, ἐξυπακούεται, με βασικές ἀρχές τῆς Πίστεως. Διαφωνοῦντες, λοιπόν, οἱ πιστοί ἢ σιωποῦν ὅταν βλέπουν πῶς δὲν υπάρχει ἐλπίδα συμπτώσεως ἀποψέων, ἐνῶ μέσα τους διατηροῦν τὴν προς τὸν ἔχοντα ἄλλην ἀποψη ἐκτίμησιν, ἢ συζητοῦν ὅταν προσδοκοῦν ἀνάλογοι στάση ἀπὸ τὸν διαφωνοῦντα ἀδελφόν. Ὅταν δὲν υπάρχει προκατάληψη ὅλα τὰ πράγματα κατανοοῦνται. Εἶναι ὄντως ὠραῖον τὸ θέαμα καλοπροαίρετων χριστιανῶν, οἱ ὁποῖοι συζητοῦν εἰρηνικά γιὰ τὴν εὔρεσι τῆς ἀλήθειας, ἐν ἀντιθέσει με ἐκεῖνο τῶν σημερινῶν «παραθυροβίων», οἱ ὁποῖοι συζητοῦν με ὄργανο ὄχι τὴν καλή πίστι, ἀλλὰ τὰ πάθη ποῦ ἐνδύονται τὸν λόγο γιὰ νὰ τὰ υπερετήσῃ.

Τὸν πολλὰ υποσχόμενο Φιλήμονα Μπαντιμαροῦδη τὸν γνωρίζω ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων, τὸν ἐκτιμῶ ὡς ἀδελφόν καὶ συνάδελφον, τὸν καμαρώνω, ὅπως καὶ ἄλλοι πολλοί ὡς ἔχοντα πολλὰ νὰ προσφέρει στὴν Ἐκκλησία καὶ προσυπογράφω ὅλα τὰ γραφόμενά του ἀνεπιφυλάκτως. Ὅλα, πλην τοῦ τελευταίου ποῦ δημοσιεύθηκε στὸν «Ἀστέρα» τοῦ Ἀπριλίου 2007, στο ὁποῖο δίνει τὴν ἐντύπωσι, ὅτι εἰρηδόμενος στὴν ἐπιστημονική του κατάρτισι καὶ τὴν ἐπάρκεια τῆς ἐνημέρωσής του, ὅτι συμπλέει με τὶς γνωστές θέσεις σχεδόν τοῦ συνόλου τῶν Μ.Μ.Ε., τὰ ὁποῖα θεωροῦν ὡς ἀρνητική τὴν συμβολή τῆς Ὀρθόδοξης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος στὸν ἀπελευθερωτικό ἀγῶνα τοῦ 1821.

Φειδόμενος τοῦ πολῦτιμου χώρου τοῦ Περιοδικοῦ φρονῶ, ὅτι δὲν ἔχω τὸ δικαίωμα νὰ ἐκθέσω τὶς ἀντιρρήσεις μου σημείον προς σημείον καὶ, ὡς ἐκ τούτου, θὰ ἐπιχειρήσω νὰ ἐκθέσω τὴν ἀπόψή μου ἀδρομερῶς προσφεύγοντας γιὰ τὴν τεκμηρίωσή της στὴν ἀρχή τῆς ἐμμέσου προσπελάσεως στο πρόβλημα. Εἰδικότερα, θὰ ἀπαντήσω σε μία φράσι ἀπὸ τὴν ὁποία, νομίζω, «κρέματα» ὑπὸ τὴν ἔννοια, *mutatis mutandis*, τοῦ ρήματος στο εἶδος Ματ. 22, 40, τὸ κύριο μέρος τῆς προβαλλόμενης ἀπὸ τὸν Ἀρθρογράφο τεκμηρίωσεως. Ἡ φράσι αὐτή εἶναι: «Ἐρώτημα πρώτο: Ἡ ἐπίσημη Ἐκκλησία, δηλαδὴ τὸ Πατριαρχεῖο, στήριξε τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1821; Ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἱστορικῶν ἀπαντοῦν ἀρνητικά».

Θὰ συμφωνοῦσα – συγγνώμη γιὰ τὸ μάλλον ἀποκρουστικό ἄ πρόσωπο, ἀλλὰ δὲν γίνεται διαφορετικά – με τὴν ἀπόψιν, ἐάν ἀντὶ τοῦ «Ἡ συντριπτική πλειοψηφία τῶν ἱστορικῶν», διατυπωνόταν ὡς «Ἡ

πλειονότητα τῶν ἱστορικῶν τῆς Ἀριστεράς». Ὅχι ἡ συντριπτική καὶ θὰ ἀναφέρω, ἀπὸ αρκετοὺς πραγματικούς ἱστορικούς μόνον τὸν Ν. Σβορώνο. Ὁ Μάριος Πλωρίτης δὲν ἦταν ἱστορικός. Ἦταν σκηνοθέτης τοῦ θεάτρου καὶ συνάμα σχολιαστής καὶ ἀναλυτής με εὐρεία ἀπήχησι στὴν Κοινὴ Γνώμη. Καὶ δὲν υπάρχει, φαντάζομαι, ἀμφιβολία στὴ διαπίστωσι πῶς οἱ περισσότεροί Ἕλληνες σχολιαστές, ἀναλυτές καὶ γενικότερα διανοούμενοι τῆς σήμερον γαλοχηθήκαν μέσα σε ἓνα κλίμα ἡγεμονίας τῶν ἰδεῶν τῆς Ἀριστεράς. Γιατί τὰ μαῦρα χρόνια ποῦ ἀκολούθησαν τὸν Εὐφύλιο, με τὴ Δεξιὰ ἀδύναμη ἐξ αἰτίας τοῦ Ψυχροῦ Πολέμου νὰ προχωρήσει στὴν ἀμνηστεία καὶ ἀντ' αὐτῆς νὰ ἐπιβίβῃ τὸ *Vae victis* (οὐαὶ τοῖς ἠττημένοις), νὰ χρησιμοποιεῖ μονοκομματικά τὴ χωροφυλακή καὶ τὴν ὑπὸ διωγμόν Ἀριστερά νὰ δεσπόζει στὶς ἰδέες ἐπικαλούμενη πραγματικές ἢ φανταστικές θυσιές της, γιγάντωσαν ἓνα ἀριστερόστροφο «προοδευτικό» κλίμα στὴν πραγματική ἢ κίβδηλη διάνοψιν. Ἀποτέλεσμα αὐτοῦ ἦταν ἡ Ἀριστερά νὰ μονοπωλήσει τὴ διάδοσι τῆς ἀλήθειας ἢ μὴ ἀλήθειας στὴ σύγχρονη Ἑλληνική κοινωνία. Ἡ συνταγή ποῦ ἐφαρμόστηκε, κατὰ συνειδητὴ παράβασιν τῆς Λατινικῆς σοφίας, ἡ ὁποία δὲν ἐπιτρέπει νὰ προσεγγίζονται τὰ γεγονότα σε ἐπίπεδο προσώπων (*Qua personalia olent*), ἦταν στὴν ἀνεπιτιμότητα τῆς ἀπλῆς Μονόπλευρῆς παρουσίας τῶν γεγονότων καὶ, κυρίως, ἡ ἀναγωγὴ τοῦ συμπτώματος σε καθολικὴ κακοήθη νόσο. Ἐτσι ἐφθάσαμε σήμερον στὴν ἀπομυθοποίηση τῶν πάντων, πλην φυσικά ἐκεῖνων γιὰ τὰ ὁποῖα ὁ συγκεκριμένος πολιτικός χώρος σεμνύεται. Εἰς ἐπίρρωσι θὰ ἀναφερθῶν δειγματοληπτικῶς ἀκραία δείγματα αὐτῆς τῆς ἀπομυθοποίησης: Ὁ Τρωικός πόλεμος ἐγένετο γιὰ «πλιάτσικο». Οἱ πόλεμοι τῆς ἀρχαίας Ἀθήνας εἶχαν ὡς στόχο νὰ πλουτίζον «τὸν μπεζαχτά τῶν βιομηχάνων καὶ τῶν ἐφοπλιστῶν» τῆς ἐποχῆς. Ὁ Μ. Ἀλέξανδρος ἦταν «ἡγεμονιστής» καὶ «υποδουλωτῆς εἰρηνόφιλων λαῶν». Ὁ Κωνσταντῖνος Παλαιολόγος ἦταν προδότης καὶ «εἶχε ἐρθεῖ σε συνεννόησι με τὸν Μεχμέτ Β' γιὰ νὰ τοῦ παραδώσει τὴν Πόλιν». Τὸ 1821 «ἦταν κοινωνικὴ ἐπανάστασι ἐναντὶα στους τσιφλικάδες». Ἡ Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία «ἐναντιώθηκε στὸν ξεσηκωμό τοῦ Γένους». Ὁ Πατριάρχης Γρηγόριος ο' Ε' «ἦταν προδότης». Τὸ «Κρυφὸ Σχολεῖο ἦταν παραμύθι». Ἡ «Μεγάλὴ Ἰδέα ἦταν ἐφεύρεσι γιὰ καταχτητικούς σκοπούς». Ὁ Γέρος τοῦ Μωριά ἦταν «σφετεριστής καὶ λωποδύτης». Ἡ παπαδοσύνη ἦταν «οχλογύφτισσα» καὶ ἄλλα παρόμοια. Καὶ ἡ μπάλα δὲν παίρνει μόνον τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν δύσμοιρη Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία, ἀλλὰ στέφεται καὶ «ἐναντίον εἰς πάντα λεγόμενον θεόν ἢ ἔθνασμα».

Ἡ ἰδεολογία παράγει ἱστορία. Ἀλλὰ καὶ ἡ ἱστορία ἐρμηνεύεται ὑπὸ πρίσμα ἰδεολογικό. Σήμερα, ἀπ' ὅ,τι γνωρίζω, οἱ Γερμανοὶ διδάσκονται τὴν ἱστορία τοῦ Β' Παγκοσμίου Πολέμου, ὅπως τὴν ἐγράψε ὁ Οὐίνστον Τσώρτσιλ, ποῦ τοὺς συνέτριψε στα πεδία τῶν μαχῶν. Ὡστόσο, ἐάν ὁ Χίτλερ εἶχε νικήσει, θὰ εἶχε γεμίσει ἡ Γερμανία, καὶ ὄχι μόνον, με ἀνδριάντες τοῦ καὶ ἄλλη ἱστορία θὰ διάβαζαν καὶ αὐτοὶ καὶ εμεῖς. Ὁ 20ος αἰῶνας ἔχει χαρακτηριθεῖ ὡς «ἐποχὴ τῆς προπαγάνδας». Σε ἀντίθεσι με τὸν 21ο, ποῦ χαρακτηρίζεται ἤδη ὡς «ἐποχὴ τῆς ἐπικοινωνίας». Πράγματι, τόσο τὰ ἐπιτεύγματα τεχνολογίας, ὅσο καὶ ἡ ἀμεσότης τῶν Μέσων ἐνημερώσεως ἔχουν δημιουργήσει νέα ἄλλου τύπου ἐνημερωτικές προσεγγίσεις. Τόσο, ποῦ λογικά θὰ περιμένε κανεὶς ὅτι παρήλθε, ὡς ἀποδραμούσα νόσος, ἡ ἐποχὴ τῆς κενῆς συνθηματολογίας ποῦ χαρακτηρίζει τὶς τεχνικές τῆς προπαγάνδας. Φαίνεται ὅμως ὅτι, στὴ χώρα μας εἴτε ἡ νέα ἐποχὴ τῆς ἐπικοινωνίας δὲν ἔχει ἀκόμη ἀνατελεῖ, εἴτε ἰσχύει ἡ προειδοποίηση ποῦ ἀπηύθυνε προσφάτως ὁ Γάλλος φιλόσοφος Ζαν Μποντριγιάρ, σύμφωνα προς τὴν ὁποία «ἡ υπεραφθονία πληροφορήσεως καὶ εἰκόνων προκαλεῖ ἀπώλεια νοήματος καὶ βύθισι στο κενό».

Ὡστόσο, γιὰ νὰ εἶμαστε δίκαιοι, ἡ ἀπειλή δὲν προέρχεται μόνον ἀπὸ τὸν αὐτοαποκαλούμενος «προοδευτικός», ποῦ διακηρύττει τὴν ἀπομυθοποίηση τῆς εθνικῆς μας ἱστορίας καὶ τὴ μουσειοποίηση τῆς θρησκείας. Ἀνάλογο ζημιὰ προκαλοῦν καὶ οἱ υπέρμαχοι τῆς ἐπιστροφῆς στὴν υποτιθέμενη αὐθεντικὴ ἑλληνικότητα. Τὸ πρόσφατο παράδειγμα στο Σικάγο τῆς ἐπληρμένης ἐφηβῆς Προμηθέας, ποῦ τόσο χαροποίησε, δυστυχῶς, τὴν ἀπέναντι ὄχθιν, εἶναι ἀρκοῦντως ἐύγλωττο.

Ἡ Ἐυαγγελικὴ Ἐκκλησία ἔχει, πιστεύω, πολλοὺς καὶ συγκεκριμένους

νους λόγους να αισθάνεται πικρία και απογοήτευση από την άδικη συμπεριφορά της Ορθόδοξης Εκκλησίας απέναντί της. Και ίσως θα είχε δίκαιο αν πει και το ακραίο ότι αυτή «πολλά μοι κακά ανεδείξατο» (Β' Τιμ. 4,14). Όμως, θα πρέπει να αποφεύγει να την κρίνει για τη διαγωγή της τα μαύρα χρόνια της Τουρκοκρατίας, περίοδο την οποία, αν δεν κάνω λάθος, ο διαπρεπής Βρετανός Βυζαντινολόγος Στήβεν Ράνσιμαν χαρακτηρίζει «περίοδο αιχμαλωσίας» της. Θα ήταν σαν να προσπαθεί κάποιος να κατανοήσει τα κύματα του Ωκεανού ευρισκόμενος ο ίδιος σε ειδυλλιακή ήσυχη κοιλάδα.

Ένας γειτονικός λαός, οι Αλβανοί, οι οποίοι πολύ εύστοχα χαρακτηρίζονται και Δωριείς του Νεωτέρου Ελληνισμού, δείχνουν πώς θα μπορούσε να έχομεν εξελιχθεί εμείς οι Έλληνες, εάν είχε λείψει ο συνεκτικός ιστός της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η τραγωδία της Αλβανίας ήταν η, εξ αιτίας της απουσίας αυτής της συνεκτικής δράσεως, συνεχής παλινδρόμηση μεταξύ περιόδων παραδόσεως σε ξένες (Οθωμανική, Ιταλική, Σοβιετική και Κινεζική) εξαρτήσεις και σε περιόδους απομονωτισμού. Η μία υπερβολή οδηγούσε στην άλλη. Αλλά, ευτυχώς, και σ' αυτό οφείλω να συμφωνήσω με τον αγαπητό Φιλήμονα, δηλαδή ως προς το ότι η ταύτιση της Ορθόδοξης με τον Ελληνισμό την άδικη, η σημερινή Ορθόδοξη Εκκλησία στην Αλβανία, υπό τα επιδοκμαστικά βλέμματα της Ευρωπαϊκής Ενώσεως και της Αμερικής, που λαμβάνονται σοβαρότατα υπόψη από τους κρατούντες, είναι Εκκλησία τόσο των μειονοτικών Ελλήνων, όσον και των Αλβανών Ορθοδόξων. Ακολουθεί η Βυζαντινή Ορθόδοξη Παράδοση, η οποία απορρίπτει, όπως και η Πρώτη ενιαία Εκκλησία, τον εθνοφυλετισμό και επί πλέον οικοδομείται σε τοπικό θεμέλιο. Ενώεν δηλαδή όλους τους πιστούς ενός τόπου σε μία κοινότητα πνευματική, ανεξαρτήτως καταγωγής, γλώσσας και κοινωνικής θέσεως. Ίσως αυτό έκανε και η Ορθόδοξη Εκκλησία με τους λαούς της Βαλκανικής στα μαύρα χρόνια της Τουρκοκρατίας, υπό το πάντοτε καχύποπτο βλέμμα του Οθωμανού δυνάστη. Και αυτό παρά τον ξεπεσμό των θεσμών της, καθώς είναι γνωστόν ότι ακόμη και η παραχώρηση ιερατικών αξιωμαίων γίνονταν αντικείμενο συναλλαγών και εμπορίου, μηδέ της ευγενούς περιπτώσεως του προτεσταντιζόντος Πατριάρχου Κυρόλλου Λούκαρη εξαιρουμένης.

Μπορεί, επομένως, ο «Πατέρας των νεωτέρων ιεραποστολών» Ουίλιαμ Κάρεϋ (1761 – 1834), να χρωμάτιζε στον ιεραποστολικό του χάρτη με υποτιμητικό χρώμα τις ορθόδοξες σκλαβωμένες, τότε, περιοχές και να θεωρούσε τους εκεί πιστούς χριστιανούς δευτέρας κατηγορίας με μικρό χ, ωστόσο ισχύει στην προκειμένη περίπτωση αυτό που ανάγκασε τον ιστορικό Γίβωνα να παραδεχθεί για την Καθολική Εκκλησία, η οποία έπεσε και αυτή πολύ χαμηλά κατά τα σκοτεινά χρόνια του Μεσαίωνα: Εάν η Εκκλησία δεν ήταν θεοδύτου θεσμός θα είχαν εξαφανιστεί υπό το βάρος των ανομιών της.

Κλείνοντας το παρόν ίσως δεν είναι άσκοπον να επισημάνομεν ότι οι εναλασσόμενες περίοδοι δόξας και μομφής δεν λείπουν από όλες τις αποχρώσεις των εκκλησιών. Μήπως άλλωστε δεν συμβαίνει και το «περίεργο» γεγονός, δηλαδή η σταθερή πίστη των οπαδών κάποιων άλλων δογμάτων – αποτέλεσμα και αυτή του Πνεύματος της Αληθείας, που δρα πέρα από τα ορατά για μας όρια του δικού μας δόγματος – να «μας» εκπλήττει, μολοντί δεν είναι σπάνιο να αμφιβάλλομε ακόμη και για αποκεκαλυμμένες από το Πνεύμα αλήθειες που διακηρύττει ο Λόγος του Θεού, όντες επιρρεπείς στη χαλάρωση των ηθικών αρχών και έτοιμοι να ανοίξομε την πόρτα στην ηθική ανεκτικότητα; Μήπως, τέλος, δεν είναι ευγενικό, να είμαστε, όπως ο συνετός εκείνος Φαρισαίος Γαμαλιήλ (Πραξ. 5,34), απροκατάλυτοι και καλοπροαίρετοι, και κλείνοντας τα αυτιά μας σε κάποιους που συστηματικά καλλιεργούν σκοπιμότητες, να αναλύομε μεν κάθε άποψη, αλλά να δίνομε δίκαιο σε εκείνο που είναι, με κριτήριο την Γραφή, πράγματι δίκαιο; Ωστόσο, όλα αυτά επ' ουδενί σημαίνουν απώλεια της βεβαιότητας που έχομε για τη δική μας πίστη, ούτε εξασθένηση των δικών μας θέσεων, γεγονός που, αναμφισβήτητα, θα οδηγούσε σε δυσάρεστα αποτελέσματα.

Ι. Τέγος, Καθηγητής Α.Π.Θ.
Θεσσαλονίκη

Απάντηση:

Σε σχέση με την επιστολή του πολύ αγαπητού κ. Γιάννη Τέγου, θα ήθελα να παρατηρήσω εν συντομία τα εξής:

(1) Το επιχείρημα ότι είναι κυρίως οι ιστορικοί της αριστεράς που αντιμάχονται την Εκκλησία το θεωρώ τουλάχιστον αμφίγλωσσον. Δεν θεωρώ ότι συμβάλλομε σε έναν χρήσιμο διάλογο βάζοντας πολιτικές «ετικέτες» στους ιστορικούς. Τόσο αξιόλογοι ιστορικοί του εξωτερικού, όσο και αρκετοί νεώτεροι ιστορικοί της Ελλάδας οι οποίοι αναφέρονται στη σχέση Τουρκοκρατίας-Ορθοδοξίας, δεν ταυτίζονται ανοιχτά με κάποιον πολιτικό χώρο ή δεν ταυτίζονται με την αριστερά. Γιατί π.χ. να χαρακτηρίσουμε τον C.M. Woodhouse, τον Richard Clogg ή τον Σταύρο Σταυριανό αριστερούς; Γιατί είναι χρήσιμο για τη συζήτησή μας;

Επίσης, ο επιστολογράφος υπαινίσσεται ότι οι ιστορικοί που ταυτίζονται με την αριστερά έχουν ταυτόσημες θέσεις ως προς την εκκλησία, δηλαδή αναπαράγουν τις ίδιες ιδέες κατευθυνόμενοι από κοινές ιδεολογικές αναληγίες. Θεωρώ ότι μια τέτοια τοποθέτηση αδικεί την αριστερά. Οι ιστορικοί του συγκεκριμένου πολιτικού χώρου συχνά διαφοροποιούνται μεταξύ τους. Το ότι κάποιος ιστορικός είναι αριστερός δεν σημαίνει απαραίτητα ότι αναπαράγει τις ίδιες ιδέες. Οι ιδέες των επιστημόνων θα πρέπει να κρίνονται ξεχωριστά. Οι γενικεύσεις αδικούν τα άτομα και το έργο τους. (Παρεμπιπτόντως τον Μάριο Πλωρίτη, δεν τον παρουσίασα ως ιστορικό αλλά ως αρθρογράφο του Βήματος).

Αντίθετα θα μπορούσε κάποιος να ισχυριστεί ότι τα τελευταία χρόνια παρατηρείται μια ιδεολογική σύγκλιση μεταξύ της Εκκλησίας της Ελλάδος και κάποιων αριστερών – όχι απαραίτητα ιστορικών. Το παράδειγμα των πρόσφατων δηλώσεων του Μίκη Θεοδωράκη – και δεν είναι το μόνο – παραπέμπει σε μια αριστερά που ταυτίζεται με την Εκκλησία ειδικά έναντι του κοινού «εχθρού» -- της παγκοσμιοποίησης που εκπορεύεται από τις ΗΠΑ.

(2) Η θέση ότι η «ιδεολογία παράγει ιστορία» λειτουργεί αμφίσημα. Θετοντας υποθετικά ερωτήματα – όπως τι θα γίνονταν αν νικούσε ο Χίτλερ και αν θα γέμιζε η Γερμανία ανδριάντες του -- ακυρώνει την ίδια την επιστήμη της ιστορίας. Αν είναι τόσο απλή υπόθεση το να προεξοφλούμε τις ιστορικές εξελίξεις, τότε σε τι μας χρειάζονται οι ιστορικοί; Πρόσφατα γίναμε μάρτυρες και αγαμάτων και τειχών αλλά και ολόκληρων υπερδυνάμεων που γκρεμίστηκαν χωρίς να το περιμένει κανείς.

Για να καταλάβομε όμως το παρελθόν, είναι χρήσιμο να ανατρέξομε στις ιστορικές πηγές και μάλιστα σε πολλές και διαφορετικές, ώστε, στο βαθμό που είναι εφικτό, να μην εξαρτόμαστε από τις εθνικά ή θρησκευτικά διαμορφωμένες κυρίαρχες ιδεολογίες. Αυτή ήταν και η κεντρική ιδέα του άρθρου μου και όχι τόσο μια ιστορική ή παιδαγωγική προσέγγιση που ανήκει εκ προοιμίου στους ανθρώπους των αντίστοιχων γνωστικών χώρων.

(3) Διαφωνώ με τη θέση ότι η Ευαγγελική Εκκλησία θα πρέπει να αποφεύγει να κρίνει την Ορθόδοξη για τη διαγωγή της στα χρόνια της Τουρκοκρατίας. (Όπως θα διαφωνούσα με τη θέση ότι η Ορθόδοξη δεν έχει δικαίωμα να κρίνει την Ευαγγελική Εκκλησία για τις όποιες ανομίες διέπραξε ή διαπράττει ανά τον κόσμο). Αλίμονο αν η όποια κριτική θα πρέπει να αρθρώνεται επιλεκτικά, ανά χρονική περίοδο. Μια τέτοια αυτολογοκρισία δεν θα λειτουργούσε προς το συμφέρον ούτε της Ευαγγελικής ούτε της Ορθόδοξης Εκκλησίας. Η Γερμανίδα Κοινωνιολόγος Elisabeth Noelle-Nueman διατύπωσε τη θέση ότι αν κάποιος πισθεί ότι είναι μειονότητα, θα εξασφαλιστεί η σιωπή του. Δεν θεωρώ ότι θα πρέπει η Ευαγγελική Εκκλησία να διατηρήσει μια τέτοια λογική σιωπής. Αντίθετα θα πρέπει να αγωνίζεται για την άρθρωση ενός ισορροπημένου λόγου και για μια σχέση ισότητας και αμοιβαίου σεβασμού.

Φιλήμων Μπαντιμαρούδης
Μυτιλήνη, Ιούνιος 2007

ΤΖΕΡΙ ΦΑΛΓΟΥΕΛ

Πίστη, Μίσος και... Teletubbies

Ο πολυσυζητημένος τηλε-ευαγγελιστής Τζέρι Φάλγουελ έφυγε από τη ζωή την Τρίτη 15 Μαΐου σε ηλικία 73 χρόνων. Γεννημένος στο Λίντσμπεργκ της Βιρτζίνια, ίδρυσε την εκκλησία Τόμας Ρόουντ σε ηλικία 22 ετών με μόλις 35 μέλη. Σήμερα, αριθμεί 22000. Εκεί έγινε και η πρώτη επαφή του με τα κοινά: Η επιλογή του να μεταδίδει τα κηρύγματά του στην τηλεόραση, του εξασφάλισε κοινό εκατομμυρίων τηλεθεατών και τεράστια πολιτική επιρροή.

Βρέθηκε στο απόγειο της ισχύος του τη δεκαετία του 1980, ως ο άνθρωπος που επέβαλε τα –μέχρι τότε εκουσία περιθωριοποιημένα– ηθικά πρότυπα των χριστιανών στο επίκεντρο της πολιτικής πραγματικότητας των Η.Π.Α.. Έπαιξε δηλαδή κεντρικό ρόλο στη διαμόρφωση της αμερικανικής κοινής γνώμης σε ζητήματα όπως εκείνα της άμβλωσης, του γάμου των ομοφυλοφίλων και της πορνογραφίας.

Όχημα της ιδεολογίας του Φάλγουελ υπήρξε η οργάνωση «Ηθική Πλειοψηφία» (Moral Majority), την οποία ίδρυσε το 1979. Η οργάνωση έχει πολλές επιτυχίες στο ενεργητικό της, όπως την εγγραφή εκατομμυρίων στους εκλογικούς καταλόγους, που βοήθησαν αποφασιστικά στην εκλογή του Ρόναλντ Ρέικαν στην προεδρία το 1980. Η οργάνωση του Φάλγουελ, καθώς και ο συχνές εμφανίσεις του στα τηλεοπτικά δίκτυα, του προσέφεραν ευρύ κοινό, πρόθυμο να τον ακούσει.

Ο Φάλγουελ αποσύρθηκε από την ενεργό πολιτική δράση το 1987, ύστερα από επίπονες και μακρόσυρτες δικαστικές διαμάχες εναντίον δύο πορνογραφικών περιοδικών λόγω προσβλητικού για τον ίδιο περιεχομένου. Το δικαστήριο απέρριψε την αγωγή και στις δύο περιπτώσεις. Ως το 1989, που διέλυσε την Ηθική Πλειοψηφία, είχε βοηθήσει τους Ρεπουμπλικάνους σε τρεις νικηφόρες προεδρικές εκλογές. Τη σύγχρονη εκδοχή της οργάνωσης αποτελεί η Συμμαχία Ηθικής Πλειοψηφίας, την οποία (επαν)ίδρυσε το 2004.

Πριν λίγες μέρες, ο Τζέρι Φάλγουελ πέθανε από καρδιακή ανεπάρκεια. Τι άφησε όμως πίσω του; Τι έχουν να θυμούνται από αυτόν οι άνθρωποι; «Ο δρ. Φάλγουελ υπήρξε άνθρωπος

με εκπληκτικά χαρίσματα και επιτεύγματα, που αφιέρωσε τη ζωή του στην υπηρεσία της πατρίδας και της πίστης του», είπαν μια μέρα μετά το θάνατό του. Δε φαίνεται όμως να συμφωνούν όλοι με αυτό. Μπορεί για κάποιους να ήταν «ένας μεγάλος αρχηγός και ήρωας», όμως άλλοι πιστεύουν ακριβώς το αντίθετο: «Η ζημιά που έχει κάνει στη χριστιανική πίστη είναι αμέτρητη». Άλλοι πάλι θεωρούν ότι δεν άφησε τίποτα πίσω του ως κληρονομιά. Γιατί όμως δίστανται τόσο πολύ οι απόψεις; Τι τον έκανε λατρευτό από μια μερίδα πληθυσμού και ταυτόχρονα μισητό από μια άλλη;

Η αλήθεια είναι πως οι δηλώσεις του ήταν πάντα αρκετά δηκτικές και οι απόψεις του απόλυτες. Τα σχόλιά του αφορούσαν στους Εβραίους, τους Μωαμεθανούς, τους ομοφυλόφιλους, το φεμινιστικό κίνημα, ακόμη και... τα «Teletubbies» (δημοφιλείς ήρωες κινουμένων σχεδίων). Η οργάνωση του Φάλγουελ άφησε υπόνοιες ότι τα συγκεκριμένα καρτούν προωθούν ομοφυλόφιλα πρότυπα καθώς είναι χρώμα μοβ-χρώμα των γκέι (;)- και οι κεραιές τους έχουν σχήμα τριγωνικό- σύμβολο των γκέι (;). Εκτός αυτού, μερικά χρόνια νωρίτερα, στήριξε την κατάργηση νόμου που απαγόρευε τις διακρίσεις σε βάρος των ομοφυλοφίλων. Μια άλλη «ενδιαφέρουσα» δήλωσή του ήταν: «Φαίνεται ότι το αμερικανικό φεμινιστικό κίνημα, που αντιτίθεται στις αρχές της Βίβλου, πεθαίνει επιτέλους, δόξα τω θεώ και μοιάζει να υποκαθίσταται από κίνημα ανδρών με επίκεντρο τον Ιησού, που μπορεί να γίνει το θεμέλιο για την αναμενόμενη και αναγκαία εθνική αναγέννηση». Ιδιαίτερα μεγάλη αντίδραση προκάλεσαν όμως τα λεγόμενά του την 11^η Σεπτεμβρίου 2001: «Όλους τους παγανιστές, τους υπέρμαχους της άμβλωσης, τους φεμινιστές, τους ομοφυλόφιλους..., όλους αυτούς που προσπάθησαν να μειώσουν την επιρροή της θρησκείας στην Αμερική δείχνω με το δάχτυλο και λέω: Βοηθήσατε να γίνει αυτό». Ύστερα από έντονη κριτική, ζήτησε συγγνώμη για τις δηλώσεις του.

Γι' αυτό λοιπόν ο Φάλγουελ χαρακτηρίστηκε ως αμφιλεγόμενη προσωπικότητα. Από την άλλη, συνεργάτες του στο Πανεπιστήμιο Liberty, το οποίο ο ίδιος ίδρυσε, είπαν: «μας έλκυσε όλους στην πίστη». Ακόμη και ο Billy Graham δήλωσε ότι κάποια από τα εγγόνια του φοιτούν στο Liberty University.

Οι φονταμενταλιστές είναι ένα κίνημα που έχει στιγματιστεί ακόμη και από άλλους Διαμαρτυρόμενους. Η στρατηγική του Φάλγουελ είναι αναμενόμενο να συνεχιστεί από τους υποψήφιους διαδόχους του, οι οποίοι θα εξακολουθήσουν να ασχολούνται με θέματα, που προκαλούν δημοσιότητα, όπως ο γάμος των ομοφυλοφίλων αντί για πιο σημαντικά ζητήματα όπως η φτώχεια και η φροντίδα υγείας. Ήδη μετά τις δηλώσεις του την 11^η Σεπτεμβρίου, ο Φάλγουελ άρχισε να χάνει την ισχύ του. Το λυπηρό είναι πως –ίσως άδικα–, ο κόσμος θα τον θυμάται μόνο για τις δηλώσεις του για τα Teletubbies.

Έρευνα-Ρεπορτάζ: Ειρήνη Τερζάκη
Πηγές: Καθημερινή, 17/5/2007
CNN.com

Τα πολυσυζητημένα Teletubbies

Ο πιστός προσεύχεται

Ψαλμός 91 (διασκευή)

Κάτω απ' τη σκέπη Σου
θέλω να κατοικώ, Κύριε,
να με σκιάζεις, Εσύ,
ο Παντοκράτορας.

Προσεύχομαι σε Σένα, Κύριε
και λέγω όπως ο ψαλμωδός.
Είσαι το καταφύγιο και το φρούριό μου.
Η ελπίδα μου, ο Θεός μου.

Μ' ελευθερώνεις
απ' τις παγίδες των κυνηγών,
απ' τις θανάσιμες επιδημίες του κόσμου.

Με τα φτερά Σου με σκεπάζεις
κι' αισθάνομαι ασφαλής.
Η παρουσία Σου είναι πανοπλία κι' ασπίδα μου.
Δεν φοβάμαι τη νύχτα,
ούτε τρέμω τη μέρα τις πισώπλατες μαχαιριές,
το θανατικό που πλανιέται στο σκοτάδι,
τις καταστροφές που ρημάζουν όλα, ντάλα μεσημέρι.

Με βοηθάς Εσύ και βλέπω καθαρά την καταδίκη των ασεβών
και ξέρω πως τα χτυπήματα δε ναρθούν
και χιλιάδες νεκροί θα πέσουν γύρω μου
αλλ' εγώ θα μένω αλώβητος
γιατί ελπίζω σε Σέναν τον Ύψιστο.
Εσύ είσαι η καταφυγή μου.

Συμφορά δεν θ' αγγίξει το σπίτι μου.
Τίποτα δεν θα με βλάψει.
Ξέρω, Εσύ διατάζεις τους αγγέλους Σου
να με προστατεύουν στο διάβα μου,
να με σηκώνουν στα χέρια τους
για να μη σκοντάψει το πόδι μου σε πέτρα.
Θα πατήσω πάνω στο λιοντάρι και την οχιά
και θα συντρίψω τον σκύμνο και το δράκο.

Σ' αγαπώ, Κύριε, και νοιώθω ελεύθερος.
Όσο Σε γνωρίζω, με υψώνεις.
Σου μιλώ και μ' ακούς.
Μοιράζεσαι την θλίψη μου
και με παρηγορείς. Με τιμάς.
Πολύχρονο με θέλεις να χαίρομαι
τη Σωτηρία που μου χαρίζεις.
Σ' ευχαριστώ.

Λ. Βαλαή

Ύδατος Κίνησις

«Απόστειλόν με· ανέβη γαρ ο όρθρος»

Γένεσ. λβ' 26

Είναι νύχτα και ο Ιακώβ προσεύχεται. Η προσευχή ήταν το μοναδικό ασφαλές καταφύγιο του στην κρίσιμη εκείνη περίσταση. Έπειτα από πολύχρονη απουσία, επέστρεφε στη γη του πατέρα του. Ο Ιακώβ είχε πάρει την ευλογία από τον πατέρα του, τον Ισαάκ, αντί να την πάρει ο αδελφός του, ο Ησαύ. Γι' αυτό ο αδελφός του ήταν οργισμένος μαζί του. Εξαιτίας αυτής ακριβώς της οργής αναγκάστηκε ο Ιακώβ να φύγει από την πατρίδα του. Είχε άραγε ξεχάσει ο Ησαύ εκείνη την πράξη του Ιακώβ; Τον είχε συγχωρήσει; Ή μήπως κρατά ακόμα κακία στην ψυχή του εναντίον του αδελφού του;

Όσο οι ώρες περνούν και η συνάντηση των δύο αδελφών πλησιάζει, τόσο μεγαλώνει και η αγωνία του Ιακώβ. Η οικογένειά του, οι δούλοι του, τα κοπάδια του, όλοι πέρασαν από το βράδυ ήδη τον τελευταίο χειμάρρο. Και μόνος του ο Ιακώβ παραμένει στην αντίπερα όχθη. Παραμένει, για να προσευχηθεί, να παρακαλέσει θερμά τον Θεό των πατέρων του, να μην τον αφήσει απροστάτευτο, αλλά να είναι μαζί του, να αγγίξει την καρδιά του αδελφού του, έτσι ώστε μετά από τον πολύχρονο χωρισμό, οι δυο αδελφοί αγαπημένοι και πάλι να συναντηθούν και να ζήσουν με ειρήνη τις υπόλοιπες μέρες της ζωής τους...

****

Είναι νύχτα και ο Ιακώβ προσεύχεται. Αλλά να, ένα άγνωστο πρόσωπο παρουσιάζεται ξαφνικά μπροστά του. Δίχως άλλο ο φόβος και η αγωνία του Ιακώβ θα μεγάλωσαν. Ποιος άραγε ήταν αυτός ο άγνωστος, ο οποίος μόνος μέσα στη νύχτα βρίσκεται στο ερημικό εκείνο μέρος; Και η αγωνία του Ιακώβ αυξάνει, όταν ο απροσδόκητος εκείνος διαβάτης, χωρίς να πει λέξη, αρχίζει να παλεύει με τον Ιακώβ.

Τι ήθελε άραγε και τι ζητούσε από τον φοβισμένο Ιακώβ; Επιβουλευόταν τη ζωή του και την περιουσία του;. Οι ώρες της νύχτας προχωρούν και η πάλη συνεχίζεται.

Αλλά να, καθώς πλησιάζει η ανα-

τολή, το λυκαυγές αρχίζει σιγά-σιγά να φωτίζει. Και τότε ο άγνωστος λέει στον Ιακώβ: «απόστειλόν με· ανέβη γαρ ο όρθρος». Άφησέ με πια να φύγω, γιατί πλησιάζει η μέρα και δεν πρέπει να βρίσκομαι εδώ. Όμως ο Ιακώβ αρνείται. Έχει πειστεί ότι ο άγνωστος εκείνος παλαιστής δεν είναι άνθρωπος, αλλά θεϊκό και ουράνιο πρόσωπο, από την παρουσία του οποίου έπρεπε να ωφεληθεί. Γι' αυτό ο Ιακώβ αρνείται. Όχι, δεν θα σε αφήσω να φύγεις προτού με ευλογήσεις! Κι αφού πήγε την πολύτιμη ευλογία από τον άλλο παλαιστή, άκουσε ταυτόχρονα από το στόμα του και αυτή τη διαβεβαίωση με την εξαιρετική σημασία: «Ότι ενίσχυσας μετά Θεού, και μετ' ανθρώπων δυνατός έση» (Γεν. λβ' 28). Μη φοβάσαι. Εγώ που πάλεψα μαζί σου όλη αυτή τη νύχτα, είμαι ο Θεός των πατέρων σου, που σε συντρόφευσα σ' όλη την περιπέτειά σου. Γνωρίζω την αγωνία που υπάρχει στην ψυχή σου τώρα, που πρόκειται να συναντηθείς με τον αδελφό σου τον Ησαύ. Και πάλεψα απόψε μαζί σου για να σε ενισχύσω. Λοιπόν, Ιακώβ, μη φοβάσαι. Αφού είχες τόση δύναμη ώστε να παλέψεις με τον Θεό και να μη νικηθείς, μη φοβάσαι. Κι ανάμεσα στους ανθρώπους θα είσαι δυνατός, θα είσαι νικητής. Γι' αυτό σε ευλόγησα.

****

Αδελφέ μου, απορείς και θαυμάζεις, συγκινείσαι ίσως από αυτή την αγαθότητα και τη συγκατάβαση του Θεού; Κι όμως. Το ίδιο γίνεται και με σένα, όταν πέφτεις στα γόνατά σου στην προσευχή, όταν απ' το βάθος της ψυχής σου βγαίνουν θερμά τα λόγια της ικεσίας και της δέησης προς τον παντοδύναμο Θεό. Αγώνας είναι και η προσευχή. Ζητάς κι εσύ το θείο έλεος, ζητάς την επέμβαση της θείας αγαθότητας και παντοδυναμίας. Και ο Θεός φαίνεται μερικές φορές να μην σε ακούει και να μην σου δίνει εκείνο που Του ζητάς. Φαίνεται σαν να γίνεται πάλη ανάμεσα στη δική σου προσευχή και την αγαθότητα του Θεού. Και στην πάλη αυτή ο Θεός αισθάνεται ιδιαίτερη χαρά και ικανοποίηση να φαίνε-

ται αυτός ηττημένος, κι ο άνθρωπος να αναδεικνύεται νικητής.

Όταν με θερμή πίστη Τον παρακαλούμε, όταν «βωόμεν προς αυτόν ημέρας και νυκτός», αισθάνεται Εκείνος ανέκφραστη αγαλλίαση να μας λέει: «απόστειλόν με· ανέβη γαρ ο όρθρος». Πάψε πλέον να με παρακαλές. Βλέπεις πως ροδίζει η αυγή της πραγματοποίησης όσων μου ζητάς. Πώς είναι δυνατόν να μην εισακούσω την προσευχή σου και να μην σου δώσω ό,τι είναι χρήσιμο και απαραίτητο για την ψυχική σου ωφέλεια, για την ήσυχη και ειρηνική διαβίωσή σου στον κόσμο αυτό;

Σε κουράζει, ίσως, αδελφέ μου, η προσευχή, όταν διαρκεί περισσότερο χρόνο. Κι όταν ο Θεός αναβάλλει να εισακούσει την προσευχή σου, αυτό σε κάμει ίσως να αγωνιάς. Αλλά όχι. Μη σκέφτεσαι τη δυσκολία του αγώνα, αλλά την ευλογία που θα στεφανώσει την πάλη σου αυτή. Γιατί και συ, όπως ο Ιακώβ, θα δεις τα αιτήματά σου να εκπληρώνονται.

****

Ω Κύριε, Κύριε. Πόση αγαθότητα και συγκατάβαση μας δείχνεις, όταν θέλεις να παρουσιάζεσαι Εσύ ως νικημένος στην πάλη που κάνει ο άνθρωπος με την προσευχή! Πόσο πρόθυμος είναι να δίνεις τη χάρη και την ευλογία Σου! Αλλά και πόσο νωθροί και απρόθυμοι είμαστε εμείς στο να χρησιμοποιούμε τη θερμή προσευχή! Αλλά, Κύριε, Εσύ είσαι το παν. Και την προθυμία για την προσευχή και την επιμονή μας σ' αυτήν, Εσύ θα μας την χαρίσεις. Αξιώσέ μας σε κάθε περίπτωση της ζωής μας να καταφεύγουμε σε Σένα με προσευχή. Αξιώσε και μας, όπως και τον Ιακώβ, να δεχόμαστε την ευλογία Σου, να βλέπουμε τα αιτήματά μας να εκπληρώνονται. Εσύ να γεμίζεις την καρδιά μας με χαρά και να κινείς το στόμα μας σε λόγια ευχαριστίας κι ευγνωμοσύνης προς την άπειρη αγαθότητά Σου. Αμήν.

Λόγοι της Χάριτος

Πασχαλινή Συναυλία Διοργανώθηκε στην Αλεξανδρούπολη

Η Ελληνική Ευαγγελική Εκκλησία Αλεξανδρούπολης προσπαθεί τα τελευταία χρόνια να κάνει περισσότερο αισθητή την μαρτυρία της στην ακριτική αλλά καθόλου ασήμαντη αυτή πόλη, με πολύ θετικά αποτελέσματα.

Στα πλαίσια αυτά το Σάββατο 31 Μαρτίου 2007 (του Λαζάρου) έγινε μια μουσική εκδήλωση με τη διοργάνωση της Ελληνικής Ευαγγελικής Εκκλησίας της πόλης.

Την εκδήλωση παρουσίασε η Χορωδία των εκκλησιών Αλεξανδρούπολης και Κομοτηνής και μικρό ορχηστρικό σύνολο, με τη συμμετοχή μελών και από άλλες Ευαγγελικές εκκλησίες της Κομοτηνής, της Δράμας, της Θεσσαλονίκης και της Αθήνας. Την όλη προσπάθεια συντόνισαν ο Τάκης και η Μαρίζα Βενιζελέα, που εδώ και μερικά χρόνια ζουν και εργάζονται στη Κομοτηνή.

Το πρόγραμμα της Χορωδίας περιλάμβανε ύμνους του πάθους αλλά και της ανάστασης του Χριστού, και τα βιβλικά κείμενα που παρεμβάλλονταν ανάμεσα στους ύμνους έδιναν ξεκάθαρα το μήνυμα των ημερών. Την κύρια ομιλία της βραδιάς είχε ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Αλεξανδρουπόλεως κ. Άνθιμος, ο οποίος αναφέρθηκε στον Λάζαρο και την ανάστασή του, προετοιμάζοντας έτσι το κοινό για την Μεγάλη Εβδομάδα που ακολουθούσε, και το μήνυμά της.

Η συναυλία δόθηκε στο Δημοτικό Θέατρο που βρίσκεται μέσα στο Δημαρχείο της πόλης, σε πολύ κεντρικό σημείο και την παρακολούθησαν περισσότερα από 250 άτομα, παρά το γεγονός ότι ο καιρός ήταν βροχερός και σε κάποιον άλλο χώρο υπήρχε άλλη μουσική εκδήλωση. Οι εντυπώσεις των ακροατών ήταν άκρως θετικές και ενθαρρυντικές για την τοπική Εκκλησία. Μακάρι τέτοιες προσπάθειες συνεργασίας να επαναλαμβάνονται συχνά και να βρουν μιμητές και σε άλλα μέρη της πατρίδας μας.

Η συναυλία επαναλήφθηκε την Κυριακή 1 Απριλίου (των Βατών) στην Κομοτηνή και την Μεγάλη Δευτέρα στη Δράμα.

Έρση Αντωνιάδου

† ΤΖΟΝΑΘΑΝ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

Στο Σαν Ντιέγκο των ΗΠΑ όπου ζούσε με την οικογένειά του άφησε την τελευταία του πνοή ο Ιωνάθαν Βασιλειάδης, 14 ετών, γιος του Απόστολου και της Ισμήνης Βασιλειάδη από την Αθήνα. Το τραγικό γεγονός συνέβη ακαριαία ενώ το παιδί βρισκόταν στην προπόνηση.

Ο θάνατος ενός παιδιού είναι αγιάτρευτη πληγή για τους οικείους και τους φίλους. Τα λόγια παρηγοριάς αποδεικνύονται λίγα, ανούσια και φτωχά σε τέτοιες περιπτώσεις. Κρατάμε στην μνήμη μας την τρυφερή ανάμνηση του Τζόναθαν στην κατασκήνωση του Καλάμου, όπου οι γονείς του τον έφεραν κάθε χρόνο από τον μακρινό τόπο κατοικίας τους. Προσευχόμαστε ο Θεός να δώσει την παρηγοριά Του στους γονείς και στους λοιπούς συγγενείς.

Ο Αστήρ της Ανατολής

Η Χριστιανική Οικογένεια

Ο σοφός και ώριμος σύζυγος

Ο σοφός και ώριμος σύζυγος είναι ευαίσθητος στις ανάγκες και στα προβλήματα που αντιμετωπίζει η γυναίκα του. Η σύζυγος χρειάζεται την ανδρική αγάπη, βοήθεια και συμπαράσταση. Δείχνει, λοιπόν, ο σοφός και ώριμος σύζυγος κατανόηση στα προσωπικά προβλήματα της συζύγου.

Ο σοφός και ώριμος σύζυγος αναγνωρίζοντας την ανάγκη της γυναίκας να βρεθεί έξω από το σπίτι, δημιουργεί ευκαιρίες ώστε συχνά, οι δυο τους, χωρίς την παρουσία τρίτων προσώπων, να βρίσκονται μαζί είτε για διακοπές, είτε για ορισμένες ώρες της εβδομάδας.

Το δυσάρεστο φαινόμενο που παρατηρείται, είναι, πολλές φορές ο άντρας να κάνει παρατηρήσεις και να μιλάει άσχημα στη γυναίκα του μπροστά στα παιδιά τους ή σε άλλα πρόσωπα, όπως επίσης το άλλο κακό φαινόμενο, να επιτρέπει στα παιδιά να μιλούν άσχημα στη μητέρα τους. Ο έξυπνος σύζυγος το αποφεύγει, το καταδικάζει και δεν επιτρέπει σε κανέναν να συμπεριφέρεται άσχημα στη σύζυγό του. Με το παράδειγμά του και τη σωστή του συμπεριφορά διδάσκει στα παιδιά του το σεβασμό στη μητέρα τους. Τα παιδιά αργότερα θα συμπεριφέρονται στο σπίτι τους το ίδιο σωστά, όπως και ο πατέρας τους.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό του έξυπνου και ώριμου συζύγου, που τόσο πολύ λείπει σήμερα από τους άνδρες, είναι τα ειλικρινή κομπλιμέντα, τα επαινετικά λόγια που πρέπει να λέει ο σύζυγος στη γυναίκα του. Η γυναίκα επειδή έχει ευαίσθητο συναισθηματικό κόσμο χαίρεται ιδιαίτερα στα καλά λόγια. Ένα καλό φόρεμα, ένα καλό χτένισμα, ένα επιτυχημένο φαγητό, μια σοφή κουβέντα, μια ένδειξη καλοσύνης και αγάπης και πιο πολύ, η ομορφιά της συζύγου, πρέπει να επαινείται από το σύζυγο.

Ένα άλλο χαρακτηριστικό του σοφού και ώριμου συζύγου, που δυστυχώς κι αυτό λείπει αρκετά από τους άνδρες, είναι τα λόγια αγάπης. Η γυναίκα θέλει ν' ακούει από τον άντρα της ότι την αγαπάει. Δεν είναι κακό να δημιουργεί ο άνδρας ακόμα και μικρά ποιήματα, εκφράζοντας την αγάπη του στη σύζυγο.

Ο έξυπνος σύζυγος με την ώριμη συμπεριφορά του βοηθάει τη γυναίκα του να αλλάξει τα άσχημα χαρακτηριστικά της και την οποιαδήποτε απρεπή συμπεριφορά της. Η προσοχή και η αγάπη που της δείχνει αργά ή γρήγορα φέρνουν θετικά αποτελέσματα στην βελτίωση του χαρακτήρα της. Αντίθετα, η πίεση, η γκρίνια, ο καυγάς, η εύκολη παρεξήγηση, ο θυμός και οι βρισιές δημιουργούν πικρίες και κρυφό μίσος, που αποξενώνουν το ανδρόγυνο και προξενούν αγιάτρευτες καμιά φορά πληγές.

Από χριστιανικής απόψεως η γυναίκα μπροστά στον Θεό έχει τα ίδια πνευματικά δικαιώματα με τον άνδρα. Ο Θεός αγαπάει τη γυναίκα όσο και τον άνδρα. Όταν ο άνδρας δεν συμπεριφέρεται με σεβασμό και αγάπη στη γυναίκα του, τότε ενεργεί ενάντια στην εντολή του Θεού που λέει: «Οι άνδρες να αγαπάτε τις γυναίκες σας, όπως ο Χριστός αγάπησε την Εκκλησία και πρόσφερε τη ζωή του γι' αυτήν» (Εφ.σ. 5:25). Η θεία σοφία του Λόγου του Θεού λέει ότι όποιος άνδρας αγαπάει τη γυναίκα του, αγαπάει τον ίδιο του τον εαυτό. Έτσι, ο σοφός και ώριμος άνδρας, αναγνωρίζοντας την πνευματική αυτή ισότητα στον Θεό τιμεί πάντοτε, φροντίζει, προστατεύει και ανεβάζει στα μάτια των παιδιών του και των τρίτων τη γυναίκα του. Κάνοντας αυτό, τιμεί τον ίδιο του τον εαυτό, έχει την εκτίμηση των παιδιών του και της κοινωνίας, και πιο πολύ την παντοδύναμη συμπαράσταση της αγάπης και της ευλογίας του Θεού.

Ε. Στέφανος

ΕΝ ΕΙΡΗΝΗ

Θε μου, σαν έρθ'η ώρα να πεθάνω
δος μου τη χάρη να τελειώσω εν ειρήνη.
Σ' ένα γλυκό φθινόπωρο, ως πέφτουνε τα φύλλα
ή σ' έναν ήσυχο, λευκότατο χειμώνα.
Σαν έρθει, Θε μου, ο θάνατος τη νύχτα
στα νύχια πες του να πατούν τα πόδια του,
κανείς να μην ξυπνήσει.
Έτσι απαλά κι αθόρυβα να ρθεί, σαν ένας φίλος
που χρόνια τον περίμενα να φτάσει.
Σαν ένας άγγελος να ρθεί λευκοντυμένος,
ή σαν αγέρι ανάλαφρο, που πνέει μες στα ρόδα
και μ' έν' απαλοφύσημα να πάρει την ψυχή μου.
Έτσι όπως σβήνει ένα καντήλι αργά τη νύχτα
σ'ένα παλιό λησμονημένο ερημοκκλήσι.

Π. Β. Πάσχος

Από τη Συλλογή "ΜΥΣΤΙΚΟΝ ΕΑΡ"
ΟΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ ΤΩΝ ΦΙΛΩΝ
ΑΘΗΝΑ 1964